

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
METİNDİLBİLİMSEL ÖLÇÜTLERLE
ÖMER SEYFETTİN'İN İNAT VE SİVRİSİNEK
İSİMLİ HİKÂYELERİNİN A2 SEVİYESİNE
UYARLANMASI**

Mustafa KAVAKLI
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Bayram ÇETİNKAYA
Haziran, 2025
Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE
METİNDİLBİLİMSEL ÖLÇÜTLERLE ÖMER
SEYFETTİN'İN İNAT VE SİVRİSİNEK İSİMLİ
HİKÂYELERİNİN A2 SEVİYESİNE UYARLANMASI

Hazırlayan
Mustafa KAVAKLI

Danışman
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Bayram ÇETİNKAYA

AFYONKARAHİSAR 2025

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metindibilimsel Ölçütlerle Ömer Seyfettin’in İnat ve Sivrisinek İsimli Hikâyelerinin A2 Seviyesine Uyarlanması**” isimli çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde bilimsel etik kurallara ve atıf gösterme ilkelerine riayet ettiğimi belirterek aksi bir durumun tespiti hâlinde sorumluluğun tamamen bana ait olduğunu kabul, beyan ve taahhüt ederim.

25/06/2025

İmza

Mustafa KAVAKLI

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Mustafa KAVAKLI
	Numarası	2200648005
	Anabilim Dalı	Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi
	Programı	Türkçe Eğitimi
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı	Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütlerle Ömer Seyfettin'in İnat ve Sivrisinek İsimli Hikâyelerinin A2 Seviyesine Uyarlanması	
Tez Savunma Sınav Tarihi	25.06.2025	
Tez Savunma Sınav Saati	13.00	

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek ☒oy birliği – ☐oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hacı İbrahim DELİCE
MÜDÜR

Bu tez, Enstitü Müdürlüğünce kontrol edilerek, elektronik imza kullanılarak onaylanmıştır.

ÖZET

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE METİNDİLBİLİMSEL ÖLÇÜTLERLE ÖMER SEYFETTİN'İN İNAT VE SİVRİSİNEK İSİMLİ HİKÂYELERİNİN A2 SEVİYESİNE UYARLANMASI

Mustafa KAVAKLI

AFYON KOCATETEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Haziran, 2025

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Bayram ÇETİNKAYA

Bir anadilin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecinde özgün metin mi yoksa sadeleştirilmiş metin mi kullanılacağı tartışmaları içerisinde bu çalışma, özgün metinlerin sadeleştirilme süreçlerinden geçirilerek temel kullanıcı düzeyine uygulanması gerekliliği düşünülerek hazırlanmıştır. Oysa tartışmaların bir boyutu yabancı dil öğretim sürecinin temel kullanıcı düzeylerinden bağımsız kullanıcı boyutlarına dek özgün metinlerin kullanılması gerekliliğini savunurken diğer boyutu ise sadeleştirilmiş metinlerin kullanılması gerekliliğini öne çıkarmaktadır. Hazırlanan bu çalışmada Ömer Seyfettin' in İnat ve Sivrisinek isimli iki hikâyesinin A2 seviyesine uyarlanması ile temel kullanıcı boyutundaki dil öğrencilerine dil öğretim materyali sağlanmış olacaktır. Modern Türk hikâyeciliğinin kurucularından olan Ömer Seyfettin' in eserlerinin seçilmesinin sebepleri ise zamanına göre yalın bir üslup kullanması, hikâyelerinin halkın içerisinde çıkması ve halk yaşantısını doğrudan yansıtmasıdır. Küreselleşen dünya düzeninde bir dilin sadece dilsel yapılarını öğrenmenin yetersiz kaldığı, hedef yabancı dilin yaslandığı sosyolojik ve kültürel boyutları öğrenmenin öneminin vurgulandığı bir noktada çalışmamızın doğru yerde konumlanmaya çalıştığını söyleyebiliriz. Sadeleştirme süreci Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (CEFR) rehberliğinde metindilbilimsel ölçütler kullanılarak yürütülmüş, kelime değişimlerinde İlyas Göz' ün (2020) Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü kullanılmıştır. Sadeleştirme işleminin ardından dil öğrencilerinin kavrama düzeylerini artırmak amacıyla metin öncesi ve metin sonrası etkinlikler ve hikâyenin sahip olduğu anahtar kelimeler için sözlük oluşturulmuştur. Sadeleştirmenin metindilbilim kriterleri gözetilerek sistematik biçimde yapılmış olmasıyla uygulayıcı yanlılığını ortadan kaldırmak amaçlanmış ve sezgisel çeviri yönteminin dezavantajları engellenmeye çalışılmıştır. Çalışma bu yönüyle sadeleştirme sürecini bilimsel bir yaklaşımla ele almakta ve diğer uygulayıcılar tarafından tekrarlanabilir bir nitelik taşımaktadır. Çalışmayla ayrıca alandaki okuma materyali eksikliğine yönelik olarak eğitimcilere ve dil öğrencilere kaynak metin sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metin Sadeleştirme, Metindilbilim, Uyarlama, Ömer Seyfettin.

ABSTRACT

THE ADAPTATION OF ÖMER SEYFETTİN'S STORIES “İNAT” AND “SİVRİSİNEK” TO A2 LEVEL WITHIN THE FRAMEWORK OF TEXTLINGUISTIC CRITERIA IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Mustafa KAVAKLI

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF TURKISH AND SOCIAL SCIENCES EDUCATION**

June, 2025

Advisor: Assist. Prof. Dr. Bayram ÇETİNKAYA

This study was prepared within the scope of ongoing debates in the field of teaching a native language as a foreign language, particularly regarding whether authentic texts or simplified texts should be used at the elementary levels of language instruction. While one side of the debate advocates the use of authentic texts across all levels of language learning—from basic to independent users—the other side emphasizes the necessity of employing simplified texts, especially at lower proficiency levels. Rooted in the latter perspective, this study aims to adapt two short stories by Ömer Seyfettin, namely İnat and Sivrisinek, to A2 level in order to provide teaching materials suitable for basic users of Turkish as a foreign language. Ömer Seyfettin, a foundational figure in modern Turkish storytelling, was chosen as the source author due to his relatively simple and clear style, his ability to derive narratives from the everyday life of ordinary people, and his faithful representation of the sociocultural realities of his time. In an increasingly globalized world, where learning the grammatical structures of a language alone is no longer sufficient, the cultural and sociological dimensions of the target language have gained vital importance. In this respect, the present study is situated in line with the contemporary understanding that values the integration of linguistic and cultural elements in foreign language education. The simplification process was carried out under the guidance of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), with textlinguistic criteria (e.g., cohesion, coherence, intentionality) serving as the primary framework. In lexical adaptations, İlyas Göz's Word Frequency Dictionary of Written Turkish was utilized. Following the simplification, various pre-reading and post-reading activities were designed, along with a glossary built upon the key vocabulary of each adapted story, aiming to enhance learners' comprehension. By employing a systematic, criteria-based approach grounded in textlinguistic principles, this study eliminates practitioner subjectivity and avoids the limitations commonly associated with intuitive simplification methods. In this regard, it offers a replicable and academically reliable model for other practitioners. Additionally, the study contributes to the field by addressing the scarcity of graded reading materials and offering resource texts for both educators and learners.

Keywords: Text Simplification, Textlinguistics, Adaptation, Ömer Seyfettin.

ÖN SÖZ

Çalışmamın her aşamasında desteklerini esirgemeyen saygıdeğer hocam, değerli insan Dr. Öğr. Üyesi Bayram ÇETİNKAYA'ya, her daim yanımda bildiğim çocuklarımın annesi, biricik eşim Resmiye KAVAKLI'ya, çocukluğumdan beri her şartta ve zamanda yanımda olan kardeşim Seydi Ahmet KAVAKLI'ya, tez yazım sürecinde önemli desteklerini gördüğüm değerli meslektaşım Onur KAVAS'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Mustafa KAVAKLI
2025, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI	ii
ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLOLAR LİSTESİ	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. DİL ÖĞRETİMİ.....	5
1.1. YABANCI DİL ÖĞRETİMİ.....	6
1.2. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE MATERYAL OLARAK METİN	8
1.2.1. Özgün (Otantik) Metin.....	11
1.2.2. Sadeleştirilmiş Metin.....	13
2. METİNDİLBİLİM	15
2.1. METİNDİLBİLİM BAĞLAMINDA YAZINSAL METİNLER	17
2.1.1. Metnin Küçük Ölçekli Yapısı	18
2.1.2. Metnin Büyük Ölçekli Yapısı	20
2.2. METİNSELLİK ÖLÇÜTLERİ.....	22
2.2.1. Bağdaşıklık.....	23
2.2.2. Bağlaşıklık	26
2.2.3. Amaçlılık	27
2.2.4. Bilgisellik	29
2.2.5. Kabul Edilebilirlik	30
2.2.6. Durumsallık.....	31
2.2.7. Metinlerarası İlişki	33
3. METİN SADELEŞTİRME YÖNTEMLERİ	34
3.1. SİLME	35
3.2. KORUMA	37
3.3. ÖZETLEME	39
3.4. DEĞİŞTİRME.....	40
4. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE OKUMA.....	41
4.1. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE OKUMA-ANLAMA BECERİSİNİN ÖLÇÜLMESİ.....	44
4.1.1. Doğru-Yanlış Soruları.....	45
4.1.2. Kısa Cevaplı Sorular	46
4.1.3. Boşluk Doldurma Soruları.....	48
4.1.4. Eşleştirme Soruları.....	49
4.1.5. Evet-Hayır Soruları.....	51
4.1.6. Özetleme Soruları.....	52
5. AVRUPA DİLLERİ ORTAK ÇERÇEVE PROGRAMI	53

5.1. AVRUPA DİLLERİ ORTAK ÇERÇEVE PROGRAMI VE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ.....	54
5.2. AVRUPA DİLLERİ ORTAK ÇERÇEVE PROGRAMI' NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEDEKİ İŞLEVİ	55
5.3. AVRUPA DİL PORTFOLYOSU (ELP).....	55
5.3.1. Avrupa Dil Portfolyosu Kapsamında A2 Seviye Düzeyi Dil Kazanımları	58

İKİNCİ BÖLÜM

METİN SADELEŞTİRME ÜZERİNE YAPILAN BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR

1. METİN SADELEŞTİRME ÜZERİNE YURT İÇİNDE YAPILMIŞ BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR	60
1.1. DİL ÖĞRETİMİNDE VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE METİN SADELEŞTİRME İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS TEZLERİ.....	60
1.2. DİL ÖĞRETİMİNDE VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE METİN SADELEŞTİRME İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILMIŞ DOKTORA TEZLERİ	66
2. DİL ÖĞRETİMİNDE VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE METİN SADELEŞTİRME İLE İLGİLİ YURT DIŞINDA YAPILMIŞ BAZI ÇALIŞMALAR.....	67

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	70
2. VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ	70
3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ.....	71

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

UYGULAMA

1. “İNAT” İSİMLİ HİKÂYENİN A2 SEVİYESİNE UYGUN SADELEŞTİRİLMESİ.....	72
1.1. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “İNAT” İSİMLİ HİKÂYENİN METİN ÖNCESİ ETKİNLİKLERİ	107
1.2. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “İNAT” İSİMLİ HİKÂYENİN METİN SONRASI ETKİNLİKLERİ.....	108
1.3. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “İNAT” İSİMLİ HİKÂYE İÇİN SÖZLÜK OLUŞTURULMASI.....	109
2. “SİVRİSİNEK” İSİMLİ HİKÂYENİN A2 SEVİYESİNE UYGUN SADELEŞTİRİLMESİ.....	109
2.1. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “SİVRİSİNEK” İSİMLİ HİKÂYENİN METİN ÖNCESİ ETKİNLİKLERİ	136
2.2. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “SİVRİSİNEK” İSİMLİ HİKÂYENİN METİN SONRASI ETKİNLİKLERİ.....	136
2.3. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “SİVRİSİNEK” İSİMLİ HİKÂYE İÇİN SÖZLÜK OLUŞTURULMASI.....	137

TARTIşMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	139
KAYNAKÇA.....	145
EKLER	150

TABLÖLER LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. İnat Metni Uygulamasında Kullanılan Metinsellik Ölçütleri Dağılımı.....	140
Tablo 2. İnat Metni Uygulamasında Kullanılan Sadeleştirme Yöntemlerinin Dağılımı	140
Tablo 3. Sivrisinek Metni Uygulamasında Kullanılan Metinsellik Ölçütleri Dağılımı	141
Tablo 4. Sivrisinek Metni Uygulamasında Kullanılan Sadeleştirme Yöntemlerinin Dağılımı.....	141
Tablo 5. Sadeleştirilen İnat Metninde En Çok Tekrar Eden İlk 10 Kelime.....	141
Tablo 6. Özgün İnat Metninde En Çok Tekrar Eden İlk 10 Kelime.....	142
Tablo 7. Özgün Sivrisinek Metninde En Çok Tekrar Eden İlk 10 Kelime.....	142
Tablo 8. Sadeleştirilen Sivrisinek Metninde En Çok Tekrar Eden İlk 10 Kelime.....	142

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

CEFR: Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (Common European Framework of Reference for Languages)

ELP: Avrupa Dil Portfolyosu (European Language Portfolio)

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

UC: Uyarlanmış Cümle

GİRİŞ

Problem Durumu

Dünya düzeninin yirminci yüzyılın ikinci çeyreğinden itibaren değişmesiyle birlikte milletler birbirleriyle yakınlaşmaya başlamış bunun sonucunda birbirlerini anlama ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Küreselleşen dünyanın bir getirisi olarak yabancı dil öğrenme ve öğretme ihtiyaçlarında artış yaşanmış ve alana yönelik çeşitli standartlar geliştirilmeye başlanmıştır. Son gelişmeler ışığında bir dili öğrenmenin o dile ait dilbilgisel kalıplara sahip olmanın ötesinde bir kültürlenme süreci olduğu anlayışı hâkim olmaktadır. Tapan'a (1995) göre yabancı bir dili öğrenmek bir dünyayı, yabancı bir kültürü de anlamak, tanımak demektir.

Yabancı dil öğretiminde en önemli kültürel aktarım unsurlarından biri olarak hikâyeler ve romanlar görülmektedir. Çünkü metinler aracılığı ile okuma becerisi yanında konuşma, dinleme ve hatta yazma becerilerinin geliştirilmesi mümkün olmaktadır. Bu yüzden, günümüzde yabancı dil öğretimi çalışmalarında okuma-anlama becerisinin kazandırılması hususunda yardımcı okuma kitabı hazırlama ve yazınsal metinler önem kazanmıştır (Nurlu, 2019).

Çalışmanın Türkçenin yabancı dil olarak okutulması sürecinde eksikliği hissedilen yardımcı kaynak ihtiyacına yönelik bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Çünkü, dil öğrencilere verilen ders kitaplarının yanı sıra onların okumasını ve anlamasını geliştirebilmek amacı ile yardımcı okuma kitaplarının da bulunması ve bu kitaplardan faydalanılması görüşü hâkimdir (Karababa ve Taşkın, 2012).

Bu çalışmanın problem cümlesi, “Ömer Seyfettin’in İnat ve Sivrisinek isimli hikâyelerinin A2 seviyesine uyarlanabilirliği nedir?” şeklinde belirlenmiştir. Bu temel problemden hareketle aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Ömer Seyfettin'in İnat ve Sivrisinek isimli hikâyelerinin A2 seviyesine uyarlanma sürecinde hangi düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır?
2. Bu sadeleştirme sürecinde en çok hangi metinsellik ölçütü/ölçütleri yönlendirici olmuştur?

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Küreselleşmenin etkileri sonucunda çok dilli ve çok kültürlü toplumsal yapılar daha da yaygınlaşmaktadır. Bu durumda diller arasındaki artan etkileşim nedeniyle

insanların ikinci bir dil öğrenmesine her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Türkiye'nin coğrafi konumu ve kültürel mirası, onu yabancı dil öğrenenler için arzu edilen bir yer hâline getirmiştir; son yıllarda Türkçe, en çok aranan yabancı dillerden biri olarak ortaya çıkmıştır. Türkçe öğretmek bir dil aktarım süreci olmasının yanı sıra Türkiye'nin tarihini, kültürünü ve toplumsal ideallerini aktarmada stratejik bir öneme sahiptir.

Yabancılar Türkçe öğretmenin amacı sadece dil yeterliliğinin geliştirilmesi değil aynı zamanda hedef dilin kültürel geçmişini de aktarmak olduğu için dil öğretiminde okuma ve okuduğunu anlama esastır. Ancak mevcut öğretim materyallerinin özellikle seviyeye uygun edebî metinler bakımından yetersizliği bu sürecin etkinliğini olumsuz etkilemektedir. Karmaşık yapıları ve kapsamlı arka plan bilgileri nedeniyle özgün edebî yazılar dilin doğal akışını, estetik niteliklerini ve kültürel kodlarını korusalar bile, dil öğrenenler için anlaşılması zor olabilir. Bu durum dil öğrenme sürecini önemli ölçüde engeller ve başlangıç ya da orta düzey dil öğrencilerinin motivasyonunu düşürür.

Ömer Seyfettin'in "İnat" ve "Sivrisinek" hikâyelerini, A2 dil düzeyine uygun olarak CEFR tarafından belirlenen çerçeve dâhilinde metin dilbilimsel ölçütlere uygun olarak sadeleştirmek, bu çalışmanın temel amacıdır. Sadeleştirme sürecinde metinselliğin temel bileşenleri olan bağdaşıklık, bağlaşıklık, bilgisellik, durumsallık, kabul edilebilirlik ve amaçlılık dikkate alınmış ve metinlerin hem dil yeterliliği hem de içerik açısından öğrenenler için uygun olması amaçlanmıştır. Sadeleştirilmiş metinlerle birlikte dil edinimini çok yönlü bir şekilde teşvik etme çabasıyla okuma anlama ve sözlük çalışmalarına yer verilmiştir.

Bu çalışmanın önemi birkaç temel noktada toplanmıştır. Birincisi yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler Türk edebiyatının öncülerinden Ömer Seyfettin'in yazıları aracılığıyla hem dil yeterliliklerini geliştirme hem de Türk kültürel değerlerini anlama şansına sahip olacaklardır. Böylece dil öğretimi bir iletişim kanalı sunmanın yanı sıra kültürler arası etkileşimi ve anlayışı da geliştirecektir. İkincisi edebiyatta sıklıkla vurgulanan ancak her zaman uygulanamayan seviyeye uygun edebî eserin oluşturulması hakkında belirli bir örnek verilecektir.

Bu uyarlama çalışması bilimsel bir altyapıya sahip olması ve geleneksel sadeleştirme tekniklerinin ötesine geçerek metindilbilimsel ölçütlere dayanması

bakımından önemlidir. Bu bağlamda çalışma yabancılara Türkçe öğretimi alanına teorik ve pratik bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca hazırlanan eserlerin öğretim sürecine dâhil edilmesiyle dil öğrenenlerin okuma motivasyonunu, anlama ve dil becerilerini artırması öngörülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için kaynak eksikliği bu araştırma ile ele alınmış olup aynı zamanda kültürel aktarımı teşvik etmekte ve metindilbilimsel bir yöntem kullanarak sadeleştirme süreci için bilimsel bir model sunmaktadır. Bu çalışma, benzer alanda yapılan araştırmalara katkı sunmayı hedeflemekte olup, araştırmacılar ve eğitimciler için yol gösterici nitelikte olabilir.

Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Dört temel dil öğretim becerisinden biri olan okuduğunu anlama, hem dil öğrencilerin hedef kültüre ilişkin farkındalıkları hem de dilsel yapıları anlamaları için elzemdir. Ancak yabancılara Türkçe öğretmek için kullanılabilecek seviyeye uygun edebi metinlerin eksikliği, eğitim sürecinde büyük bir boşluk yaratmaktadır. Mevcut kaynaklar genellikle dil öğrencilere özgün formatlarında verilir; bu da onların okuduğunu anlamasını zorlaştırır. Metindilbilimsel ölçütlere dayalı bir sadeleştirme araştırması olan bu çalışmada, dil öğretimi ve dil öğretimi vasıtasıyla kültürel aktarım da amaçlanmaktadır.

Çalışmada yukarıda belirtilen ihtiyaçtan yola çıkılarak Ömer Seyfettin'in “İnat” ve “Sivrisinek” hikâyeleri A2 dil düzeyine uyarlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın temel amacı bu iki hikâyeyi metindilbilimsel ölçütlere göre sadeleştirerek dil öğrenenler için daha ulaşılabilir hâle getirmektir. Sadeleştirme sürecinde metindilbilim ölçütleri kullanılmış ve araştırma bilimsel bir temele oturtulmaya çalışılmıştır. Ayrıca dil öğrencilerin okuduğunu anlama pratiklerine yardımcı olmak için sadeleştirilmiş metinlerle birlikte kelime listeleri ve etkinlikler oluşturulmuştur.

Çalışma kapsamında sadece “İnat” ve “Sivrisinek” hikâyeleri ele alınmıştır. Bu iki eser hiciv yönü güçlü, arka plan bilgisi gerektirmeyen, gurur ve mücadele gibi evrensel temalar barındırdıkları için seçilmiştir. Hikâyeler kısa ve güçlü anlatımlarıyla hem dilsel hem de kültürel içerik sağlamak için en iyi türlerden biri olarak kabul görmektedir. Bu nedenle bu iki eser çeşitli türde edebi eserler arasından seçilmiş ve çalışmanın merkezine yerleştirilmişlerdir. Romanlar, fıkralar ve denemeler gibi diğer edebi biçimler bu nedenle çalışmanın kapsamına dâhil edilmemiştir. Ayrıca çalışma A2

dil seviyesiyle sınırlıdır; A1, B1, B2 vb. gibi diğer seviyeler çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Araştırmanın sınırlılıkları ise şu şekilde belirlenmiştir:

- Çalışma, yalnızca Ömer Seyfettin'in “İnat” ve “Sivrisinek” hikâyeleri ile sınırlıdır. Yazarın diğer eserleri veya farklı yazarların metinleri bu kapsamda değerlendirilmemiştir.

- Sadeleştirme sürecinde metindilbilimsel ölçütler temel alınmış; bu nedenle diğer sadeleştirme yaklaşımları veya pedagojik yöntemler araştırmaya dâhil edilmemiştir.

- Uyarlama yalnızca okuma becerisi odaklıdır. Dinleme, konuşma ve yazma becerilerine yönelik doğrudan bir çalışma yapılmamıştır.

- Çalışma teorik bir doküman analizi ve materyal geliştirme süreci olup, uygulamalı bir veri toplama veya deneysel bir ölçme-değerlendirme aşaması içermemektedir.

- Sadeleştirme sırasında metinlerin sanatsal üslubu ve özgün dil özellikleri hedef seviyeye uygunluk amacıyla kısmen değiştirilmiş veya sadeleştirilmiştir. Bu durum, edebî estetiğin tam anlamıyla korunmasını sınırlamaktadır.

- Kullanılan dilbilgisel yapılar ve kelime seçimleri CEFR kriterleri, Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü (Göz, 2020) kullanılarak belirlenmiştir. Hikâyelerin özgün hâlleri Polat'ın (2020) hazırlamış olduğu Bütün Hikâyeleri isimli eserden alınmıştır. Herhangi bir kurumsal ders kitabı ya da özel öğretim materyali kullanılmamıştır.

Bu kısıtlamalar göz önüne alındığında çalışmanın çıktıları yalnızca A2 dil yeterlilik seviyelerine sahip dil öğrencilerine uygulanmalıdır. Farklı dil beceri seviyelerindeki dil öğrencileri veya çeşitli türlerdeki edebi eserleri içeren çalışma projeleri ayrı çalışma konuları olarak ele alınmalıdır.

Bu nedenle bu araştırma belirli bir yazardan seçilen eserlerle, belirli bir dil seviyesiyle ve belirli bir metindilbilimsel yaklaşımla sınırlıdır. Amacı yabancılara Türkçe öğretmek için uygun edebi materyaller sağlamaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. DİL ÖĞRETİMİ

Dil öğretimi, bireylerin yeni bir dil edinirken dilsel, kültürel ve iletişimsel yetkinliklerini geliştirmelerine yardımcı olmak için tasarlanmış istendik ve yöntemli bir uğraştır (Richards & Rodgers, 2014). Geleneksel dil öğretim tekniklerinden çağdaş dil öğretim yaklaşımlarına kadar çeşitli öğretim yöntemleri ve stratejiler geliştirilmiştir. Dil öğretiminin amacı sadece dilbilgisi yapılarını değil, aynı zamanda dilin sosyal ve kültürel boyutlarını da kazandırmaktır (Brown, 2007). Kazandırılan çok yönlü dil becerisi bireyin birbirinden farklı alanlarda ilerlemesini de kolaylaştıracaktır. Küreselleşmenin hızla ilerlemesiyle birlikte sosyal alanda, iş ve akademik bağlamlarda başarılı iletişimi kolaylaştırmak için yabancı dil öğretimi önem kazanmıştır (Ghaffari, 2020).

Dil öğretimindeki çağdaş yöntemler, dil becerilerini dil öğrencilere daha verimli ve kalıcı bir şekilde kazandırmayı amaçlamaktadır. Dil bilgisi-çeviri yöntemi, dil öğretiminde uzun süredir tercih edilen bir yaklaşım olmuştur (Mazlum, 2014). Bununla birlikte, çağdaş dil eğitimi artık iletişimsel dil öğretimi gibi yöntemlerin önemine vurgu yapmaktadır. İletişimsel dil eğitimi, öğrencileri dili otantik koşullarda kullanmaları için kabiliyetlerini güçlendirmeyi ve edindikleri dili aktif olarak bu otantik durumlarda kullanmaları için motive etmeyi amaçlar (Nunan, 1999). Bu yöntem öğrencilerin dili yalnızca dilbilgisel çerçeveler aracılığıyla edinmek yerine günlük yaşamlarına dâhil etmelerini sağlar (Richards & Rodgers, 2014).

Görev temelli dil eğitimi ise öğrencilerin dil yeterliliklerini geliştirmek için farklı görevlere odaklanan pedagojik bir yaklaşım kullanır (Willis, 1996). Bu yaklaşım, dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirirken motivasyonlarını da artırır. Öğrenciler, bir dili edinirken edindikleri bilgileri pratik, günlük durumlara uygulayarak öğrenme deneyimlerini geliştirirler (Kutlu, 2015). Dil öğretimindeki bu tür yöntemler dil öğrenciler için hızlandırılmış ve kalıcı dil edinimini kolaylaştırır.

Dil öğretiminde metinlerin kullanımı, dil yeterliliğini geliştirmek için çok önemli bir araç olarak görülmektedir. Metinler, öğrencilerin okuduğunu anlama, kelime bilgisi ve dil bilgisi gibi becerilerinin gelişimini destekler (Beler, 2023). Otantik metinler özellikle dil öğrencilerin dil edinim süreçlerinde doğal dil kullanımına

aşinalıklarını artırır. Bununla birlikte, bazı metinlerin farklı dil yeterliklerine sahip dil öğrenciler için uyarlanması gerekebilir.

CEFR, dil öğretim materyallerinin dil öğrenci yeterlilik seviyelerine göre düzenlenmesini savunmaktadır. Bu standartlar, dil öğretim yöntemlerini uluslararası ölçekte standartlaştırarak çeşitli uluslar arasında dil öğretim programlarının sistematikliğini garanti altına almayı amaçlamaktadır (Avrupa Konseyi, 2001). CEFR'ye göre, A2 seviyesindeki bir öğrenci kolay metinleri okuyup anlayabilmeli ve günlük hayatta karşılaşılabileceği senaryolarla ilgili kısa kompozisyonlar yazabilmelidir (Zorlu, 2022).

Anadili Türkçe olmayan dil öğrencilere Türkçe öğretiminde edebi eserlerin kullanılması dil öğrencilerin Türk kültürüne aşina olmalarını sağlarken aynı zamanda dil yeterliliklerini de geliştirmektedir. Ömer Seyfettin'in hikâyeleri ana dili Türkçe olmayanlara Türkçe öğretiminde kültürel aktarımı etkili bir şekilde kolaylaştırmaktadır (Yayan, 2019). Bu hikâyeler dil öğretiminde dil öğrencilerin hem kültürel hem de dilsel yeterliliği bir arada kazanmalarını sağlar.

Kültürel aktarımın dil öğretimine dâhil edilmesi, öğrencilerin yalnızca dilbilgisi yapılarını değil aynı zamanda hedef dilin kültürel bağlamını da kavramalarını sağlar (Brown, 2007). Dolayısıyla, dil öğretiminde kullanılan kaynakların kültürel zenginlik içermesi çok önemlidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, metinlerin ve hikâyelerin öğrenciler için uyarlanması, dil becerilerini geliştirmenin ve kültürel farkındalığı artırmanın etkili bir yolu olarak hizmet eder (Turgut Yeşilyurt, 2019).

Dil eğitimi, gramer kurallarının ötesine geçerek öğrencilerin dille ilişkili kültürel ve sosyal ortamları anlamalarını geliştirir (Ghaffari, 2020). Kültürel açıdan zenginleştirilmiş metinler kullanarak çocuklara dil öğretmek, dil edinim sürecinin etkililiğini ve kalıcılığını artırır. Ömer Seyfettin gibi edebiyatçıların anlatılarının yabancı dil olarak Türkçe öğretimine dâhil edilmesi öğrencilere etkili dil edinimini kolaylaştırırken Türk kültürüyle etkileşim kurma imkânı sağlar (Kutlu, 2015).

1.1. YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Yabancı dil eğitimi, kişinin anadilinden farklı bir dili etkili bir şekilde edinmesini kolaylaştırmak için tasarlanmış yöntemli ve planlı bir süreçtir. Günümüzün küreselleşmesi bağlamında bireylerin akademik, mesleki ve sosyal alanlarda dilsel yeterlilikleri büyük önem taşımaktadır (Richards & Rodgers, 2014). Yalnızca dil bilgisi

aktarımı ile değil; daha kapsamlı ve bütüncül ilerlemeyle bu öneme gereken değer verilmiş olacaktır. Yabancı dil öğretiminin temel amacı öğrencilerin hedef dilde anlama, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmektir (Brown, 2007). Bu sebeple dil kazandırma süreci temel dilsel becerilerin de ötesinde kazandırılacak dilin dil öğrencisi tarafından kapsamlı biçimde çeşitli bağlamlarda işlevsel kullanımlarını da içerir. Bu perspektifte yabancı dil öğretimi yalnızca dilbilgisi ilkelerinin aktarılmasını değil; aynı zamanda sosyal ve kültürel çerçeveler içinde dil kullanımının edinilmesini de kapsar (Ghaffari, 2020).

Yabancı dil öğretiminde farklı yöntemler ve stratejiler kullanılmıştır. Geleneksel dilbilgisi-çeviri yöntemi uzun yıllar boyunca yaygın olarak kullanılmıştır. Çağdaş dil öğretim yöntemleri ise dilin otantik bağlamlarda uygulanmasını vurgulayan iletişimsel dil öğretimi, görev tabanlı eğitim ve doğrudan öğretim gibi teknikleri benimsemiştir (Nunan, 1999). İletişimsel dil eğitimi, dil öğrencilerin dilin pratik kullanımını anlamalarını ve akıcılık kazanmalarını sağlamayı amaçlar (Richards & Rodgers, 2014). Bu amaç doğrultusunda sadece dilin yapısal yönlerine odaklanmayan ve bunun yanında dili daha geniş bir bağlamda ele alan iletişimsel dil eğitimi bulunmaktadır. Bu yaklaşım, dili hem bir kurallar sistemi hem de kültürel, sosyal ve etkileşimli bir araç olarak görür (Yılmaz, 2021).

Görev temelli öğretim tarzı, dil öğrencilere dil yeterliliklerini geliştirmeleri için özgün ödevler sağlar. Bu yöntem, dil öğrencilerin dil becerileriyle meşgul olmalarını ve bu becerileri geliştirmelerini sağlar (Willis, 1996). Görev temelli öğretimde, dil öğrenciler dil edinim sürecine aktif olarak katılır ve dili bir iletişim aracı olarak kullanmalarına olanak tanır. Bu da dil edinimini daha ilgi çekici ve anlamlı hâle getirir (Mazlum, 2014).

Yabancı dil öğretiminde başarıyı etkileyen kilit faktörlerden biri de dil öğrencinin güdülenmesi ve dil öğrenme ortamıdır. Dil öğrencilerini cezbeden, ilgi çekici ve anlamlı kaynakların kullanımı dil öğretiminin etkinliğini artırır (Kutlu, 2015). Dil öğrencilerin ilgisini çeken metinler ve materyaller öğrenme sürecini geliştirir ve motivasyonunu yükseltir (Nunan, 1999). Bu sebeple yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Ömer Seyfettin gibi seçkin Türk edebiyatçıların anlatıları öğrencilerin yeterliliklerini artırır ve Türk kültürünü anlamalarını kolaylaştırır (Zorlu, 2022).

Metinler, yabancı dil öğretiminde, özellikle de okuduğunu anlama becerilerini geliştirmede çok önemlidir (Gedik, 2021). Bu metinler dil öğrencilerin kelime haznelerini geliştirdiği gibi hedef dilin ait olduğu kültüre dair unsurlar da barındırır. Metinler dil öğrencilere dilin özgün uygulama örneklerini sunar ve dilin sosyal ve kültürel bağlamını anlamalarına yardımcı olur (Beler, 2023). Özgün metinler, dil öğrencilerin dilbilgilerini pekiştirmeleri ve kelime dağarcıklarını geliştirmeleri için güçlü bir kaynaktır. Bununla birlikte, yabancı dil öğretimine dahil edilen metinler dil öğrencilerin dilsel yeterliliklerine göre uyarlanmalıdır (Ghaffari, 2020).

Kültürel bileşenlerin yabancı dil öğretim materyallerine dahil edilmesi, dil öğrencilerin dili öğrenirken aynı zamanda dilin kültürel arka planını da anlamalarını sağlar (Brown, 2007). Kültürel aktarım Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde önemli bir role sahiptir. Dil unsurlarına dahil edilen kültürel bileşenler, dil öğrencilerin anlamalarını ve motivasyonlarını artırır (Kutlu, 2015).

Yabancı dil öğretiminde, sadece dilin yapısını değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel ortamlardaki uygulamalarını da öğretmek esastır. Buna istinaden dil öğretiminde kullanılan materyaller dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için etkili bir strateji olarak dilin kültürel ve sosyal boyutlarını içermelidir (Brown, 2007).

Yabancı dil öğretimi, dilin kültürel ve sosyal yönlerini kapsayacak şekilde dilbilgisi yeterliliklerinin ötesine geçmelidir (Ghaffari, 2020). Sonuç olarak yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler ve kaynaklar etkili dil edinimini kolaylaştırmalı ve dil öğrenciler arasında akıcı iletişim edinimini teşvik etmelidir (Nunan, 1999).

1.2. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE MATERYAL OLARAK METİN

Yabancı dil öğretiminde kullanılan kaynaklar dil öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesine önemli ölçüde katkıda bulunur. Metinlerin dil öğretimine dâhil edilmesi, dil öğrencilerin pratik dil uygulamalarını anlamalarını geliştirir ve dilsel becerilerini güçlendirir (Nunan, 1999). Dolayısıyla metinler, okuma, yazma, konuşma ve dinleme yetkinliklerini kapsayan çok yönlü pedagojik bir kaynak olarak dil öğretim programlarında önemli bir rol oynar. Özgün metinlerin kullanımı dil öğrencilerin doğal dil kalıplarıyla etkileşime girmelerini sağlayarak dil becerilerini geliştirir (Brown, 2007).

Dil öğretiminde metinlerden yararlanmak, dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için etkili bir yaklaşımdır. Gedik (2021) otantik metinlerin dil öğrencilere

dilin doğal kullanımını öğretmek için çok önemli olduğunu ileri sürmektedir. Dil edinim sürecinde dil öğrencilerin yalnızca dil bilgisi ilkelerini kavramaları yeterli değildir; aynı zamanda dilin kültürel ve sosyal bağlamlarıyla birlikte uygulanmasını da anlamaları gerekir. Bu bağlamda yabancı dil öğretiminde metinlerin dahil edilmesi dil öğrencilerin dil edinimini kolaylaştırır ve onları pratik dil uygulamaları için donatır (Nunan, 1999). Özellikle metin okumak, dil öğrencilerin dil edinim süreçlerine çok yönlü bir katkı sunar. Okuma, dil ediniminde temel bir beceri olarak kabul edilir ve dil bilgisi, kelime bilgisi ve anlama becerilerinin geliştirilmesi için elzemdir (Brown, 2007). Bu sebeple dil öğretim sürecinde kullanılacak metinlerin seçiminde dikkatli olmak gerekmektedir. Dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için seviyelerine uygun metinler seçmek esastır (Avrupa Konseyi, 2001).

Dil öğrencilerin hedef dil becerilerinin geliştirilmesi amacıyla seçilen metinlerde belirli niteliklerin aranması gerekmektedir. Seviyeye uygun metinler hem seviyeye uygun dilsel becerileri içerisinde barındırmalı hem de dilin doğal kullanımını yansıtmalıdır. Bu aşamada ise kullanılacak olan metinlerin özgün mü yoksa sadeleştirilmiş mi olması gerektiği tartışmaları yer almaktadır.

Özgün metinler, dil öğrencilere dil öğretiminde doğal dil kullanımına maruz kalma olanağı sunarak, gerçek durumlarda dilsel kalıplar ve ifadeler edinmelerini sağlar (Willis, 1996). Bununla birlikte özgün metinleri dil öğrencilerin dil yeterlilikleriyle uyumlu hâle getirmek dil öğrencilerin öğrenme isteğini artırarak öğrenme deneyimini geliştirir (Ghaffari, 2020). Özgün metinler özellikle dil ediniminin sonraki aşamalarında yer alan dil öğrenciler için kullanılmalıdır. Dili öğrenmeye başlayan ilk seviye dil öğrencileri için ise metin sadeleştirme yönteminin uygulanması gerektiği düşünülmektedir. Sadeleştirilmiş metinler, dil öğrencilerinin yeterlilik seviyelerine göre düzenlenir. Bu tür metinler, öğrencilerin dil becerilerinin kademeli olarak gelişmesini kolaylaştırır (Gedik, 2021). Örneğin, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretirken, Ömer Seyfettin'in anlatıları A2 seviyesindeki dil öğrenciler için düzene sokulabilir ve değiştirilebilir. Bu değişiklikler, dil öğrencilerin dil öğretiminde Türk kültürünü tanımalarının yanı sıra dil yeterliliklerini de artırmalarına olanak sağlamaktadır.

Yabancı dil eğitimi için seçilen metinler dil öğrencilerin dil yeterliliklerine ve eğitim gereksinimlerine uygun olmalıdır (Richards & Rodgers, 2014). CEFR dil eğitiminde kullanılan materyallerin belirli bir çerçeve içinde hazırlanmasını savunur ve metinlerin dil edinim süreciyle uyumlu şekilde yapılandırılmasını teşvik eder (Avrupa

Komisyonu, 2001). CEFR'nin önerdiği seviyelendirme şeması, dil eğitimi programlarını uluslararası standartlarla uyumlu hâle getirir (Kutlu, 2015). Bu açıdan dil öğrencilere dil edinim sürecinde kullanılacak metinlerin seviyeye uygun biçimde düzenlenmesi büyük önem taşımaktadır. Dil eğitiminde metinlerin uyarlanması, dil becerilerinin dil öğrencilerin yeterlilik düzeyleriyle uyumlu hâle getirilerek geliştirilmesini artırır (Brown, 2007). Metin uyarlama aşaması kendi içerisinde belirli stratejiler barındırmaktadır. Metin uyarlama sürecinde kullanılan yöntemler, dili basitleştirme, uzun ifadeleri yoğunlaştırma ve zor kelimeleri daha erişilebilir alternatiflerle değiştirme gibi stratejileri kapsar (Willis, 1996). Bu değişiklikler, özellikle yeni başlayan dil öğrenciler için metinlerin anlaşılabilirliğini artırır.

Dil öğretiminde metinler dil yeterliliğini artırır ve dil öğrencilerin kültürel bilgilerini zenginleştirir (Richards & Rodgers, 2014). Böylece dil kazanımına çok yönlülük katılmış olur. Özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan edebi metinler dil öğrencileri Türk kültürüyle tanıştırmak için mükemmel bir ortam görevi görür (Zorlu, 2022).

Edebiyatın yabancı dil öğretimine dahil edilmesi, dil öğrencilerin hedef dili anlamalarını kolaylaştırır ve kültürel bağlamları edinmelerini sağlar (Brown, 2007). Kültürel aktarımın dil edinimine dâhil edilmesi, dil öğrencilerin dili yalnızca bir iletişim aracı olarak değil aynı zamanda bir kültür aracı olarak algılamalarını sağlar (Gedik, 2021). Yabancı dil eğitiminde kaynak olarak metinlerin kullanımı, dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve kültürel bilgilerini artırmak için çok önemlidir. Metinler dil eğitiminde çok yönlü bir araç olarak hizmet eder ve dil öğrencilerin dilsel akıcılığa ulaşmalarına yardımcı olur (Kutlu, 2015). Bu açıdan metinlerin dil öğrencilere dilsel beceriler kazandırmanın ötesinde hizmetlerde bulunması amacıyla dikkatle seçilmesi ve uyarlanması gerekmektedir. Dil eğitiminde metinlerin uygun şekilde seçilmesi ve değiştirilmesi dil öğrencilerin dil edinim süreçlerini geliştirir ve motivasyonlarını yükseltir (Nunan, 1999). Dolayısıyla uyarlanmış metinler hem dilin özgün yapısını koruması hem de dilin ait olduğu kültüre dair izler barındırmasından daha da değerlidir. Edebi metinlerin kullanımı dil öğrencilerin dili gerçek koşullar altında edinmelerini ve dil becerilerini geliştirmelerini sağlar (Willis, 1996).

1.2.1. Özgün (Otantik) Metin

Özgün metinler, dilin doğal kullanımını gösteren ve özellikle dil eğitimi için tasarlanmamış metinlerdir (Gilmore, 2007). Özgün metinler belirli bir iletişimsel hedefi yerine getirmek için genellikle bir dilin anadili konuşanları tarafından üretilir. Özgün metinler dilin günlük etkileşimlerde pratik uygulamasını ve iletişimdeki önemini yalnız dilbilgisi doğruluğunun ötesine geçerek gösterir (Collie & Slater, 1987). Özgün metinler gazete hikâyeleri, röportajlar, blog yazıları, edebi eserler, şiirler ve sosyal medya içerikleri dâhil olmak üzere çeşitli biçimleri kapsar (Duff & Maley, 1990).

Özgün metinlerin temel nitelikleri şunlardır:

1. Anlam ve Bağlam Oluşturma: Özgün metinler dilin belli bir durum içinde kullanımını ve dilin bu bağlamdan nasıl anlam çıkardığını gösterir (Kramsch, 1993). Bu ortamda özgün metinler dil öğrencilere dilin çeşitli durumlarında ve sosyal şartlarda işlevselliği hakkında bilgi verir.

2. Kültürel Yansıtma: Özgün metinler yalnızca dilin dilbilgisi çerçevesini değil aynı zamanda kültürel ve sosyal rollerini de içerir (Byram, 1997). Dil öğrenciler, dilin kullanıldığı kültürün değerlerini, kurallarını ve düşünüş çerçevelerini edebi metinler aracılığıyla edinirler.

3. Gerçek Dil Girdisi: Özgün metinler dilin doğal kullanımını sergileyerek dil öğrencilere gerçek dil girdisi sağlar. Bu tür metinler, dilde kullanılan deyimler, atasözleri ve günlük terimler gibi yapıların edinilmesini kolaylaştırır (Gilmore, 2007).

Yabancı dil eğitiminde kullanılan materyaller, dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve daha etkili dil edinimi için titizlikle seçilmelidir. Özgün metinler, dil eğitiminde anlam oluşturma ve kültürel farkındalığı geliştirme süreçlerinde önemli bir değere sahiptir (Tomlinson, 2013). Bu metinler, günlük durumlarda üretilen ve dil eğitimi için tasarlanmamış metinler olarak nitelendirilir. Özgün metinler dili organik olarak gösterir ve dil öğrencilere gerçek dünya durumlarında dilin pratik kullanımı konusunda bilgi verir (Nation & Macalister, 2010). Dil eğitiminde edebi metinler kullanmanın temel itici gücü dilin yalnız dilbilgisi yapıları ve kelime dağarcığının ötesine geçmesi gerektiğidir; bunun yerine, dilin sosyal, kültürel ve faydalı işlevleri de dil öğrencilere aktarılmalıdır (Kramsch, 1993).

Yabancı dil eğitiminde özgün metinler kullanmanın temel amacı, dil öğrencilere dili gerçek dünya bağlamlarında kullanma becerisi kazandırmaktır (Krashen, 1985).

Özgün metinler dilbilgisi yapılarını ve kelime dağarcığını aşarak dilin sosyal işlevlerini ve kültürel yönlerini aktarır. Sonuç olarak, özgün metinlerin kullanımı dil öğrencilerin dilin karmaşık yapılarını ve sosyal etkileşimlerde kullanılan dilsel stratejileri anlamalarına yardımcı olur (Collie & Slater, 1987). Dil eğitiminde özgün metinleri kullanmanın temel amaçları şunlardır:

1. Dilbilgisi Yapılarının Etkin Uygulaması Üzerine Eğitim: Özgün metinler dilbilgisi yapılarının gerçek dünya bağlamlarında kullanımını gösterir. Bir gazete makalesi pasif cümle biçimlerinin kullanımını ve anlam oluşturma sürecindeki rollerini göstermektedir (Tomlinson, 2013).

2. Kültürel Farkındalığı Geliştirmek: Özgün metinler dilin kullanıldığı kültürün kültürel değerlerini ve sosyal kurallarını aktarır (Byram, 1997). Bu yazılar, dilin kültürel bir çerçeve içinde işleyişini ve burada kullanılan dilsel stratejileri gösterir.

3. İletişimsel Yeteneği Geliştirmek: Özgün metinler dil öğrencilerin dilde iletişimsel yeteneklerinin geliştirilmesini kolaylaştırır (Canale & Swain, 1980). Bu yazılar, dil ve sosyal etkileşimde anlam oluşturma süreçlerini açıklığa kavuştururken, dil öğrencilerin dili daha verimli kullanmalarını sağlar.

4. Bağlamsal Dil Uygulamasını Geliştirmek: Gerçek yazılar, dilin bağlam içinde kullanımını gösterir. Bir diyalog metni, gayriresmî ifadelerin konuşulan dilde kullanımını ve sosyal ortamlardaki rollerini gösterir (Gilmore, 2007).

Dil eğitiminde özgün edebi eserlerden yararlanmanın sayısız faydası vardır. Bununla birlikte bu materyallerin kullanımıyla ilişkili bazı zorluklar ve dezavantajlar da vardır. Yabancı dil eğitiminde özgün edebiyat ürünleri kullanmanın faydaları ve dezavantajları:

Avantajları:

1. Özgün Dil Uygulaması: Özgün metinler dil öğrencilere pratik dil kullanımı gösterir ve dildeki deyimler, atasözleri ve kültürel ifadeler gibi yapıları öğretir (Tomlinson, 2013).

2. Kültürel Farkındalığı Geliştirme: Özgün edebiyat ürünleri dilin kültürel geçmişini aktarmak için güçlü bir araç görevi görür (Kramsch, 1993). Bu metinler dilin sosyal ve kültürel işlevlerini göstererek dil öğrencilerin kültürel farkındalıklarını artırır (Byram, 1997).

3. Dil öğrenci Motivasyonunu Artırmak: Özgün metinler dil öğrencilere güven aşılar ve dil edinim sürecini daha değerli hâle getirir. Edebi materyaller ve gazete hikâyeleri dil öğrencilerin motivasyonunu artırır (Gilmore, 2007).

4. Dil Yeterliliklerinin Kapsamlı İlerlemesi: Özgün metinler dil yeterliliklerinin kapsamlı bir şekilde ilerlemesini kolaylaştırır. Okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerileri özgün metinlerle eş zamanlı olarak geliştirilebilir (Nation & Macalister, 2010).

Dezavantajları:

1. Karmaşık Yapılar: Özgün edebiyat ürünleri özellikle A1 ve A2 seviyesi dil öğrenciler için anlama zorlukları yaratabilir. Düşük dil becerisine sahip dil öğrenciler özgün edebiyat ürünlerindeki karmaşık kalıpları ve deyimleri anlamakta zorluk çekebilirler (Crossley & McNamara, 2014).

2. Kültürel Farklılıklar: Özgün metinler dil öğrencinin kültürel geçmişiyle uyuşmayan içerikler barındırabilir ve bu da dil öğrenciler arasında yanlış anlamalara neden olabilir (Babaee & Yahya, 2014).

3. Zaman ve çalışma gerektirir: Sınıfta özgün metinler kullanmak eğitimcilerin daha fazla hazırlık yapmasını ve dil öğrencilerin metni anlamaları için daha fazla çaba sarf etmesini gerektirebilir (Tomlinson, 2013).

1.2.2. Sadeleştirilmiş Metin

Yabancı dil eğitiminde kullanılan materyaller dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve dilin karmaşık kalıplarını açıklamak için tasarlanmıştır. Sadeleştirilmiş metinler dil öğrenimine yeni başlayan veya hedef dilde orta düzey dil öğrencileri arasında önemli bir değere sahiptir (Crossley & McNamara, 2014). Sadeleştirilmiş metinler özgün metinlerin dil bilgisi ve anlamsal karmaşıklığını azaltarak dil öğrencilerin metni daha etkili bir şekilde anlamalarını ve dilin temel yapılarını ve kavramlarını kavramalarını sağlar (Nation & Macalister, 2010). Tezimizin bu kısmı yabancı dil eğitiminde sadeleştirilmiş metinlerin kullanımını, avantajlarını ve dezavantajlarını derinlemesine inceleyecektir.

Sadeleştirilmiş metinler dilin yapısal ve anlamsal karmaşıklığını azaltmak için dil öğrencilerin dil yeterliliklerine göre yeniden yapılandırılmış metinlerdir (Crossley & McNamara, 2014). Bu tür metinler kaynak metnin dil bilgisi karmaşıklıkları ve

karmaşık cümleleri daha basit olanlarla değiştirilerek üretilir. Karmaşık fiil yapılarını daha temel bir şekilde ifade etme veya uzun cümleleri öz ve anlaşılır olanlarla değiştirme gibi süreçler sadeleştirme sürecinde yaygın olarak kullanılır (Tomlinson, 2013). Genel olarak ise şu üç özelliğin sadeleştirilmiş metinlerde arandığı göz önünde bulundurulmalıdır:

1. Dil Yeterliliğine Uygunluk: Sadeleştirilmiş metinler dil öğrencilerin dil yeterliliklerine göre yapılandırılır ve zor kalıpları basitleştirilerek üretilir (Nation & Macalister, 2010).

2. Anlamsal Tutarlılık: Sadeleştirme boyunca metnin temel mesajını ve anlamsal bütünlüğünü korumak için çaba gösterilir (Crossley & McNamara, 2014).

3. Dilbilgisi Yapılarının Sadeleştirilmesi: Daha karmaşık dilbilgisi yapıları, daha basit ve daha anlaşılır biçimlere dönüştürülür. Karmaşık cümle yapıları basit ifadelere dönüştürülür ve az kullanılan ifadeler daha yaygın olanlarla değiştirilir (Tomlinson, 2013). Dönüşüm sonucunda dil öğrencilerin dilsel girdiyi daha kolay anlamaları ve hedef dilden daha fazla faydalanmaları amaçlanır.

Sadeleştirilmiş metinler genellikle eğitim ortamlarında giriş düzeyi ve orta düzey dil öğrencileri için tercih edilir. Sadeleştirilen metinler dil öğrencilerin anlamalarını kolaylaştırır ve dilde anlam oluşturma süreçlerini geliştirir (Crossley vd., 2011). Dil eğitiminde sadeleştirilmiş metinlerin kullanılmasının temel amaçları şunlardır:

1. Anlama Sürecini Kolaylaştırma: Sadeleştirilmiş metinler dil öğrencilerin metni anlamalarını kolaylaştırır ve dilbilgisi yapılarını anlamalarını geliştirir (Nation & Macalister, 2010).

2. Dilbilgisi Yapılarını Öğretmek: Sadeleştirilmiş metinler dilbilgisi yapılarının karmaşık olmayan örneklerini sunarak dil öğrencilerin dildeki temel yapıları ve kalıpları anlamalarını kolaylaştırır (Tomlinson, 2013).

3. Motivasyonu Artırmak: Sadeleştirilmiş metinler dil edinim sürecinde motivasyonu artırır. Dil öğrenciler metinleri uyarlanmış biçimleri aracılığıyla daha kolay anladıklarında dile karşı daha fazla güven kazanırlar (Crossley & McNamara, 2014).

4. Kültürel ve Sosyal Bağlamı Anlamak: Sadeleştirilmiş metinler dilin kültürel ve sosyal bağlamını aktarmak için gereklidir. Bu yazılar dilin sosyal ve kültürel rollerini

sadeleştirilmiş yeni metin hâlleri aracılığıyla açıklayarak dil öğrencilerin dilbilgisi işlevlerini daha iyi anlamalarını kolaylaştırır (Byram, 1997).

Sadeleştirilmiş metinler aynı zamanda belirli dezavantajlara sahiptir. Ancak bu dezavantajlar özellikle ileri düzey dil öğrenciler için sadeleştirilmiş metinlerin kullanımıyla ilişkilidir.

1. Anlamsal Bütünlüğün Tehlikeye Atılması: Metin sadeleştirme süreci orijinal metnin temel anlamını ve ait olduğu ilk bağlamını bozabilir. Karmaşık yapıların basitleştirilmesi metinde yer alan kültürel ve toplumsal değerlerin atlanmasına neden olabilir (Crossley & McNamara, 2014).

2. Özgün Dil Kullanımının Yetersiz Temsili: Sadeleştirilmiş metinler dili gerçek dünya bağlamlarında kullanıldığı gibi doğru bir şekilde tasvir etmeyebilir. Bu, dil öğrencilerin dili doğal bir ortamda edinmelerini engelleyebilir ve karmaşık dil yapılarıyla baş etme becerilerini olumsuz etkileyebilir (Duff & Maley, 1990).

3. Kültürel ve Anlamsal Eksiklikler: Sadeleştirilmiş metinler dilin kültürel ve toplumsal işlevlerini yetersiz bir şekilde temsil edebilir. Metnin kültürel bağlamını ve toplumsal değerlerini sadeleştirmek dil öğrencilerin dilin kültürel boyutunu anlamalarını engelleyebilir (Byram, 1997).

4. İleri Dil öğrenciler İçin Yetersizlik: Sadeleştirilmiş metinler ileri seviye dil öğrencileri için yetersiz olabilir. Bu metinler dildeki karmaşık yapıların ve deyimisel ifadelerin anlaşılmasını zorlaştırabilir ve dolayısıyla dil öğrencilerin ilerlemesini engelleyebilir (Nation & Macalister, 2010).

Yukarıda yer alan olumsuz bakış açısının ileri seviye dil öğrencileri için yapılan sadeleştirme çalışmalarında geçerli olduğu unutulmamalıdır. Buna rağmen sadeleştirilmiş metinler dil öğrencilerin dildeki temel yapıları ve ifadeleri anlamalarını kolaylaştırır ve dolayısıyla dilin kullanımına olan güvenlerini artırır. Dil öğrenimine olan güvenin artırılması ve bu metinlerin dil öğretiminde en iyi şekilde kullanılabilmesi için sadeleştirilecek metindeki anlamsal bütünlüğün korunmasını sağlamaya ve dil yeterlilik düzeyine göre sistematik olarak düzenlenmeye dikkat edilmesi gerekir.

2. METİNDİLBİLİM

Metindilbilim olarak bilinen dilbilim alanı, dilin cümle düzeyinde olduğu kadar daha geniş durumlarda da nasıl işlediğini ve metinlerin nasıl oluşturulup yorumlandığını

inceler. Metindilbilim dilin metin düzeyinde işleyiş yasalarını ve yollarını inceleyerek dilin sosyal, kültürel ve iletişimsel yönlerini anlamaya çalışır (Beaugrande & Dressler, 1981). Metindilbilim cümleler arasındaki ilişkileri ve metni oluşturan dilsel bileşenlerin bir bütün olarak nasıl işlediğini incelerken klasik dilbilgisi cümlelerinin içindeki yapılarla çalışır.

Bir metnin "metin" olarak kabul edilebilmesi için sahip olması gereken yedi gereklilik, alanın şekillenmesine yardımcı olan iki akademisyen Beaugrande ve Dressler (1981) tarafından açıklanmıştır. Bu kriterler durumsallık, metinlerarasılık, bilgilendiricilik, kabul edilebilirlik, amaçlılık ve tutarlılıktır. Metindilbilime göre, bu gereklilikler karşılandığında metinlerin dilsel ve anlamsal bütünlüğe sahip olduğu söylenir. Dolayısıyla metindilbilim, dili dilbilgisel doğruluğa ek olarak bağlamsal ve anlamsal uyum açısından değerlendirmesi bakımından benzersizdir (Aydın ve Torusdağ, 2020).

Ayrıca metindilbilim dil öğretimine önemli ölçüde katkıda bulunur. Metindilbilimsel kriterler özellikle yabancı dil öğretiminde kullanılan metinlerin seçiminde ve sadeleştirilmesinde dikkate alınır ve alınmalıdır. Yabancı dil öğrencilerde okuduğunu anlama becerilerinin geliştirilmesi için dilsel girdinin anlamlı ve tutarlı bir çerçeve sunmasını gerektirir. Öğretmenler ve ders materyalleri geliştiricileri artık metindilbilim yardımıyla metinlerin dilbilgisel, anlamsal ve bağlamsal uygunluğunu değerlendirebilmektedir (Bayraktar ve Durukan, 2016).

Metindilbilim özellikle yabancı dil öğretiminde metinler kullanıldığında edebi eserlerin hedef dil öğrenci seviyesine uyarlanması için öneriler sunar. Metnin tutarlılığı ve tutarlılık derecesi, dilsel karmaşıklığı, kültürel bileşenleri ve metin türüne özgü özellikleri bu işlem sırasında dikkate alınmalıdır. Dil öğrenciler bu şekilde metnin okunabilirliğini ve eğitsel değerini korurken dil ve kültür becerilerini de kazanabilirler.

Metindilbilim metinlerin yapısını, anlamını ve bağlamını analiz ederek dilin nasıl işlediğini daha kapsamlı bir bakış açısıyla değerlendirme şansı sunar. Bu yönüyle metindilbilim, dilbilimsel araştırmaların yanı sıra dil öğretim yöntemleri için de önemli bir alandır. Dil öğretiminde metin uyarlama, metin seçimi ve metin analizi süreçlerinde metindilbilimsel ilkeler göz önünde bulundurulduğunda dil öğrencilerin dil becerileri daha başarılı bir şekilde desteklenebilir.

2.1. METİNDİLBİLİM BAĞLAMINDA YAZINSAL METİNLER

Dilbilimin bir alt dalı olan metindilbilim metinlerin dilsel yapısını, anlamsal ilişkilerini ve dilin işlevsel yönlerini araştırır (Beaugrande & Dressler, 1981). Salt dilbilgisi incelemelerini aşar ve metinlerin bağlamsal ve anlamsal olarak özel durumlarda nasıl anlam kazandığını inceler. Özellikle edebi eserlerde metindilbilimsel analiz, metnin anlam katmanlarını, kültürel göndermelerini ve dilin estetik uygulamasını ortaya çıkarmak için önemli bir araç görevi görür (Van Dijk, 2019).

Edebi metinler anlatımın gücünü ve dilin sanatsal yeteneklerini sergileyerek okuyucunun duygusal ve bilişsel yeteneklerini harekete geçirir. Edebi yazılar yalnızca dil kurallarını öğretmekle kalmaz aynı zamanda okuyucunun dilin içindeki sosyal, kültürel ve duygusal çağrışımları anlamasını da kolaylaştırır (Richards & Rodgers, 2014). Edebi metinlerde metindilbilimsel kriterlerin kullanılması, dil öğretiminde metinlerin etkili bir şekilde faydalanılmasını kolaylaştırır (Gedik, 2021). Bu uygulamanın yapılabilmesi için ise araştırmacılar ve öğretmenler çeşitli araçlar kullanır.

Metindilbilim, bir metnin anlamlı ve tutarlı bir varlık olarak oluşumunu inceler. Metinsellik ölçütleri edebi eserlerdeki metnin dilsel ve anlamsal çerçevesini kapsamlı bir şekilde analiz etmek için kullanılır. Beaugrande ve Dressler (1981) tarafından önerilen ölçütler, metinlerin tutarlı bir varlık oluşturmaları için temel gereksinimleri belirler:

1. Bağdaşıklık: Bir metin içindeki dilsel parçaların birbiriyle ilişkili olma biçimi. Bağdaşıklık metindeki cümleler arasında dilsel elemanlar yoluyla kurulan yüzeysel bağlantılardır.

2. Amaçlılık: Yazar, yazı boyunca sürekli olarak ortaya çıkan belirgin bir amaca sahiptir. Edebi eserlerde yazar, belirgin bir mesaj veya tema aracılığıyla okuyucuda belirli bir tepki uyandırmaya çalışır (Kutlu, 2015). Bu bağlamda, metindilbilim çalışmaları yazarın amacını ve metnin alt metnini açıklar.

3. Kabul edilebilirlik: Kabul edilebilirlik sayesinde metin okuyucu tarafından önemli ve tatmin edici olarak kabul edilir. Edebi yazılarda kabul edilebilirlik, okuyucunun dil yapısını ve içeriğini anlamasıyla ilgilidir. Yabancı dil edinen dil öğrenciler, yeterlilik seviyelerine uygun metinlerle etkileşime girmelidir (Richards & Rodgers, 2014). Kabul edilebilirliğin sağlandığı sadeleştirilmiş metinler aracılığı ile kaliteli bir öğrenme çıktısı elde edilecektir.

4. Bilgisellik: Metnin okuyucuya sunduğu yeni bilginin kapsamı. Edebi eserlerde, bilgisellik yönü, okuyucunun okuma süreci boyunca edindiği bilgi ve önem katmanlarıyla ilgilidir (Van Dijk, 2019). Bu açıdan bakıldığında metinler yalnızca estetik kaygılara değil aynı zamanda bilgi aktarımına da cevap verir.

5. Durumsallık: Metnin belirli bir durumdaki önemi. Bir anlatının ortamı, zamansal bağlamı ve koşulları, metnin anlamını önemli ölçüde etkiler (Nunan, 1999). Bu açıdan bir anlatıdaki ortamın tasvirleri, okuyucunun olayları daha canlı bir şekilde hayal etmesini sağlar.

6. Metinlerarası İlişki: Bir metnin diğer eserlerle oluşturduğu ilişkiler ve göndermeler. Edebi yazılarda metinlerarasılık yazarın metnin önemini başka eserlerden veya kültürel referanslardan alıntılar yaparak artırmasıyla ortaya çıkar (Gedik, 2021).

7. Tutarlılık: Bir metinde anlamsal ve tematik bütünlüğün sağlanması için tutarlılık temel gerekliliklerdendir. Tutarlılık genel olarak okuyucunun okuduğu metnin anlamlı bütün oluşturduğunu düşündürten metinsel özelliktir. Okuyucu, eserde yer alan yüzey yapıyla değil derin yapıyla ilgili olarak tutarlılık ögesini içselleştirecektir.

Edebi eserlerin metindilbilimsel olarak incelenmesi, metinlerin dil öğretiminde etkili bir şekilde uygulanmasını kolaylaştırır. Metindilbilimsel analiz dil öğrencilerin metinlerin yapısı, dilsel kalıpları ve kültürel bileşenleri hakkındaki anlayışlarını geliştirir (Nunan, 1999). Dahası metindilbilimsel analizler dil öğrencilerin dil kullanımının çeşitli alanlarını ve metnin derin yapılarını keşfetmelerine olanak tanır (Kutlu, 2015). Metindilbilim alanında metinlerin incelenmesi dil öğretiminde etkili bir yaklaşım olarak ortaya çıkmaktadır. Metinsellik ölçütü altında gerçekleştirilen analizler metinlerin dil öğretiminde uygulanabilirliğini göstermektedir. Özellikle hem dilsel hem de kültürel unsurları barındıran edebi metinler eğitim sürecinde önemli bir yere sahiptir. Edebi eserler, özellikle yabancı dil öğretiminde, dil öğrencilerin kültürel ve sosyal bağlamlarda dili edinmelerini geliştirir (Beaugrande & Dressler, 1981). Sonuç olarak, dil öğretiminde metindilbilimsel yöntemler dilsel yeterlilikleri geliştirmede ve kültürel farkındalığı teşvik etmede önemli bir rol oynamaktadır.

2.1.1. Metnin Küçük Ölçekli Yapısı

Metindilbilim metinlerin tutarlı bir varlık oluşturmasını sağlayan dilsel ve yapısal bileşenleri analiz eden bir dilbilim alt alanıdır (Beaugrande & Dressler, 1981). Metindilbilim analizi metin yapısını iki temel türe ayırır: büyük ölçekli yapı ve küçük

ölçekli yapı. Metnin küçük ölçekli yapısı, cümlelerin metnin küçük ölçekli anlamı iletmek için nasıl bir araya geldiğini araştıran analitik bir düzeydir (Van Dijk, 2019). Bu çerçevede, dilbilgisi doğruluğunu, kelimesel seçimleri, sözdizimsel yapıları ve cümleler arası tutarlılığı kapsar.

Metnin küçük ölçekli yapısı, dilin cümle düzeyinde kullanımını ve ifadeler arasındaki bağlantıları analiz eder. Bu yapılar, bir metnin anlaşılabilirliğini ve tutarlılığını sağlamak için gereklidir (Ghaffari, 2020). Metnin küçük ölçekli yapısını oluşturan birincil bileşenler şunlardır:

1. Sözdizimsel Yapılar: Metnin dilbilgisi kurallarına bağlılığı metnin anlamını doğrudan etkiler. Cümlelerdeki uygun dilbilgisi yapısı, içeriğin açıklığını ve anlaşılabilirliğini sağlar (Brown, 2007). Örneğin dil öğrencilere yabancı dil eğitiminde dilbilgisi yapılarının doğru kullanımı konusunda yönlendirme yapmak metinlerin karmaşık yapısını anlamalarını kolaylaştırır.

2. Kelime Seçimi ve Anlamsal Alan: Metnin küçük ölçekli yapısı kelime dağarcığının ve ilgili anlamsal alanlarının seçimini kapsar. Kelime seçimleri, metnin anlaşılabilirliğini artırır veya azaltır (Nunan, 1999). Akademik bir metindeki kelime seçimleri, günlük dilde yazılmış bir metindekilerden farklıdır. Bu ayrım metnin amacı ve hedef kitle tarafından etkilenir.

3. Bağlaçlar ve Geçiş İfadeleri: Metinde kullanılan bağlaçlar ve geçiş ifadeleri cümleler arasındaki mantıksal ilişkileri belirler ve metin akıcılığını kolaylaştırır (Beaugrande & Dressler, 1981). “Çünkü”, “ancak” ve “ama” gibi bağlaçlar, ifadeler arasında nedensel ilişkiler kurarak metnin anlamsal tutarlılığını artırır.

4. Bağlaşıklık Bileşenleri: Bağlaşıklık öğeleri, küçük ölçekli yapıların en kritik bileşenleri arasındadır. Bağlaşıklık, metin içindeki dilsel bileşenlerin birbirleriyle uyumlu olmalarını sağlar (Van Dijk, 2019). Zamir kullanımı, tekrarlar ve göndermeler gibi dil öğeleri, metnin iç tutarlılığını artırır.

5. Cümle Yapısı ve Uzunluğu: Cümlelerin yapısı ve uzunluğu, okuyucunun içeriği anlamasını etkiler. Öz ve anlaşılır cümleler, metnin anlaşılabilirliğini artırır (Richards & Rodgers, 2014). Özellikle dil öğrenciler için karmaşık ve uzun cümlelerden kaçınmak tavsiye edilir.

Metnin küçük ölçekli yapısı, özellikle yabancı dil eğitiminde çok önemlidir. Metindilbilimsel incelemeden faydalanılması dil öğrencilerin dilin küçük ölçekli

düzeydeki işleyişini anlamalarına yardımcı olur ve dil öğrencilerin dilsel beceri geliştirme için önemli bir araç görevi görür (Nunan, 1999). Dil öğrenciler metinleri anlamak için cümle yapılarını ve kelime seçimlerini doğru bir şekilde incelemelidir (Kutlu, 2015).

Türkçeyi yabancı dil olarak öğretme bağlamında, metinlerin küçük ölçekli yapısını kavramak dil öğrencilerin dilde akıcılık kazanmasını sağlar. Küçük ölçekli yapıların analizi, dil eğitiminde kullanılan metinlerin dilbilgisel doğruluğunu, kelime seçimlerini ve cümle kalıplarını incelemeyi içerir. Bu inceleme dil öğrencilerin dilin inceliklerini ve mikro düzeyde dil işleyişini anlamalarına yardımcı olur (Richards & Rodgers, 2014). Dil öğrenciler kendilerine sağlanan okuma materyallerinin küçük ölçekli yapısını inceleyerek dil becerilerini geliştirmeye teşvik edilir (Ghaffari, 2020).

Dil eğitiminde küçük ölçekli yapı incelemeleri dil öğrencilerin dilin ilkelerini anlamalarına ve onu ustalıkla kullanmalarına yardımcı olur. Türkçeyi yabancı dil olarak öğretirken kullanılan metinlerin küçük ölçekli yapısı, dil öğrencilerin dil bilgisi ilkelerini pekiştirmeleri ve dili doğru bir şekilde kullanmaları için çok önemlidir (Kutlu, 2015).

Küçük ölçekli yapı dil öğretiminde metindilbilimsel analizin temel bir bileşeni olmalıdır. Dil öğrenciler için metnin cümle düzeyindeki yapısını anlamak, dil yeterliliğini artırmada önemli bir adımdır (Beaugrande & Dressler, 1981). Metindilbilimsel analizler, dil öğrencilerin metinleri anlamalarını artırır ve dil yeterliliklerini geliştirir (Richards & Rodgers, 2014).

2.1.2. Metnin Büyük Ölçekli Yapısı

Metindilbilim, metinleri tutarlı bütünler olarak inceler ve bu incelemede hem cümle düzeyindeki yapılara hem de daha geniş yapısal özelliklere odaklanır (Beaugrande & Dressler, 1981). Metnin büyük ölçekli yapısı metnin genel düzenlemesini, konularını, anlatı çerçevesini ve tüm metni kapsayan bütün yapıların incelenmesini kapsar. Bu yaklaşım bir metni tutarlı bir bütün olarak değerlendirmek için temel bir yöntemdir (Van Dijk, 2019). Büyük ölçekli yapı metinlerin okuyucu üzerindeki etkisini önemli ölçüde etkiler.

Metnin büyük ölçekli yapısı metnin anlamını oluşturan büyük ölçek düzeyindeki unsurları vurgular. Metnin genel yapısı, tematik tutarlılık, hikâye yapısı, makroönergeler ve metin türüne özgü yapıları kapsar (Ghaffari, 2020). Büyük ölçekli

yapı, bir eserin kapsayıcı anlamını oluşturan unsurları kapsar ve okuyucunun eseri bütünsel olarak anlamasını kolaylaştırır.

1. Tematik Tutarlılık: Tematik tutarlılık, metnin büyük ölçekli yapısının önemli bir bileşenidir. Tematik bütünlük, metindeki birincil temaların ve alt temaların tutarlı bir şekilde anlamsal bütünlüğünü ifade eder (Nunan, 1999). Edebi yazılarda, yazarın okuyucuya belirli bir temayı aktarması, eserin genel yapısını güçlendirir.

2. Hikâye Yapısı: Metnin genel yapısı hikâyenin tam olarak anlatımsal bütünlüğünü kapsar. Anlatı çerçevesi, bir olayın girişi, ilerlemesi ve çözümü dâhil olmak üzere bir dizi bileşene sahiptir (Beaugrande & Dressler, 1981). Alışıldık anlatım çerçevesinde, bir hikâye giriş, gelişme ve sonuç bölümünden oluşur. Bu hiyerarşik düzenleme, okuyucunun anlamasını kolaylaştırır ve metnin genel tutarlılığını artırır (Van Dijk, 2019).

3. Makroönergeler: Makroönergeler, metnin temel kavramlarını ve çekirdek mesajını kapsayan yargılar olarak tanımlanır (Ghaffari, 2020). Metnin genel yapısında, makroönergeler okuyucunun zihnindeki genel anlamı belirler. Makroönergeler, okuyucunun uzun ve karmaşık metinlerin birincil anlamlarını kavramasına yardımcı olur (Richards & Rodgers, 2014).

4. Metin Türüne Özgü Yapılar: Çeşitli metin türleri belirgin genel yapılara sahiptir. Akademik makaleler, belirli bir tezin veya hipotezin doğrulandığı giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur (Brown, 2007). Edebi eserlerde, karakterlerin, hikâyenin ve temanın evrimi kitabın genel yapısını şekillendirir. Bu yapılar metin türüne göre farklılık gösterir ve okuyucunun o türe göre içeriği yorumlamasını kolaylaştırır (Nunan, 1999).

Dil öğretiminde, dil öğrencilerin büyük ölçekli yapıyı kavramaları metinleri daha etkili bir şekilde yorumlama ve analiz etme yeteneklerini artırır (Beaugrande & Dressler, 1981). Yabancı bir dil edinen dil öğrenciler, metnin genel yapısını kavrayarak metnin temel kavramlarını ve konularını daha kolay kavrayabilirler. Bu, dil öğrencilerin metnin hem dilbilgisi hem de anlamsal düzeylerinde dil becerilerini geliştirmelerini sağlar (Richards & Rodgers, 2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretirken de genel yapıyı kavramak dil öğrencilerin metinlerin temel çerçevesini ve öne çıkan anlamını kavramalarını sağlar.

Dil eğitiminde büyük ölçekli yapının dikkate alınması dil öğrencilerin metinleri analiz etme ve temel kavramlarını anlama becerilerini geliştirir (Nunan, 1999). Dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek için büyük ölçekli doğru özelliklere sahip metinlerden yararlanmak dil öğretiminde önemli bir yaklaşımdır.

Metindilbilimsel analiz büyük ölçekli yapıların bir metin içinde nasıl anlam ürettiğini ve okuyucuyu nasıl etkilediğini inceler (Van Dijk, 2019). Büyük ölçekli yapı dil öğretiminde metinlerin etkili bir şekilde kullanılmasını kolaylaştırır. Yabancı dil öğretiminde metinlerin genel yapısını kavrayan dil öğrenciler eserin genel akışını ve anlamını daha etkili bir şekilde ayırt edebilir (Beaugrande & Dressler, 1981). Edebi eserlerdeki kapsamlı yapıların incelenmesi bunların dil öğretiminde başarılı bir şekilde kullanılmasını kolaylaştırır (Richards & Rodgers, 2014). Bu tür analizler dil öğrencilerin dilin kültürel ve sanatsal yönlerini anlamalarına yardımcı olur. Edebi metinlerde büyük ölçekli yapıların anlaşılması dil öğrencilerin dili dilbilgisi ve kültürel çerçeveler içinde edinmelerine yardımcı olur (Gedik, 2021). Metnin büyük ölçekli yapısı dil öğretiminde metindilbilimsel analizin önemli bir unsurudur. Dil öğrencileri için metnin tematik tutarlılığını, anlatı çerçevesini ve kapsayıcı öncüllerini anlamak, dil yeterliliğini artırmak için esastır (Beaugrande & Dressler, 1981). Metinlerin dilbilimsel incelemeleri, dil öğrencilerin dilin inceliklerini ve metnin içindeki altta yatan anlamları ortaya çıkarmalarını sağlar (Ghaffari, 2020).

2.2. METİNSELLİK ÖLÇÜTLERİ

Metinsellik ölçütleri, dil öğretiminde metin kullanımını iyileştirmek ve geliştirmek için önemli bir araç olarak görev alır (Van Dijk, 2019). Gerekliliği ve uygulanması birçok araştırmacı tarafından kuvvetle önerilen metinsellik ölçütleri anlamlı bir bütün oluşturma ile birlikte anlamlı öğrenmelere de katkıda bulunmaktadır. Yabancı dil öğretiminde dil öğrencilerin metinleri anlamsal bütünlük içerisinde anlamaları, dil becerilerinin geliştirilmesi için çok önemlidir (Brown, 2007). Metinsellik ölçütlerini uygulayarak dil öğrenciler bir metnin içeriğini, yapısını ve amacını anlamalarını geliştirebilirler. Bu anlama ve kavrama sonucunda uzun soluklu ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleştirilebileceği görülmektedir. Metinsellik ölçütlerine göre ders vermek dil öğrencilerin dil edinimini geliştirir ve metinleri daha derinlemesine anlamalarını kolaylaştırır (Richards & Rodgers, 2014).

Metinsellik ölçütleri, metinlerin dilbilgisel ve anlamsal tutarlılığını korumak için temel şartlardan biridir. Bir metnin etkili bir iletişim aracı olarak hizmet edebilmesi için bu özelliklerin karşılanması gerekir. Yabancı dil öğretiminde, metinsellik ölçütlerini göz önünde bulundurmak, dil öğrencilerin dil becerilerini ve metinleri anlamalarını geliştirmek için çok önemlidir (Gedik, 2021). Bu ölçütler sayesinde dil öğrenciler dilin pratik kullanımını öğrenir ve metinlerdeki anlam inceliklerini ortaya çıkarır.

2.2.1. Bağdaşıklık

Bağdaşıklık, metindilbiliminde bir metnin iç tutarlılığını garanti eden temel bir faktördür. Metnin dilbilgisel ve anlamsal tutarlılığı, okuyucunun metni akıcı ve anlamlı bir şekilde kavramasını sağlar (Halliday & Hasan, 1976). Metinsellik ölçütlerinin belki de en önemli ögesi olarak görev yapan bağdaşıklık, rastgele dolaşan kelimelerden anlamlı bir bütün meydana getirmekte, cümleleri anlamlı sıraya dizmektedir. Bağdaşıklık, bir metni yalnızca cümleler topluluğundan yeniden yapılandırarak tutarlı bir varlığa dönüştürür (Beaugrande & Dressler, 1981). Edebi yazılarda, dilin yaratıcı kullanımı bağdaşıklık unsurlarıyla güçlendirilir ve okuyucunun metinle etkileşimini artırır.

Bağdaşıklık, bir metin içindeki dilbilgisel ve anlamsal bileşenlerin tutarlı bir şekilde düzenlenmesini ifade eder. Metinlerdeki cümleler arasındaki bağlantılar tutarlılığı sağlarken, bağdaşıklık metin içi bağlantıları kolaylaştırır ve metnin akıcılığını artırır (Brown, 2007). Konumuzla ilişkili metinlerde, akıcı bir metinde dil öğrencinin odak noktası sadece dil öğrenme süreci olacaktır. Bağdaşıklık unsurları, dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve metinleri anlamak için dil öğretiminde çok önemlidir. Dil öğrenciler bir metnin bütünlüğünü fark ettiklerinde, dilin işlevsel uygulamasına ilişkin kavrayışlarını geliştirirler (Nunan, 1999).

Bağdaşıklık iki temel türe ayrılabilir: dilbilgisel ve kelimesel.

1. Dilbilgisel Bağdaşıklık: Dilbilgisel bağdaşıklık, bir metin içindeki dilbilgisel parçaların birbirine bağlanmasını kolaylaştıran çerçeveyi ifade eder. Bu bağdaşıklık biçimi, gönderme, üç nokta, yer değiştirme ve bağlaçlar gibi dil mekanizmaları aracılığıyla sağlanır (Halliday & Hasan, 1976).

Göndermeler: Bunlar metin içindeki belirli öğeleri belirtir. Örneğin, “Ali okula gitti.” “O derslerinde önemli başarılar elde etti.” Bu ifadelerde “o” zamiri Ali’ye gönderme yapmaktadır. Bu dilsel özellikler anlatının tutarlılığını artırır.

Üç nokta: Cümlelerdeki belirli bölümleri çıkararak içeriği yoğunlaştırır ve etkililiği artırır. Üç nokta, okuyucunun önceki cümlelerden anlam çıkarmasını gerektirir. “Ayşe kitap okuyor, Ahmet de öyle...” dizesinde “kitap okuyor” ifadesi atılmış, ancak anlam belirgin kalmıştır.

Yer değiştirme: Metindeki gereksiz kısımların yerine alternatif kelime veya ifadelerin kullanılmasını içerir. Bu, metnin monotonluğunu hafifletir ve okuyucunun katılımını sürdürür.

Bağlaçlar: Bunlar metin içindeki cümleleri mantıksal olarak birbirine bağlayan terimlerdir. “Çünkü”, ‘ama’ ve “ancak” gibi bağlaçlar cümleler arasında neden-sonuç ilişkisi kurarak metnin akıcılığını artırır (Richards & Rodgers, 2014).

2. Kelimesel Bağdaşıklık: Kelimesel bağdaşıklık, kelime tekrarı ya da eşanlamlı kelimelerin kullanımıyla elde edilen metin içi anlamsal bütünlüğü ifade eder.

Kelime Tekrarı: Metin boyunca aynı kelimelerin tekrarlanması metnin bağdaşıklığını artırır. Bir anlatıda “cesaret” konusu sürekli olarak vurgulandığında, okuyucu hikâyenin merkezi kavramına odaklanabilir.

Eşdizimlilik: Belirli kelimelerin bir arada kullanılması metin içindeki anlamsal bağlantıları güçlendirir. “Yağmur yağıyor” ve “gökyüzü kapalı” ifadeleri birlikte doğal bir bağlam oluşturur.

Dil öğretiminde bağdaşıklığın önemi Dil öğretiminde bağdaşıklık unsurlarının yetkin bir şekilde uygulanması, dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeleri için çok önemlidir (Nunan, 1999). Dil öğrenciler metinlerdeki bağdaşıklık unsurlarını tespit ettiklerinde, dil kullanımı ve metin yapısına ilişkin kavrayışlarını geliştirirler. Bu da onların yazma ve sözlü iletişim becerilerini geliştirir. Yabancı dil öğretiminde, dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek için bağdaşıklık unsurları içeren metinlerin kullanılması tavsiye edilir (Kutlu, 2015). Bunun tespiti içinse bağdaşıklık analizinin yapılması gerekmektedir.

Bağdaşıklık analizi, eğitim kaynaklarının kalitesini değerlendirmek için çok önemli bir araçtır (Brown, 2007). Dil öğretim materyallerinde, güçlü bağdaşıklık sergileyen metinler dil öğrencilerin anlamalarını kolaylaştırır ve dilsel becerilerini geliştirir. Eğitimciler, dil öğrencilere metinlerdeki dilbilgisel ve kelimesel bağdaşıklık unsurlarını öğretirken dilsel farkındalıklarını artırabilirler.

Dil öğretiminde bağdaşıklık unsurlarının etkili bir şekilde uygulanması, dil öğrencilerin dilin işlevsel kullanımını anlamalarını kolaylaştırır. İleri düzey dil öğrencileri, metinlerdeki bağdaşıklık unsurlarının doğru kullanımında ustalaşarak hem yazılı hem de sözlü iletişimde daha fazla başarı elde edebilirler (Van Dijk, 2019). Bu da yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sadeleştireceğimiz metinlerin dil öğrenme sürecine beklenenden fazla katkıda bulunması anlamına gelmektedir.

Bağdaşıklık, metinlerin dilsel ve anlamsal tutarlılığını garanti eden temel bir bileşendir. Eğitsel metinlerde dilbilgisel ve kelimesel bağdaşıklık unsurlarının varlığı, dil öğrencilerin dil becerilerinin gelişimini destekler. Yabancı dil öğretiminde bağdaşıklık unsurlarının öğretimi, dil öğrencilerin dilsel yeterliliklerini geliştirmede etkili bir strateji olarak kabul edilmektedir (Richards & Rodgers, 2014).

Bağdaşıklık, metin dilbilimi alanında metinlerin tutarlılığını ve önemini korumak için çok önemlidir. Bağdaşıklık, cümleler arasında dilbilgisel ve anlamsal bağlantılar oluşturarak metni tutarlı bir varlık hâline getirir. Metin, basitçe bir araya getirilmiş cümleler topluluğundan ziyade anlam ilişkileri kuran bir yapı olarak algılanmalıdır (Halliday & Hasan, 1976). Bağdaşıklık, bir metnin öğeleri arasında anlamlı bağlantılar kurarak metnin anlaşılabilirliğini artırır.

De Beaugrande ve Dressler (1981) bağdaşıklığı bir metin içindeki dilsel ilişkilerin düzenlenmesi olarak tanımlar ve bir metnin bu şekilde nitelendirilebilmesi için ön koşul olarak görür. Günay (2007) bağdaşıklığı "bir metnin metin olarak işlev görmesini ve metin içi ilişkiler kurmasını sağlayan dilsel özellikler" olarak tanımlar.

Dilbilgisel bağdaşıklık, cümleler arasındaki bağlaçlar, göndermeler, değiştirmeler ve eksiltmeler gibi dilsel öğeler aracılığıyla sağlanır. Halliday ve Hasan (1976) bağdaşıklığı beş temel türe ayırır: gönderme, değiştirme, ikame, bağlayıcı unsurlar ve kelime bağdaşıklığı. Bu dilbilgisi bileşenleri metnin tutarlılığına ve akıcılığına katkıda bulunur.

Gönderme, metin içindeki bir öğeye atıfta bulunarak cümleler arasında bir bağlantı oluşturur. Kişi zamirleri (ben, sen, o), işaret zamirleri (bu, şu) ve ilgi zamiri (ki) göndergesel öğeler olarak işlev görür. Bu dilsel öğeler okuyucunun ön bilgisine gönderme yaparak anlamı pekiştirmesine yardımcı olur (Günay, 2007).

Yerine koyma, metindeki fazlalığı önlemek için bir kelimenin başka bir kelimele değiştirilmesi anlamına gelir. Türkçede bu genellikle "ki" gibi ifadelerle dile getirilir.

"Ali'nin arabası hızlıydı ama Metin'inki değildi" cümlesinde "ki" terimi, bir önceki ifadede sunulan senaryoyu tekrarlar.

Üç Nokta Yapıları (Ellipsis): Üç nokta yapıları, cümle içindeki belirli öğeleri atlayarak metinsel ekonomikliği geliştirir. Bu yapılar okuyucunun metni yorumlamasına aktif olarak katılır ve metin içindeki fazlalıkları azaltır (Göktürk, 1988).

Bağlaçlar metin içinde cümleler arasında mantıksal bağlantılar oluşturur. “Ve, çünkü, ama, bu nedenle” gibi bağlaçlar cümleler arasındaki ilişkileri açıklar ve metnin anlam bütünlüğünü güçlendirir.

Bağdaşıklık unsurları, yabancı dil öğretiminde dil öğrencilerin metni anlama becerilerini geliştirmek için gereklidir. Dil öğrencileri metinlerdeki dilbilgisel ve kelimesel bağdaşıklık konusunda eğitmek, onların okuduğunu anlama ve yazma yeterliliklerini geliştirir. Yazma etkinliklerinde, dil öğrencilerin metin içi bağlantılara ilişkin farkındalıkları artırılarak daha tutarlı metinler oluşturmaları sağlanır (Brown, 2007).

Coşkun'un (2005) araştırması, dil öğrencilerin anlatılarında tutarlılık kurmada eksiklikler sergilediklerini ve bunun da yazma becerilerini olumsuz etkilediğini göstermiştir. Özellikle lise dil öğrencilerini kapsayan araştırmalar, bağdaşıklık araçlarının etkisiz kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, eğitimcilerin yazma eğitimi sürecinde dil öğrencilere bağdaşıklık unsurlarını kazandırması gerekliliğinin altını çizmektedir.

Bağdaşıklık, metinlerin dilbilgisel ve anlamsal bütünlüğünü koruyarak etkili iletişimi kolaylaştırır. Dil eğitiminde bağdaşıklık unsurlarının öğretilmesi dil öğrencilerin dilsel yeterliliklerinin artırılması için önemli bir strateji olarak kabul edilir. Metinlerdeki dilsel bütünlüğün korunması okuma ve yazma becerilerinin gelişimini artırır.

2.2.2. Bağdaşıklık

Bir metnin yüzeysel düzeyde anlamlı bir bütünlüğe sahip olmasını sağlayan dilsel bileşenlerin tümü bağdaşıklık olarak adlandırılır. Halliday ve Hasan'a (1976) göre bağdaşıklık metnin dilsel unsurları arasındaki anlam bağlantıları sayesinde okuyucunun metni bir bütün olarak görmesini sağlar. Metinsellik kriterlerine göre bu fikir okuyucunun metindeki cümleler, kelime seçimleri ve dilbilgisi yapıları arasındaki ilişkileri anlamasını sağlar. (Beaugrande & Dressler, 1981).

Metindilbilimsel analizde bağlaşıklık temel bir gereklilik olarak görülür. Gönderim, yer değiştirme, üç nokta, bağlaç ve kelimesel bağlaşıklık Halliday ve Hasan'ın (1976) bağlaşıklığı ayırdığı beş ana kategoridir. Bu bağlamda en yaygın kullanılan araçlar, metindeki bir ögenin başka bir ögeye gönderme yapmasını sağlayan zamirlerdir (Halliday & Hasan, 1976). Yerine koyma ve çıkarma, tekrarı en aza indirerek dilin daha ekonomik ve anlaşılır olmasına yardımcı olur. Yerine koyma, daha önce ifade edilen bir iddianın yeni bir unsurla değiştirilmesi eylemidir; çıkarma ise bazı unsurların metinde ifade edilmeden bağlamdan çıkarılmasıdır (Belçer, 2023).

Bağlaç olarak bilinen dilsel yapılar, cümlelerin veya cümle bileşenlerinin anlamlı bir bağlantı kurmasına yardımcı olur. Aydın ve Torusdağ'a (2020) göre, "ama", "çünkü" ve "böylece" gibi kelimeler metindeki mantıksal geçişleri ifade eder. Bununla birlikte bağlaçların diğçer bir işlevi de yinelemedir. Bir metinde benzer veya ilişkili anlamlara sahip terimlerin kullanılması, üst-alt fikir ilişkileri, eşanlamlılık veya zıt anlamlılık yoluyla gerçekleştirilebilen bir tutarlılık biçimi olan yinelemeyi yaratır (Beaugrande & Dressler, 1981).

Bağlaşıklık, metnin yalnızca dilbilgisi açısından doğru olmasını değil aynı zamanda okuyucuya tutarlı bir anlam duygusu vermesini de sağlayarak okuyucunun okuduğunu anlamasına yardımcı olur (Crossley & McNamara, 2014). Bu nedenle metin sadeleştirme araştırmalarında, tutarlılığı korumak veya yeniden düzenlemek, içeriği anlaşılır ve eğitici hâle getirmek için çok önemlidir. Okuma motivasyonu ve anlama başarısı özellikle yabancı dil öğretiminde dil öğrencilerin seviyesine uygun metinlerde bağlaşıklık özelliklerinin dikkatli bir şekilde kullanılmasından doğrudan etkilenir (Belçer, 2023).

Bağlaşıklık, metindilbilimsel açıdan metinsellik için tek başına yeterli bir ölçüt olmasa da, metnin bütünlüğü diğçer ölçütler olan tutarlılık, amaçlılık ve kabul edilebilirlik ile birleştirildiğinde metnin bütünlüğünü sağlar (Beaugrande & Dressler, 1981). Bayraktar ve Durukan'a (2016) göre, Türkçe öğrencileri için edebi eserleri sadeleştirirken bağlaşıklığı korumak hem dilsel hem de kültürel aktarımın önemli bir ilkesidir.

2.2.3. Amaçlılık

Metinselliğin bir ölçütü olarak amaçlılık, yazarın niyetinin ve okuyucuya verilmek istenen mesajın metindeki yansımalarını ifade eder. Metinlerin iletişimde etkili

olabilmesi için yazarın metni belirli bir amaçla oluşturması ve bu amacı dilsel yapılar aracılığıyla okura iletmesi gerekir (Torusdağ ve Aydın, 2020). Amaçlılık, metnin bağlamının ve mesajın aktarımının etkinliğini yönetir ve bu süreçte metindilbilimsel unsurların kullanımı büyük önem taşır.

Metindilbilimsel açıdan bakıldığında, bir metnin amacının netliği, okuyucu için anlaşılabilirliğini artırır (Gürgün, 2016). Yabancı dil öğretiminde kullanılan metinlerin amaçlılık ilkesine uygun olarak düzenlenmesi dil öğrencileri ile metin arasında daha etkili bir etkileşim kurulmasını kolaylaştırır. Yabancı dil öğretiminde amaç, dil öğrencilere sadece bilgi aktarmanın ötesinde dil becerilerini geliştirmek için metinlerden yararlanmaktır. Metnin açıkça tanımlanmış bir amacı olursa dil öğrencilerin metni anlamasını kolaylaştırır (Kutlu, 2015).

Yabancı dil öğretiminde, özellikle de öğrenme sürecinin karmaşık olabildiği Türkçe gibi dillerde amaca uygunluk çok önemlidir. Dil öğretim metinleri hedef dilin dilbilgisel ve anlamsal yapısını tam olarak yansıttığında dil öğrencilerin o dildeki iletişimsel yeterlilikleri gelişir.

Metinlerin amaca uygunluğu özünde tutarlılık ve bütünlükle bağlantılıdır. Metinlerin etkililiği ise yazarın niyetini açıkça ifade etme kapasitesine dayanır. Bu bağlamda, dil öğretiminde kullanılan özgün ve sadeleştirilmiş metinler dil öğrencilerin dil yeterliliklerini etkili bir şekilde geliştirmek için amaçlılık ilkesine göre sistematik olarak düzenlenmelidir (Bakan, 2012).

Metin çözümlemesinde amaçlılık yazarın niyetinin metnin yüzey yapısındaki dilsel unsurlar aracılığıyla okura iletilmesini sağlar (Erdem İpek, 2018). Böylece verilmek istenen mesaj ile birlikte öğrenme anlamlı hâle getirilir. Metinlerdeki amaçlılık, tutarlılık ve bağdaşıklık unsurlarının yanı sıra metnin bütünlüğüne de katkıda bulunur. Metnin içeriği yazarın amacına göre yapılandırıldığında okuyucunun metni anlaması kolaylaştırır (Torusdağ ve Aydın, 2020).

Yabancı dil edinimi için kullanılan metinlerde amaçlılık ilkesine bağlı kalmak dil öğrenciler için dil öğrenme deneyimini geliştirir. Metinlerdeki amaca yönelik unsurların netliği dil öğrencilerin mesajı hızlı bir şekilde kavramasını kolaylaştırır. Bu da metinlerin dil öğretiminde etkili bir araç olarak kullanılmasını sağlar (Gürgün, 2016).

2.2.4. Bilgisellik

Bilgisellik, bir metnin okuyucuya aktardığı bilginin kapsamını ve bu bilginin yeniliğini ifade eden önemli bir metindilbilimsel ölçüttür. Bilgilendiricilik okuyucuya aktarılan bilginin dil öğrenci tarafındaki yeniliği ile ilgilidir; özellikle bir metin okuyucunun daha önce farkında olmadığı veya tahmin edemeyeceği bir bilgi sağladığında metnin bilgilendiricilik düzeyi yüksektir denilebilir. Bir metnin bilgilendiriciliği okuyucunun dikkatini çekmede ve metnin amacına ulaşmasında çok önemli bir kriterdir.

Günay (2007) bilgilendiriciliği mevcut bilginin sadece hatırlatılmasının ötesine geçerek okuyucuya yeni bilgi aktarma eylemi olarak tanımlar. Bu kriter okuyucunun dikkatini metne çeker ve metinle kurulan bilişsel ilişkileri güçlendirir. Eğitim materyallerinde, dil öğrencinin ön bilgilerinin yanında yeni bilgilerin de sunulması öğrenme sürecini kolaylaştırır (Göğüş, 1978).

Yabancı dil öğretiminde kullanılan metinlerin bilgisel olması dil öğrencilerin dilsel becerilerinin gelişimini artırır. Yabancı dil öğrenciler için tasarlanan materyallerde dil öğrenci açısından yerleşik bilgiler ve yeni öğreneceği bilgiler dengeli bir şekilde sunulmalıdır. Coşkun (2005), bilinen ve yeni bilgilerin kaynaştırılmasının metnin anlaşılabilirliğini artırdığını ve dil öğrenci katılımını sürdürmede etkili olduğunu ileri sürmektedir. Özellikle Türkçe öğretiminde bilgiselliğin artırılması dil öğrenciler arasında dilsel kavramların daha hızlı kavranmasını kolaylaştırır.

Metinlerdeki bilginin yeniliği metnin türüne ve amacına göre değişir. Akademik makaleler ve bilimsel raporlar gibi bilgilendirici metinlerde okuyucuya sunulan bilginin ağırlıklı olarak yeni ve özgün olması beklenir. Hikâye edici metinler çoğunlukla bilindik olayları veya temaları içerebilir; ancak yeni bilgiler veya alternatif bakış açıları sunarak bilgilendirici olmaları mümkündür (Gürgün, 2016).

Bilgilendirici unsurlar özellikle dil öğretiminde etkili bir eğitim için çok önemlidir. Dil öğrencilerin ilgisini çekmek için metinlerin hem bilgilendirici hem de ilgi çekici olması gerekir. Ana dili İngilizce olmayanlara yönelik Türkçe öğretiminde, günlük yaşamla ilgili konularda yeni bilgilerin sunulması dil edinim sürecini hızlandırır. Sonuç olarak eğitim materyalleri geliştirilirken bilgilendiricilik ilkesi göz önünde bulundurulmalıdır.

Bilgilendiricilik metinlerde etkili iletişim için temel bir ölçüttür. Yabancı dilde bilgilendirici unsurların eşit bir şekilde sunulması dil öğrencilerin dil edinim süreçlerini kolaylaştırır. Öğretim materyalleri hazırlanırken dil öğrencilerin mevcut bilgi düzeyleri göz önünde bulundurulmalı ve yeni bilgi edinimini kolaylaştıracak metinlere öncelik verilmelidir. Bu yaklaşım dil öğrencilerin dilsel yeterliliklerini ve kavramsal muhakeme becerilerini geliştirir.

2.2.5. Kabul Edilebilirlik

Kabul edilebilirlik bir metnin hedef okuyucu tarafından algılanan anlaşılabilirliği, tutarlılığı ve dilsel uygunluğuyla ilgilidir. Metinlerin kabul edilebilirliği dil edinim sürecinde dil öğrencilerin motivasyonunu doğrudan etkilediği için dil öğretiminde çok önemlidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan metinlerin kabul edilebilirliği, dil öğrencilerin dil becerilerinin gelişimini artırır.

Kabul edilebilirlik yalnızca dilbilgisi kurallarına uyum değildir. Dahası metnin bağlamı, dilsel yeterlilik, kültürel arka plan ve hedef kitlenin ön bilgileri ile de ilgilidir. Bu bağlamda Krashen'in "anlaşılabilir girdi" teorisi dil öğrencilere anlama seviyelerinin biraz üzerinde sağlanan materyallerin öğrenmeyi kolaylaştırdığını ve dil yeterliliğini artırdığını öne sürer.

Dil öğretiminde kullanılan metinler dil öğrencilerin yeterlilik seviyesine göre uyarlanmalıdır. Özgün metinlerin kelimesi kelimesine kullanılması sınırlı dil yeterliliğine sahip dil öğrenciler için anlama zorlukları yaratabilir. Sonuç olarak metinler dil öğrencinin yeterlilik seviyesine uygun olacak şekilde sadeleştirilmeli veya değiştirilmelidir. Bu süreçte, metnin kabul edilebilirliğini artırmak için dilsel karmaşıklığı azaltmak, kültürel referansları açıklığa kavuşturmak ve metindeki bilgileri dil öğrencinin ön bilgileriyle ilişkilendirmek önemlidir (Widdowson, 1978).

Ömer Seyfettin'in hikâyelerinin A2 seviyesine uyarlanması, metnin kabul edilebilirliğini artırmak için örnek bir model teşkil etmektedir. "İnat" ve "Sivrisinek" hikâyeleri, basitleştirilmiş dil yapıları ve kelime dağarcığının dil öğrenci seviyesine uyarlanmasıyla yabancı dil öğrenciler için özgün metni daha erişilebilir hâle getirilebilir. Ve bu süreç içerisinde dil öğrenciler Türk kültürü hakkında bilgi edinirken dilbilgisi yeterliliklerini de geliştirebilirler (Gülsevin ve Korkmaz, 2012).

Yabancı dil öğretiminde kabul edilebilirliği artırmak için çeşitli stratejiler kullanılabilir:

Dil Yeterliliğine Metinsel Uygunluk: Materyaller dil öğrencinin dilsel yeterliliğine göre uyarlanmalıdır. A1-A2 seviyesindeki dil öğrenciler için karmaşık dilsel yapılardan kaçınılmalı, daha basit ifadeler tercih edilmelidir (Richards & Rodgers, 2014).

Kültürel Uyarlama: Metinlerdeki kültürel referanslar dil öğrencilerin kültürel geçmişleri göz önünde bulundurularak açıklanmalıdır. Bu metinlerin kabul edilebilirliğini artırarak öğrenme sürecini geliştirir.

Anlamli ve Bağlamsallaştırılmış İçerik: Metinler dil öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmalıdır. Dil öğrencilerin günlük yaşamlarında uygulanabilir dil yapıları içeren metinler öğrenme motivasyonunu artırır (Tomlinson, 2013).

Dil öğretiminde kabul edilebilirlik, metinlerin dil öğrencinin ihtiyaçlarına ve yeterlilik düzeyine göre uyarlanmasıyla sağlanır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında, metinlerin sadeleştirilmesi ve uyarlanması dil öğrencilerin anlama becerilerini geliştirir ve dil edinim sürecine katılımlarını artırır. Metinlerin kabul edilebilirliği metnin dil öğrencinin bilgi düzeyine uygunluğunun yanı sıra dilsel ve kültürel uyumuna da bağlıdır.

2.2.6. Durumsallık

Metindilbilimsel bir ölçüt olan durumsallık bir metnin belirli bir bağlamda anlam ve etki üretme becerisini ifade eder. Durumsallık, bir metnin belirli bir durum ya da bağlamda okuyucu için tutarlı olması gerektiğinin altını çizer. Yabancı dil öğretiminde kullanılan metinlerin durumsallık kriterine uygunluğu, dil öğrencinin dil becerilerini geliştirmek için çok önemlidir. Metnin dil öğrencinin ihtiyaçları, ilgi alanları ve kültürel bağlamıyla uyumlu olması, öğrenme sürecinin etkililiğini ve kalıcılığını artırır (Van Dijk, 2019).

Durumsallık, dil öğretiminde kullanılan metnin belirli bir duruma veya bağlama uygun olmasını gerektirir. Dil ediniminde dil öğrencilerin bağlam içeren ilgili metinlerle etkileşimleri dil kullanımının anlamlılığını ve işlevselliğini artırır (Widdowson, 1978).

Yabancı dil öğretiminde durumsallık dil öğrencilere sunulan metinlerin günlük yaşamla ilişkisiyle belirlenir. Dil edinim sürecinde, dil öğrenciler yalnızca dilbilgisi kurallarını ezberlemek yerine bu kuralları pratik bağlamlarda uygulamalıdır. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan metinlerin dil öğrencilerin günlük

hayatta karşılaşabilecekleri senaryoları doğru bir şekilde temsil etmesi çok önemlidir (Gürler, 2017).

Ömer Seyfettin'in "İnat" ve "Sivrisinek" hikâyeleri gibi edebi eserlerin yabancı dil öğretiminde doğrudan uygulanması dil eğitiminde durumsallık ilkesiyle uyumludur. Bu metinler kültürel öğeleri ve gündelik hayattan örnekleri içererek dil öğrencilere dil kullanımını gerçek yaşam bağlamlarında öğrenme fırsatı sunar. Anlatılardaki kültürel ve sosyal bağlamlar, dil öğrencilerin dil edinimini geliştirir ve öğrenilen dilin daha etkili bir şekilde kullanılmasını sağlar (Eroğlu, 2015).

Durumsallık bir metnin dil öğrencinin bilgi düzeyi ve kültürel geçmişiyle uyumlu olmasını gerektirir. Dil öğrencilere sunulan metinlerin durumsal uygunluğunu artırmak için aşağıdaki stratejiler kullanılabilir:

Pratik Örnekler: Dil öğrencilerin karşılaşabileceği günlük senaryolara uygun metinler sağlanmalıdır. Alışveriş, yemek ve seyahat gibi günlük hayatta sıkça karşılaşılan senaryoları içeren metinler, dil öğreniminin önemini artırır (Richards & Rodgers, 2014).

Bağlama Uygun Dil Kullanımı: Metinlerde kullanılan dil öğrencinin yeterlilik seviyesine uygun olmalı ve metin, dil öğrencinin dilbilgisini ve kelime dağarcığını geliştirecek şekilde düzenlenmelidir (Demirel, 2014).

Yabancı dil öğretiminde durumsallık ilkesinin uygulanması dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeleri için çok önemlidir. Dil öğrenciler dil edinimi sırasında karşılaştıkları metinlerin günlük yaşamla ilgili olduğunu fark ettiklerinde bu metinleri anlamaları ve öğrendiklerini pekiştirmeleri daha kolay olur. A2 seviyesindeki dil öğrenciler için tasarlanan sadeleştirilmiş metinlerde günlük hayatta karşılaşabilecekleri senaryolara yer verilmesi, dil yeterliliklerinin geliştirilmesine yardımcı olur (Boztoprak, 2020).

Dil öğrencilerin motivasyonunu artırmak ve dil edinimlerini kolaylaştırmak için tasarlanan metinler, durumsallık kriterine uygun olarak geliştirilmelidir. Böylece dil öğrenciler dil bilgisi kurallarını ve bunların gerçek hayattaki pratik uygulamalarını öğrenirler (Tomlinson, 2013).

Durumsallık, dil öğretim metnlerinin bağlamla ilgili olmasını ve dil öğrencilerin günlük yaşamda uygulamalarını kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesini zorunlu kılar. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde duruma uygun metinlerin

kullanılması, dil öğrencilerin dilsel yeterliliklerini artırır ve dilin daha etkili kullanımını kolaylaştırır. Metinlerin durumsal uygunluğunu artırmak için, dil öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun içerik sağlamak çok önemlidir.

2.2.7. Metinlerarası İlişki

Metinlerarasılık, bir metnin diğer metinlerle ilişkisini ifade eden önemli bir metindilbilimsel ölçüttür. Bu ilişki, bir metnin içeriğinin, dilsel yapılarının veya anlatı biçimlerinin diğer metinlerden etkilenme ve onlarla ilişkili olarak anlam kazanma biçimini ifade eder (Lazar, 1993). Metinlerarasılık, yeni metinlerin yorumlanması için önceki okumalardan ve bilgi birikiminden etkilendiğinden dolayı okuyucunun metni anlaması için gereklidir (Crossley vd., 2011).

Yabancı dil öğretiminde metinlerarasılık, dil öğrencilerin dilsel becerilerini geliştirmeleri ve metinler arasında bağlantılar kurarak anlamlı bir bütüne ulaşmaları için çok önemlidir. Özellikle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, dil öğrencilerin dilbilgisi ve kültürel bilgi edinmelerini kolaylaştırır. Dil öğrenciler, benzer temalar veya olaylar içeren çeşitli metinleri karşılaştırarak dilin kullanımını daha iyi kavrarlar (Honeyfield, 1977).

Metinlerarasılık, dil öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerini sağlar. Dil öğrenciler bir metindeki ifadeleri ve temaları diğer metinlerdekilerle ilişkilendirerek derin bir anlam çıkarabilirler (Young, 1999). Özellikle, metinler arasındaki göndermeler veya imalar, dil öğrencilerin ön bilgilerini devreye sokarak öğrenme deneyimini geliştirir (Crossley vd., 2011).

Metinlerarasılık, okuyucunun yeni metni anlamasını kolaylaştırır. Dil edinim sürecinde dil öğrenciler metinlerarası bağlantılar kurarak çeşitli dilsel uygulamaları kavrayabilirler. Crossley vd. (2011) tarafından yapılan bir çalışma, metinlerdeki metinlerarası göndermelerin dil öğrencilerin içeriği anlama ve yorumlamalarını geliştirdiğini göstermektedir.

Anadili Türkçe olmayanlara Türkçe öğretirken özgün ya da sadeleştirilmiş metinlerin kullanımı yoluyla metinlerarası bağlantıların sürdürülmesi dil öğrencilerin dili edinme motivasyonunu artırabilir. Sadeleştirilmiş metinler üzerine yapılan araştırmalarda özgün metnin kültürel ve edebi bağlamının korunmasının dil öğrenciler için uyarlanmış metnin önemini artırdığını göstermektedir (Lazar, 1993).

Metinlerarasılık, metnin kültürel bağlamını ve tarihsel imalarını koruyarak dil öğrencinin dil edinimini geliştirir.

Dil öğrencilerin dil yeterliliklerine uygun metnin seçilmesi ve bu metinlerde metinler arası bağlantıların kullanılması dil becerilerinin geliştirilmesini kolaylaştırmaktadır. Dil öğrenciler, bu hikâyeleri benzer temaları paylaşan diğer edebi eserlerle yan yana getirerek metinlerarası bağlantılar kurmaya teşvik edilebilir (Lazar, 1993).

Dil öğretiminde metinlerarasılığın kullanılması dil öğrencilerin eleştirel ve analitik düşünme becerilerini geliştirir. Dil öğrenciler yeni metni mevcut bilgileriyle yan yana getirerek metne ilişkin kavrayışlarını geliştirebilirler. İleri düzey dil öğrenciler için metinler arası bağlantılar kurmak dil yeterliliğini artırmak için güçlü bir stratejidir (Honeyfield, 1977).

Metinlerarasılık, dil öğretiminde güçlü bir araç olarak hizmet eder. Metinlerarasılık ana dili Türkçe olmayanlara Türkçe öğretiminde sunulan metnin kültürel ve tarihsel bağlamını koruyarak dil öğrencilerin dil edinimini geliştirir.

3. METİN SADELEŞTİRME YÖNTEMLERİ

Dil öğretiminde metinler dil edinimini kolaylaştıran en temel bileşenlerdir. Yabancı dil edinimi bağlamında dil öğrencilere uygun düzeyde metinler sunmak dil becerilerinin geliştirilmesi için çok önemlidir (Durmuş, 2013). Dil öğrencilere yönelik sunulan metinlerde dikkat edilmesi gereken en önemli özelliklerden birisi ise anlaşılabilir olmasıdır. Bununla birlikte, özgün metinlerin dilsel karmaşıklığı çoğu zaman dil öğrencilerin anlama becerilerini aşmaktadır (Bayraktar ve Durukan, 2016). Bu sebeple öğrencilere sunulan metinlerde sadeleştirme tekniklerinin büyük bir özveriyle kullanılması gerekmektedir.

Metin sadeleştirme özgün metinlerin dil öğrencilerinin yeterlilik seviyesine uygun olarak değiştirilmesi sürecidir (Oh, 2001). Bu süreçte metnin anlaşılabilirliğini artırmak için çeşitli teknikler ve yöntemler kullanılır. Literatürde metin sadeleştirmenin dört temel yöntemine sıklıkla atıfta bulunmaktadır: silme, koruma, özetleme ve değiştirme (Leow, 1997).

Metin sadeleştirme, dil öğrencilere anlaşılabilir dil girdisi sunarak dil edinimini geliştirmeyi amaçlar (Krashen, 1985). Krashen'in anlaşılabilir girdi hipotezi, dil girdisinin dil öğrencilerin yeterliliğini aştığını, ancak anlaşılabilir kaldığı sürece dil

edinimini kolaylaştırdığını öne sürer. Sadeleştirilmiş metinler dil öğrencinin dilsel yeterliliğini artırmak için en uygun eğitim kaynağı olarak hizmet eder (Alderson, 2000). Dil öğrenim sürecinden yüksek verim elde etmek için bu kaynaklardan faydalanmak durumundayız.

Araştırmalar metin sadeleştirmenin yabancı dil eğitiminde dil yeterliliğini artırdığını göstermektedir (Bayraktar ve Durukan, 2016). Ancak sadeleştirilmiş metinlerin özgün metinlere göre daha az kültürel bilgi sunduğu ve dil öğrencilerini kültürel bağlamda eksik bıraktığı yönünde eleştiriler de mevcuttur (Erdem İpek, 2018). Metinlerde herhangi bir eksiklik bırakılmaması için metni sadeleştiren eğitime büyük sorumluluk düşmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine yapılan araştırmalar hem dilbilgisel yapıların hem de kültürel unsurların titizlikle sadeleştirilmesi gerektiğinin altını çizmektedir (Erdem İpek, 2018).

Sürecin bütününe bakıldığında ise metin sadeleştirme dil öğretiminde etkili bir strateji olarak kabul edilmektedir (Krashen, 1985). Dil yeterlilik seviyesine uygun olarak değiştirilen metinler, dil öğrencilerin dilsel girdiye erişimini artırır ve okuduğunu anlama becerilerini geliştirir (Chang, 2008). Sadeleştirme sürecinde dikkat edilmesi gereken en önemli husus metnin anlamını korurken dilsel yapıları dil öğrenci için uyarlamaktır (Nation, 1993).

Metin sadeleştirme teknikleri dil öğretiminde çeşitli gereksinimlere göre uyarlanabilir (Yano vd., 1994). Bu yöntemlerin her biri belirli bir amaç için metnin dilsel yapısını ve içeriğini düzenlemeye çalışır. Silme, gereksiz ya da karmaşık ifadelerin metinden çıkarılması yoluyla sadeleştirme sürecidir (Oh, 2001). Örneğin metni basitleştirmek için uzun yan cümleler veya ayrıntılı açıklamalar elenir. Bu yöntemin temel amacı, dil öğrencilerin anlama hızını artırmak ve metnin okunabilirliğini geliştirmektir (Leow, 1997). Bununla birlikte metnin anlam bütünlüğünü korumak için mantıklı bir şekilde uygulanmalıdır (Durmuş, 2013).

3.1. SİLME

Dil öğretiminde metinler dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için onlara çeşitli girdiler sağlar. Dil öğrencilerin dil yeterliliklerine uygun olmayan metinler anlama zorluklarına ve öğrenme isteğinin azalmasına neden olabilir (Alderson, 2000). Öğrenme isteğinin korunması ve öğrenme çıktısının artırılması için silme yönteminden faydalanmak gerekmektedir. Dil öğretiminde bir metin sadeleştirme tekniği olan silme

yöntemi metnin anlaşılabilirliğini artırmak için yaygın olarak kullanılır (Oh, 2001). Silme yöntemi, karmaşık yapıları, gereksiz ayrıntıları ya da öğrenciyi zorlayan bilgileri ortadan kaldırarak metnin sadeliğini ve anlaşılabilirliğini artırmayı amaçlar (Leow, 1997).

Silme yöntemi özellikle dil öğrencilerin dil yeterliliklerine uygun olmayan uzun ve karmaşık metinlerde kullanılır. Bu yöntemin temel amacı, metnin ana mesajını korurken gereksiz ayrıntıları ortadan kaldırmaktır (Krashen, 1985). Örneğin metnin ana tezini doğrudan güçlendirmeyen uzun yan cümleler, açıklayıcı ifadeler ve teğet geçen konular gibi kısımlar silme yöntemiyle elenir (Durmuş, 2013). Böylece dil öğrencisi gereksiz ayrıntıların içerisinde kaybolmayacaktır. Dil öğrencinin odaklanması gereken temel bilgiler vurgulanarak okuma ve anlama süreci geliştirilir (Nation, 1993).

Silme yöntemi, metnin daha hızlı anlaşılmasını kolaylaştırır ve dilsel karmaşıklığını basitleştirerek dil öğrencinin bilişsel yükünü azaltır (Yano vd., 1994). Bu yöntem dikkatle uygulanmalıdır. Metnin ana mesajını bozabilecek kritik bilgilerin ya da bağlamsal ipuçlarının çıkarılması metnin anlamını tehlikeye atabilir (Williams & Dallas, 1984). Metni sadeleştiren eğitmenin üzerine büyük bir sorumluluk düşmektedir burada. Çünkü silme işlemi sırasında metnin içeriği titizlikle incelenmeli ve yalnızca anlamı güçlendirmeyen unsurlar çıkarılmalıdır (Oh, 2001).

Yabancı dil öğretiminde, metin sadeleştirme için silme yönteminin uygulanması, dil öğrencinin dilsel yeterliliklerini korurken anlaşılabilirliğe öncelik vermelidir (Chang, 2008). Anlaşılabilirliğin yüksek düzeyde sağlanması için hedeflenen seviyenin üzerindeki dilsel öğeler silinmelidir. Metindeki karmaşık dilbilgisi yapıları ya da seyrek kullanılan kelimeler çıkarılabilir ve daha basit, daha yaygın terimlerle değiştirilebilir (Nation, 1993). Bununla birlikte, bu değişikliklerin uygulanması sırasında metne özgü eğitim amacının korunması zorunludur.

Silme yöntemi, dil öğretiminde okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek için etkili bir araç olarak kabul edilmektedir (Leow, 1997). Bu etkililiği sağlayan ise silme yönteminin amacına uygun kullanılmasında saklıdır. Sadeleştirilmiş metinler, yabancı unsurları ortadan kaldırarak dil öğrencilerin ana kavrama odaklanmasını sağlar (Bayraktar ve Durukan, 2016). Yapılan bir çalışma, sadeleştirilmiş metinlerin dil öğrencilerin anlama oranlarını artırdığını ve okuma hızlarını artırdığını göstermiştir (Erdem İpek, 2018).

Bununla birlikte silme yöntemi tüm metin türleri için uygun olmayabilir. Özellikle kültürel veya edebi metinlerde metnin özgünlüğünü korumak çok önemlidir; bu nedenle silme yöntemini kullanırken daha dikkatli olunmalıdır (Durmuş, 2013). Kültürel bileşenlerin ortadan kaldırılması, dil öğrencisiye sağlanan kültürel bilgiyi azaltabilir ve potansiyel olarak dil edinim sürecinde eksikliklere neden olabilir (Krashen, 1985). Bu yöntemin etkili olabilmesi için dil eğiticilerinin metnin içeriğini titizlikle değerlendirmesi ve yalnızca dil öğrencisi için aşırı zorlayıcı olan bölümleri elemesi gerekir (Nation, 1993). Sonuç olarak silme yöntemi, mantıklı ve amaca yönelik bir şekilde uygulandığında, dil öğretiminde etkili bir sadeleştirme stratejisi olarak ortaya çıkmaktadır.

3.2. KORUMA

Dil öğretiminde metinler dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve dilbilgisi yapılarını anlamalarını kolaylaştırmak için en etkili araçlardan biri olarak hizmet eder. Dil öğrencilerin dil yeterliliklerini aşan karmaşık metinler anlamayı engelleyebilir ve öğrenme sürecini olumsuz etkileyebilir (Alderson, 2000). Bir metin sadeleştirme tekniği olan koruma yöntemi dil öğrencilerin dil yeterliliklerine uygun materyaller sunarak dil edinimini geliştirmeyi amaçlar (Leow, 1997). Koruma yöntemi metnin ana fikrini ve içeriğini korurken yalnızca dilsel yapıyı ve kelime dağarcığını değiştirmeyi gerektirir (Oh, 2001).

Koruma tekniği metnin temel içeriğini korurken yalnızca dilsel yapıyı değiştirmeyi amaçlar (Williams & Dallas, 1984). Bu yöntem, cümle yapılarını basitleştirirken ve karmaşık kelimeleri daha yaygın eşanlamlılarıyla değiştirirken metnin orijinal anlamını ve mesajını korur (Nation, 2009). Bu yaklaşım özgün metnin dilsel karmaşıklığını korurken anlamayı geliştirdiği için özellikle orta düzey dil öğrenciler için avantajlıdır (Chang, 2008). Koruma, metnin özgün anlamını korurken dilbilgisel karmaşıklığı azaltmayı amaçlar. Bu yöntem, karmaşık cümle yapılarını daha basit olanlara dönüştürürken metindeki temel bilgi ve mesajları korur (Nation, 1993). Uygulamada uzun ve karmaşık cümleler basit cümle formlarına dönüştürülür ve sık kullanılmayan terimler yerine daha yaygın kelimeler kullanılır. Sonuçta özgün metnin temel mesajını değiştirmeden dil öğrencisi için anlamayı kolaylaştıran bir metin üretilir (Williams & Dallas, 1984).

Koruma yönteminin temel faydası, metnin özgün yapısını ve dilsel zenginliğini koruyarak dil öğrencinin dil becerilerini daha da geliştirmesini sağlamasıdır (Yano vd., 1994). Ancak bu yaklaşım ağırlıklı olarak özgün metinlerin dilsel yapısını koruduğu için özellikle orta ve ileri düzeydeki dil öğrenciler için uygundur (Chang, 2008).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında, koruma yöntemini kullanan sadeleştirme çalışmaları dil öğrencilerin dil yeterliliklerini ve anlama becerilerini geliştirmede etkili bir araç olarak kabul edilmektedir (Erdem İpek, 2018). Dilbilgisel çerçevelerde, sözlükte ve sözdizimsel yapılarda yapılan değişiklikler, dil öğrencilerin metni anlamalarını kolaylaştırır.

Karmaşık yan cümleler basit ana cümlelere dönüştürülerek metnin okunabilirliği artırılır (Oh, 2001). Bununla birlikte, amaç metnin temel mesajını ve özünü korumak olduğundan, dil yapılarındaki değişiklikler mantıklı bir şekilde yapılmalıdır (Leow, 1997).

Koruma yöntemi, dil öğrencilerin metni anlamalarını sağlarken aynı zamanda dilbilgilerini de pekiştirir (Nation, 1993). Dil öğrencilerin metni anlamada karşılaştıkları zorluklar, metnin dilbilgisel karmaşıklığından ziyade kullanılan kelime ve ifadelerin netliği ile ilişkilidir. Artırılan dilsel netlik ana fikrin korunmasını sağlamaktadır. Metindeki karmaşık ifadeler basitleştirilirken ana fikir ve temel bilgiler korunarak dil öğrencinin dil edinim süreci kolaylaştırılır (Yano vd., 1994).

Koruma yöntemi, dil öğretiminde hem kültürel hem de dilsel bağlamlardaki zenginliği korumayı amaçlar (Bayraktar ve Durukan, 2016). Korunan bu dilsel zenginlik eğitim sürecinin etkililiğini artırmaktadır. Özellikle, dil öğrencilere kültürel öneme sahip metinleri özgün şekliyle sunmak hem kültürel bilginin hem de dilin aktarımını kolaylaştırır (Durmuş, 2013). Bu durum dil öğrencinin dil yeterliliğinin yanı sıra kültürel farkındalık geliştirmesini de sağlar (Williams & Dallas, 1984). Metnin kültürel içeriğinin korunması zorunlu olduğunda, dilbilgisi yapılarındaki ve kelime dağarcığındaki değişiklikler en aza indirilmeli ve özgün metin yapısı mümkün olduğunca korunmalıdır (Oh, 2001).

Koruma yöntemi, dil öğretiminde özgün metinlerin kullanımını teşvik eden dilsel yaklaşımlar için en uygun araç olarak kabul edilir (Krashen, 1985). Dil öğrencilere özgün metinler sunmak, dil edinim sürecinin önemini artırırken, metinlerin anlaşılır olmasını sağlayarak dil öğrencinin yeterlilik düzeyine uygun dil girdisi sağlar (Chang,

2008). Ayrıca koruma yöntemi dil öğrencinin dilsel becerilerini geliştirirken özgün metnin anlamını koruyarak dil öğretimi için dengeli bir öğrenme yöntemi sağlar (Erdem İpek, 2018).

3.3. ÖZETLEME

Dil öğrenciler anlama becerilerini engelleyebilecek uzun ve karmaşık metinlerle karşılaştıklarında öğrenme süreci olumsuz etkilenebilir (Krashen, 1985). Bir metin sadeleştirme yöntemi olan özetleme, metnin anlaşılabilirliğini artırmak ve dil öğrenciler için daha etkili bir öğrenme deneyimi sağlamak için kullanılır. Özetleme yöntemi, metindeki temel kavramları ve temel bilgileri korurken gereksiz ayrıntıları ortadan kaldırmayı gerektirir. Gereksiz ayrıntıların ortadan kaldırıldığı metin zamandan ve emekten tasarruf sağlamaktadır. Dil öğrencinin metni daha hızlı ve verimli bir şekilde anlaması mümkün hâle gelir (Yano vd., 1994).

Özetleme, metnin ana mesajını kısa ve öz bir şekilde aktarırken gereksiz ayrıntıların ortadan kaldırılmasını gerektirir (Leow, 1997). Özellikle uzun metinler ya da karmaşık bilgi parçaları içeren metinler için etkili bir yaklaşımdır. Özetleme sadece metni yoğunlaştırmakla kalmaz aynı zamanda dil öğrencinin ana kavrama odaklanmasına da yardımcı olur (Oh, 2001). Özetleme, metindeki temel kavramları korurken ayrıntıları çıkarma eylemidir (Leow, 1997). Dikkat edilmesi gereken ise çıkarılacak olan dilsel parçaların metnin anlamında bozulmaya sebep olmayacak şekilde uygulanmasıdır. Uzun ve karmaşık metinleri daha özlü ve anlaşılır bir biçime dönüştürmek dil öğrenciler için anlamayı kolaylaştırır (Yano vd., 1994). Özetleme ana fikrin anlaşılmasını kolaylaştırarak okuduğunu anlamayı geliştirir (Oh, 2001).

Özetlemenin bir diğer faydası da dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmesidir. Yabancı dil ediniminde özetleme yöntemi metinleri dilbilgisi yapıları bakımından ve kelime dağarcığı açısından dil öğrencilere uygun hâle getirir (Williams & Dallas, 1984). Bu yaklaşım dil öğrenci için anlamayı kolaylaştırır ve okuma hevesini artırır. Ayrıca özetleme yöntemi, dil öğrencinin okuma hızını artırarak dil edinim sürecini geliştirir (Krashen, 1985).

Dil öğretiminde özetleme yöntemi, metnin anlamını korurken dilbilgisi yapılarını basitleştirir (Nation, 1993). Bir metni özetlemek için ana fikirler seçilir ve kısa ve öz bir şekilde ifade edilir. Bununla birlikte, özetleme yaparken metnin özgün anlamını

korumak esastır (Leow, 1997). Aksi takdirde dil öğrencilerin metinden anladıkları ve dilsel ilerlemesi geri kalabilir.

Dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek için kullanılan özetleme, aynı zamanda eleştirel düşünme ve metin analizi yetkinliklerini de geliştirir. Özetleme yoluyla, dil öğrenci birincil ve ikincil fikirler arasında ayırım yapar ve böylece dil ediniminde çok önemli olan metinden çıkarım becerilerini geliştirir; böylece özetleme, özellikle ileri düzey dil öğrenciler için etkili bir araç olarak kabul edilmektedir (Chang, 2008).

Özetleme yöntemi, kültürel ve edebi içerik taşıyan metinlere uygulanabilir ve dil öğrencilerin hem kültürel bilgiyi hem de dili aynı anda edinmelerini sağlar (Bayraktar ve Durukan, 2016). Kültürel içerikli metinleri özetlerken özgün anlamı ve kültürel bağlamı korumak esastır. Metnin kültürel zenginliğini koruyarak özetleme yapmak, dil öğrencilerin dilin kültürel boyutlarını kavramalarını sağlar (Erdem İpek, 2018).

Özetleme dil öğrencilerin dilbilgisi ve kelime dağarcığı edinimlerini geliştirirken aynı zamanda analitik düşünme becerilerini de geliştirir (Krashen, 1985). Özetleme yoluyla, dil öğrenciler metindeki temel kavramları ayırt etme, ilgili bilgilere odaklanma ve gereksiz ayrıntıları eleme kapasitelerini geliştirirler (Leow, 1997). Sonuç olarak özetleme yöntemi dil öğretiminde etkili bir strateji olarak ortaya çıkmakta, dilsel yeterliliğı geliştirmekte ve akademik performansı artırmaktadır (Nation, 1993).

3.4. DEĞİşTİRME

Dil öğretiminde metinlerin kullanımı, dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve dilbilgisi yapılarını anlamalarını kolaylaştırmak için çok önemlidir (Alderson, 2000). Dil yeterlilik seviyesini aşan karmaşık yapılara sahip metinler, dil öğrencilerin motivasyonunun azalmasına ve anlama güçlüklerine neden olabilir. Bu yüzden dil öğretiminde bir metin sadeleştirme tekniğı olan değıştirme yöntemi, metinleri dil öğrencilere uygun hâle getirmek için önemli bir stratejidir (Nation, 1993). Değıştirme yöntemi, metnin özgün anlamını korurken dilbilgisi yapılarını ve kelime dağarcığını değıştirmeyi gerektirir (Oh, 2001).

Değıştirme yöntemi, karmaşık cümle yapılarının basitleştirilmesi, az kullanılan kelimelerin daha yaygın eşanlamlılarıyla değıştirilmesi ve karmaşık ifadelerin yeniden düzenlenmesi gibi adımları içerir (Leow, 1997). Özellikle yabancı dil öğreniminde bu yaklaşım sayesinde daha da anlaşılabilir metinler ortaya koyulabilir. Bu yaklaşım dil

öğrencilerin okuduğunu anlama süreçlerini geliştirir ve metnin anlaşılabilirliğini artırır (Williams & Dallas, 1984). Örneğin, uzun ve karmaşık cümlelerin kısa ve anlaşılır cümlelere dönüştürülmesi, dil öğrencinin metnin ana fikrini daha etkili bir şekilde kavramasını kolaylaştırır (Yano vd., 1994).

Değiştirme, metnin dilbilgisel yapısını düzene sokarken aynı zamanda dil öğrencilere dil becerilerini geliştirme şansı sunar (Nation, 1993). Yabancı dil öğrencileri için, metinleri kendi yeterlilik seviyelerine göre uyarlamak dil edinim sürecini hızlandırır. Bu yöntem, dil öğrencinin metindeki dil yapılarını anlamasını geliştirir ve kelime dağarcığının genişlemesini sağlar (Chang, 2008).

Dil öğretiminde kullanılan özgün metinler dil öğrenciler için önemli zorluklar oluşturabilir. Değiştirme yöntemi, metinlerdeki karmaşık dil yapılarının anlaşılabilirliğini artırır ve dil öğrencileri dilbilgisel kullanımlar hakkında bilgilendirir (Durmuş, 2013). Örneğin, pasif yapıların aktif yapılarla değiştirilmesi veya yan cümlelerin basit cümlelere dönüştürülmesi metnin okunabilirliğini artırır ve dil öğrencilerin anlama becerilerini geliştirir (Leow, 1997).

Değiştirme yönteminin bir diğer önemli faydası da metnin anlaşılabilirliğini korurken dil öğrencilere dilin doğal bir kullanımını sunabilmesidir (Krashen, 1985). Özgün metinlerin kullanılması, dilbilgisel karmaşıklığı azaltarak dil öğrencilerin anlamasını kolaylaştırırken, onlara gerçek yaşam bağlamlarında karşılaşılabilecekleri dil yapılarını öğretir (Bayraktar ve Durukan, 2016). Bununla birlikte özgün anlamın korunmaması dil öğrenci için yanıltıcı dil girdisine yol açabileceğinden metin değiştirme sırasında dikkatli olunmalıdır.

Değiştirme, dil eğitiminde gramer yapılarının öğretilmesi ve kelime dağarcığının geliştirilmesi için etkili bir araç olarak kabul edilmektedir (Williams & Dallas, 1984). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine yapılan araştırmalar, metin değiştirme yönteminin dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini etkili bir şekilde geliştirdiğini göstermiştir. Dilbilgisel yapıların değiştirilmesi, dil öğrencilerin dilin farklı kullanım uygulamalarını anlamalarını sağlayarak dilsel yeterliliği artırır (Yano vd., 1994).

4. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE OKUMA

Yabancı dil öğretiminde okuma yeterliliği dil öğrencilerin genel dil yeterliliğini geliştirmek için gereklidir. Okuma sadece dil ediniminde tek başına bir beceri olarak

değil, aynı zamanda dilin diğer becerilerini de kolaylaştıran bir mekanizma olarak kabul edilir (Alderson, 2000). Okuma becerisi dil öğrencilerin dilbilgisi yapılarını anlamalarını, yeni kelimeler edinmelerini ve yazılı metinler aracılığıyla farklı kültürel bağlamlarla ilişki kurmalarını sağlar. Okuma yeterliliği dilbilgisi yapılarını pekiştirdiği, kelime dağarcığını geliştirdiği ve dilde akıcılığı teşvik ettiği için yabancı dil öğrenenler için özellikle hayati önem taşır (Er, 2005).

Okuma sadece dilsel bilgi kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda dil öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini ve analitik becerilerini de geliştirir. Okuma sürecinde dil öğrenciler metinleri inceler, ana temaları belirler ve bunlar arasında bağlantılar kurar (Kuzu, 1999). Dil öğrencilere sunulan metinlerin dil yeterliliklerine uygun ve ilgi çekici olması çok önemlidir.

Dil öğretiminde okuma becerilerinin geliştirilmesinde kullanılan metinlerin niteliği, dil öğrencilerin başarısını önemli ölçüde etkiler. Dil öğrencinin dil yeterliliğine uygun metinlerin seçimi anlamayı artırırken, zorlayıcı metinler anlamayı ve anlaşılabilirliği azaltabilir (Durmuş, 2013). Okuma etkinliklerinde kullanılan metinler dil öğrencilerin ön bilgileri ve ilgileri ile örtüştüğünde okuma süreci daha etkili hâle gelir (Williams & Dallas, 1984). Bu bakımdan yabancı dil öğretiminde kullanılan okuma metinleri titizlikle seçilmeli ve dil öğrencilerin yeterlilik düzeyine göre uyarlanmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde okuma yeterliliğini artırmak için çeşitli stratejiler kullanılmaktadır. Bu stratejilerden biri yoğun okuma ve kapsamlı okuma tekniklerini kapsar. Yoğun okuma, belirli bir metnin titiz analizi yoluyla dil öğrencilerin dilbilgisi yapılarını, kelime dağarcığını ve anlama becerilerini geliştirmeyi amaçlar (Chang, 2008). Kapsamlı okuma ise dil öğrencilere çok çeşitli metinler sunarak dil akıcılığını geliştirmeyi amaçlar (Krashen, 1985). Bu iki strateji dil ediniminde tamamlayıcı bir işlev görür. Yoğun okuma dil yapısının derinlemesine anlaşılmasını kolaylaştırırken, kapsamlı okuma dil öğrencilerin dil akıcılığını ve kelime dağarcığını geliştirir (Leow, 1997).

Okuma becerilerinin geliştirilmesi sırasında, dil öğrencilere çeşitli okuma teknikleri öğretilmelidir. Tarama ve gözden geçirme teknikleri dil öğrencilerin metindeki anahtar kelimeleri ve temel kavramları hızlı bir şekilde belirlemelerini sağlar (Nation, 1993). Bu teknikler dil öğrencilerin okuma hızını artırır ve metinleri daha etkili

anlamasını sağlar. Ayrıca metinlerdeki bilgilerin yapılandırılması ve ana kavramın belirlenmesi dil öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirir (Er, 2005).

Yabancı dil öğretiminde okuma becerilerinin kazandırılmasında eğitimcilerin rolü çok önemlidir. Eğitimciler, dil öğrencileri uygun okuma kaynakları ile donatmalı ve metin çalışmalarında aktif katılımlarını teşvik etmelidir (Bayraktar ve Durukan, 2016). Öğretmenlerin okuma etkinlikleri sırasında dil öğrencilere geri bildirimde bulunması ve metni tartışmaları için onları yönlendirmesi dil öğrencilerin okuma becerilerini etkili bir şekilde geliştirir. Ayrıca, eğitimciler tarafından dil öğrencilerin ilgi alanlarına uygun metinlerin seçilmesi dil öğrencilerin dil edinimi için motivasyonlarını artırır (Durmuş, 2013).

Okuma becerilerinin geliştirilmesinde dil öğrencilerin metinlerle aktif bir şekilde ilgilenmeleri için motive edilmeleri gerekir. Bu süreçte dil öğrenciler soruları yanıtlayarak, ana fikri belirleyerek ve çıkarımlarda bulunarak metinle aktif bir şekilde ilgilenmeye yönlendirilmelidir (Leow, 1997). Yönlendirilen dil öğrencilerin yeni kelimeler edinmesi ve bu kelimeleri aktif olarak kullanması dil öğrenme sürecini hızlandırır (Nation, 1993).

Son zamanlarda yapılan araştırmalar, teknolojinin yabancı dil öğretiminde okuma becerilerini geliştirmek için etkili bir araç olarak hizmet ettiğini göstermektedir (Erdem İpek, 2018).

Dijital okuma materyalleri ve çevrimiçi platformlar, dil öğrencilere metinlerle etkileşime geçme ve dil yeterliliklerini geliştirme şansı sunar. Bu tür materyaller, dil öğrencilerin okuma motivasyonunu artırmak ve dil edinim süreçlerini kolaylaştırmak için etkili bir araç olarak hizmet eder. Hazırlanan okuma materyallerinin dijital şekillerinin de dil öğrencilere sunulması bu bakımdan önemlidir.

Yabancı dil öğretiminde okuma yeterliliği dil öğrencilerin dilsel yeterliliklerini geliştirmek için çok önemlidir. Okuma becerilerinin geliştirilmesi dil öğrencilerin dilbilgisi yapılarını pekiştirmelerini, kelime dağarcıklarını genişletmelerini ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirmelerini sağlar (Er, 2005). Bu nedenle, yabancı dil öğretiminde okuma becerilerinin edinilmesine yönelik stratejilerin titizlikle tasarlanması ve uygulanması önemlidir.

4.1. YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE OKUMA-ANLAMA BECERİSİNİN ÖLÇÜLMESİ

Yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlama, dil öğrencilerin dilsel yeterliliklerini ve dilbilgisi yapılarını anlamalarını geliştirmek için gereklidir. Okuma becerisinin yetkin bir şekilde öğretilmesi, dil öğrencilerin dil edinimindeki başarısını artırır ve diğer dilsel yetkinliklerin kazandırılmasını kolaylaştırır.

Okuduğunu anlama becerilerinin değerlendirilmesi dil öğrencilerin dildeki anlama seviyelerini tespit etmek ve dil öğretim sürecinin etkinliğini değerlendirmek için çok önemlidir. Bu süreçte kullanılan değerlendirme araçları, dil öğrencilerin hem metni anlamalarını hem de metinle kurdukları kritik bağlantıları ölçer (Snow, 1997). Özellikle metni anlama, ana fikri belirleme ve ayrıntıları anlama gibi beceriler okuduğunu anlama sürecinin önemli bileşenleridir.

Okuduğunu anlama becerilerini değerlendirmek için yaygın olarak kullanılan teknikler çoktan seçmeli değerlendirmeleri, boşluk doldurma alıştırmalarını, eşleştirme görevlerini ve açık uçlu soruları kapsar (Demirel, 2014). Çoktan seçmeli değerlendirmeler dil öğrencilerin hızlı bir şekilde değerlendirilmesini kolaylaştırırken, açık uçlu sorular metinle derinlemesine etkileşimi teşvik eder. Her bir değerlendirme aracının farklı avantajları ve sınırlılıkları vardır. Çoktan seçmeli değerlendirmeler hızlı bir değerlendirme sunsa da dil öğrencilerin derinlemesine metin analizi yapma kapasitelerini ölçmekte yetersiz kalabilir (Leow, 1997). Bu sebeple metnin anlaşılabilirliğinin ölçülmesi hedeflenen bölümde daha farklı sorulara da yer verilecektir.

Ölçme ve değerlendirme sürecinde dil öğrencilerin dil yeterlilik düzeyine uygun materyaller kullanmak çok önemlidir. Dil öğrencilerin ilgisini çeken ve dilsel yeterliliklerine uygun metinler, okuma motivasyonlarını artırarak dil edinim sürecini geliştirir (Nation, 1993). Ayrıca metinlerde dil öğrencilerin yeterliliklerine uygun dilbilgisi yapılarının seçilmesi okuma sürecinin etkililiğini artırır.

Yabancı dil öğretiminde, okuduğunu anlama becerilerinin değerlendirilmesi, dil öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin değerlendirilmesini de içerecek şekilde dilbilgisi değerlendirmesinin ötesine geçmelidir. Dil öğrencilere sağlanan okuma materyalleri eleştirel düşünmeyi ve metin analizini teşvik etmelidir.

Dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini değerlendirmek için kullanılan ölçme araçlarının geçerliliği ve güvenilirliği, dil öğretiminde toplanan verilerin doğruluğunu etkiler (Oh, 2001). Sonuç olarak ölçme araçlarının çeşitli ortamlarda tutarlı sonuçlar vermesi için titizlikle ayarlanması gerekir.

Yabancı dil eğitiminde okuduğunu anlamının değerlendirilmesi, dil eğitiminin kalitesini artırmak ve dil öğrencilerin dil yeterliliklerini geliştirmek için gereklidir. Kesin ölçüm araçlarının kullanılması, dil öğrencilerin dil edinimindeki ilerlemelerinin objektif bir şekilde değerlendirilmesini kolaylaştırır ve öğretim programlarının etkinliğini artırır. Bu bağlamda okuduğunu anlamının değerlendirilmesi, yabancı dil öğretiminde hem eğitimciler hem de dil öğrenciler için değerli geri bildirimler sunmaktadır.

4.1.1. Doğru-Yanlış Soruları

Yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlama, dil öğrencilerin dil edinim sürecindeki başarılarını artırmak için çok önemlidir. Dil öğretiminin temel amaçlarından biri, dil öğrencilerin karşılaştıkları metinleri anlamalarını kolaylaştırmak ve bu metinlerden elde edilen bilgileri yetkin bir şekilde kullanmalarını sağlamaktır. Doğru-yanlış soruları, dil öğrencilerin metinlerdeki bilgileri hızlı ve etkili bir şekilde değerlendirmelerini sağlar (Alderson, 2000).

Doğru-yanlış soruları, dil öğrencilerin bir metindeki ifadelerin doğruluğunu tespit etmelerini gerektiren basit ama etkili bir değerlendirme yöntemidir. Bu tür sorular, dil öğrencilerin metindeki temel bilgileri ve önemli kavramları anlama kapasitelerini hızlı bir şekilde değerlendirir (Snow, 1997). Doğru-yanlış sorularının basit formatı, büyük dil öğrenci gruplarına uygulanabilirliği açısından önemli avantajlar sunar. Büyük sınıflarda ya da zaman kısıtlaması olan senaryolarda, doğru-yanlış soruları hızlı değerlendirme için önemli bir araç görevi görür (Nation, 1993).

Doğru-yanlış sorularının önemli bir avantajı da değerlendirme kolaylığı ve objektifliğidir. Dil öğrencilerin yanıtları doğru ya da yanlış olarak belirgin bir şekilde sınıflandırılabilir ve bu da eğitimcilerin hızlı değerlendirmeler yapabilmesini sağlar (Krashen, 1985). Bununla birlikte, bu tür sorular dil öğrencileri sadece yüzeysel bilgi edinmeye yönlendirebilir ve derin anlama becerilerini yeterince değerlendiremeyebilir. Bir dil öğrenci sadece metindeki kelimeleri tanıyarak doğru-yanlış sorularını doğru yanıtlayabilir bu da materyalin derinlemesine kavrandığı anlamına gelmez (Oh, 2001).

Doğru-yanlış sorularını etkili bir şekilde kullanmak için birkaç kritik faktör göz önünde bulundurulmalıdır. Sorular kesin ve net olmalıdır. Muğlak ya da dolambaçlı ifadeler dil öğrencilerin soruları yanlış yorumlamasına yol açabilir. Ayrıca, doğru-yanlış sorularının ayarlanmasında dil yeterlilik düzeyine uygun kelime dağarcığı ve sözdizimsel yapılar kullanılmalıdır (Leow, 1997). Soruların dil öğrencilerin metni anlamalarını değerlendirmeye odaklanması, değerlendirme sürecinin etkinliğini artırır.

Doğru-yanlış soruları dil öğrencilerin hızlı karar verme becerilerini geliştirebilir. Doğru ya da yanlış ifadeleri değerlendirirken, dil öğrenciler metindeki anahtar terimleri hızlıca belirleyebilir ve böylece okuma hızlarını artırabilirler (Williams & Dallas, 1984). Bununla birlikte, bu tür soruların dil öğrencilerin eleştirel düşünme ve analitik becerilerini geliştirmede yetersiz kaldığı, çünkü sadece metnin yüzeysel kavranışını değerlendirdiği yönünde eleştiriler vardır (Nation, 1993).

Dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek ve değerlendirmek için, doğru-yanlış sorularının yanı sıra çeşitli soru türlerinin de kullanılması tavsiye edilir. Doğru-yanlış sorularının yanı sıra açık uçlu ya da kısa cevaplı soruların kullanılması dil öğrencilerin metni kapsamlı bir şekilde anlamalarını teşvik edebilir (Demirel, 2014). Bu yaklaşım, dil öğrencilerin hem yüzeysel hem de derinlemesine anlama becerilerinin değerlendirilmesine olanak tanır.

Bu sorular yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlama becerilerini hızlı bir şekilde değerlendirmek için etkili bir araç olarak hizmet eder. Bununla birlikte, bu tür soruların kısıtlamaları göz önünde bulundurulduğunda, dil öğrencilerin kapsamlı anlama becerilerini geliştirmek için farklı soru türleriyle desteklenmeleri önemlidir (Krashen, 1985). Doğru-yanlış sorularının titizlikle hazırlanması ve ek değerlendirme araçlarıyla birlikte kullanılması sayesinde eğitimciler, dil öğrencilerin dil yeterliliklerini daha bütüncül bir şekilde değerlendirebilir.

4.1.2. Kısa Cevaplı Sorular

Yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlama, dil öğrencilerin dilbilgisi yapıları konusundaki yeterliliklerini ve kavrayışlarını geliştirmek için çok önemlidir. Kısa cevaplı sorular dil öğrencilerin metinleri anlama ve yorumlamalarını değerlendirmek için etkili bir değerlendirme aracıdır (Alderson, 2000). Dil öğrencilerin okudukları metinlerden çıkardıkları ve edindikleri bilgileri kendi kelimeleriyle ifade etme kapasiteleri bu sorularla değerlendirilir. Bu tür sorular, dil öğrencileri metni sadece

yüzeysel düzeyde anlamaya değil, aynı zamanda metnin ayrıntılarını inceleyerek metinle derinlemesine ilgilenmeye sevk eder (Nation, 1993).

Kısa cevaplı soruların birincil avantajı dil öğrencilerin okudukları metinleri anlamalarını kolaylaştırması ve anahtar bilgilerin özetlenmesine olanak sağlamasıdır. Dil öğrenciler bu tür sorulara yanıt verirken metnin temel kavramlarını ve ayrıntılarını hızla kavrayabilirler (Snow, 1997). Kısa cevaplı soruların metne dayalı formatı, dil öğrencilerin sadece ezberlenmiş bilgilere dayanmak yerine metinden çıkardıkları anlamları kullanmalarını gerektirir. Bu da dil öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirir ve metinle aktif bir şekilde ilgilenmelerini sağlar (Oh, 2001).

Kısa cevaplı sorular dil öğrencilerin metne ilişkin yorumlama becerilerini değerlendirirken aynı zamanda dilbilgisi yapılarını ve kelime dağarcığını da pekiştirir. Dil öğrencilerden metnin ana kavramını birkaç cümleyle özetlemeleri istenebilir. Bu tür bir sorgulama dil öğrencilerin metnin kapsayıcı yapısını kavramalarına ve bilgiyi kendi dilsel yapılarıyla ifade etmelerine yardımcı olur. Ayrıca, kısa cevaplı sorular dil öğrencilerin okuma hızını ve anlama becerilerini artırarak dil edinim sürecini daha etkili hâle getirir (Leow, 1997).

Kısa cevaplı soruların değerlendirilmesi, test türlerine kıyasla daha fazla zaman ve çaba gerektirir. Değerlendirme süreci, açık uçlu yapısı nedeniyle, dil öğrencilerin yanıtları öznel olabileceğinden öğretmenin yorumuna dayanır (Williams & Dallas, 1984). Dil öğretiminde dil öğrencileri yanıtlarını kendi kelimeleriyle ifade etmeye teşvik etmek dilsel bilginin içselleştirilmesini kolaylaştırır ve kalıcı öğrenmeyi teşvik eder.

Kısa cevaplı soruların yetkin bir şekilde hazırlanması ve kullanılması dil eğitimcileri için çok önemlidir. Kısa cevaplı sorular hazırlanırken eğitimciler soruların açık, anlaşılır ve doğrudan metinden türetilmiş olduğundan emin olmalıdır (Nation, 1993). Dil öğrenciler ise gereksiz ayrıntılardan kaçınarak kısa ve öz yanıtlar vermeye teşvik edilmelidir.

Dil öğrencilerin dil yeterliliklerini geliştirmek için, çeşitli değerlendirme tekniklerinin yanı sıra kısa cevaplı soruların kullanılması tavsiye edilmektedir. Açık uçlu, boşluk doldurmalı ve kısa cevaplı soruların bir arada kullanılması, dil öğrencilerin hem yüzeysel hem de derinlemesine anlama becerilerinin değerlendirilmesine olanak

tanır (Oh, 2001). Bu yaklaşım, dil öğrencilerin dil edinimindeki ilerlemelerinin daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesini sağlar.

Kısa cevaplı sorular yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlama becerilerini değerlendirmek için etkili bir araç olarak hizmet eder. Bu sorular dil öğrencilerin anlam çıkarma, yorum yapma ve bilgiyi kendi terimleriyle ifade etme kapasitelerini geliştirir (Alderson, 2000). Öğretmenler bu tür soruları hazırlarken ve değerlendirirken dikkatli ve özenli davranmalıdır. Uygun şekilde kullanıldığında, kısa cevaplı sorular dil öğrencilerin dil edinim sürecini önemli ölçüde geliştirebilir.

4.1.3. Boşluk Doldurma Soruları

Yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlamamanın değerlendirilmesi dil öğrencilerin dilbilgisi, kelime bilgisi ve metni anlama yeterliliklerini değerlendirmek için gereklidir. Boşluk doldurma soruları, dil ediniminde yaygın olarak kullanılan etkili bir değerlendirme aracıdır. Bu sorular dil öğrencilerin metin içeriğini anlama, bağlamı ayırt etme ve atlanan kelimeleri doğru bir şekilde doldurma becerilerini değerlendirir (Nation, 1993). Boşluk doldurma soruları dil öğrencilerin hem dilbilgisi yeterliliklerini hem de metnin genel anlamını kavramalarını gerektirir.

Boşluk doldurma soruları dil öğrencilerin bağlamsal ipuçları aracılığıyla metinde eksik olan bilgileri çıkarma kapasitelerini geliştirmeleri için çok önemli bir araçtır (Alderson, 2000). Dil öğrencilerin cümlelerin anlamını kapsamlı bir şekilde anlayarak uygun kelime ya da ifadeyi seçme kapasiteleri dilsel yeterliliklerini geliştirir. Bu tür sorular dil öğrencilerin metindeki temel kavramları ve ayrıntıları anlamalarına yardımcı olurken aynı zamanda kelime dağarcıklarını da geliştirir (Snow, 1997).

Bu soruların önemli bir faydası da dil öğrencileri metni dikkatle okumaya ve eksik bilgileri tamamlamak için bağlamsal ipuçlarını kullanmaya sevk etmesidir. Cümlelerin ortasındaki eksik bir kelime dil öğrencilerin kelimenin kullanıldığı bağlamı anlamalarını gerektirir. Bu da dil öğrencilerin metin üzerinde daha derinlemesine düşüncelerini ve dilbilgisi yapılarını daha iyi kavramalarını sağlar (Oh, 2001).

Dil öğrencilerin dilbilgisi yapılarını ve kelime yeterliliklerini değerlendirmek için boşluk doldurma soruları sıklıkla kullanılır. Özellikle yeni edinilen kelimelerin pekiştirilmesi ve dilbilgisi yapılarının kavranması için etkili bir araç olarak dikkat çekmektedir (Leow, 1997). Dil öğrencilerin eksik kelimeleri tamamlayarak anlamlı cümleler oluşturabilmeleri dildeki akıcılıklarını artırır. Bu tür sorgulamalar, dil

öğrencilerin dilbilgisi ve metin anlama becerilerini bütünsel bir şekilde geliştirmelerini kolaylaştırır.

Bununla birlikte sorular oluşturulurken bazı faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Öncelikle soruların dil öğrencilerin yeterlilik düzeyine uygun olması ve metnin bağlamıyla uyumlu bir şekilde hazırlanması önemlidir (Williams & Dallas, 1984). Aksi takdirde dil öğrenciler metni anlamakta zorlanabilir ve bu da değerlendirme sürecinin etkinliğini azaltabilir. Değerlendirme sürecinin nesnelliği soruların doğru yanıtları belirgin bir şekilde tanınabilir olduğunda artar (Chang, 2008).

Eğitici tarafından hazırlanan bu sorular dil öğretiminde çeşitli yetkinlikleri değerlendirmek için kullanılabilir. Örneğin dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini değerlendirmenin yanı sıra dilbilgisi yapılarını pekiştirmek, kelime dağarcığını değerlendirmek ve cümle yapılarını öğretmek için de etkili bir şekilde kullanılabilir (Nation, 1993). Dil öğrencilerin bu tür sorulara aktif katılımının teşvik edilmesi, dil öğrenme sürecinin verimliliğini artırır.

Sonuçta boşluk doldurma soruları yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlama becerilerini değerlendirmek için etkili bir araç olarak hizmet eder. Dil öğrencilerin metinle etkileşimini kolaylaştırarak dilbilgisel ve kelimesel yeterliliklerini geliştirir. Bununla birlikte, bu tür soruların hazırlanmasında ve uygulanmasında dikkatli olunmalı ve dil öğrencilerin dil yeterlilikleriyle uyumlu olmaları amaçlanmalıdır (Snow, 1997). Boşluk doldurma soruları, dil edinim sürecine önemli katkılar sağlayarak dil öğrencilerin dil yeterliliklerini önemli ölçüde geliştirir.

4.1.4. Eşleştirme Soruları

Yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek, dil öğrencilerin dilde yeterlilik kazanmaları için çok önemlidir. Dil öğrencilerin okudukları metinleri anlamalarını ölçmek için kullanılan çeşitli değerlendirme araçları arasında, eşleştirme soruları özel bir dikkat gerektirir. Eşleştirme soruları, dil öğrencilerin metinde sunulan kavramları, tanımları veya olayları doğru bir şekilde ilişkilendirme kapasitelerini değerlendirir (Alderson, 2000).

Eşleştirme soruları, dil öğrencilerin metinsel bilgileri organize etme, kavramlar arasında bağlantı kurma ve bilgileri kategorize etme kapasitelerini değerlendirir. Bu tür sorular dil öğrencilerin inceledikleri metindeki temel kavramları ve özellikleri

anlamalarına yardımcı olur. Dilbilgisi kurallarını ve kelime dağarcığını pekiştirmek için etkili bir araç olarak hizmet eder (Nation, 1993).

Bu tür soruların birincil faydası, dil öğrencilerin bilgiyi hızlı bir şekilde hatırlama ve analiz etme yeterliliklerini değerlendirme kapasitesidir (Krashen, 1985). Eşleştirme soruları genellikle dil öğrencilerin bir grup kelime veya ifade ile başka bir grup arasında doğru bağlantıları kurmasını gerektirir. Bu süreç, dil öğrencilerin dilsel kavramları anlamalarını ve edindikleri bilgileri kullanmalarını sağlar (Oh, 2001).

Eşleştirme soruları, özellikle okuduğunu anlama becerilerini değerlendirmek için kullanıldığında, dil öğrencilerin bir metnin içeriğini anlamalarını değerlendirmeye odaklanır. Bir metindeki karakter bilgileri ya da olayların sırası gibi ayrıntıların ilişkilendirilmesi, dil öğrencilerin metinle ilgili bilgileri hatırlama ve ilişkilendirme becerilerini kolaylaştırır (Snow, 1997). Ayrıca, eşleştirme soruları dil öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirir ve dilbilgisi yapılarını pekiştirir.

Eşleştirme sorularının etkili bir şekilde hazırlanması eğitimciler için çok önemli bir husustur. Açık ve anlaşılır sorular dil öğrencilerin doğru eşleştirmeler yapmasını kolaylaştırır. Ayrıca, eşleştirme soruları dil öğrencilerin dil seviyelerine ve öğrenme ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmalıdır (Williams & Dallas, 1984). Aksi takdirde karmaşık ve muğlak sorular dil öğrencilerin metni yanlış yorumlamasına ve hatalı ilişkilendirmeler yapmasına neden olabilir.

Bu tip soruların bir diğer faydası da büyük dil öğrenci gruplarına uygunluğu ve değerlendirme işleminin basitliğidir (Leow, 1997). Zaman kısıtlaması olan durumlarda, eşleştirme soruları hızlı ve objektif bir değerlendirme sağlar. Bununla birlikte bu tür soruların yalnızca yüzeysel bilgiyi değerlendirebileceği yönünde eleştiriler de mevcuttur. Dil öğrencilerin derinlemesine anlama becerilerini ölçmek için açık uçlu sorular veya kısa cevaplı sorularla birlikte kullanılması önerilmektedir (Chang, 2008).

Yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlama becerilerini değerlendirmek için eşleştirme soruları etkili bir araç olarak hizmet eder. Bu tür sorular, dil öğrencilerin metinle ilgili bilgileri yapılandırmasını, kavramlar arasında bağlantı kurmasını ve dilbilgisi yapılarını pekiştirmesini kolaylaştırır (Alderson, 2000). Bununla birlikte, eşleştirme sorularının dil öğrencilerin derin anlama becerilerini geliştirmede yetersiz kalabileceği de kabul edilmelidir. Eşleştirme soruları, dil öğrencilerin dil edinim

süreçlerini daha kapsamlı bir şekilde değerlendirmek için ek değerlendirme araçlarıyla birlikte kullanılmalıdır (Krashen, 1985).

4.1.5. Evet-Hayır Soruları

Yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlama becerilerinin değerlendirilmesi, dil öğrencilerin dilsel yeterliliklerini geliştirmek ve dildeki anlama düzeylerini değerlendirmek için evet-hayır soruları gereklidir. Evet-hayır soruları, dil öğrencilerin metinlerdeki bilgileri hızlı ve etkili bir şekilde değerlendirmelerini sağlayan yaygın bir değerlendirme aracı olarak hizmet eder (Alderson, 2000). Bu tür sorular, dil öğrencilere metinle ilgili doğru ya da yanlış olan doğrudan iddialar sunarak onları bu iddiaların doğruluğunu değerlendirmeye sevk eder. Özellikle geniş dil öğrenci gruplarının hızlı bir şekilde değerlendirilmesi için etkilidir.

Dil öğrencilerin metnin temel ayrıntılarını hızla kavramalarını sağlamak için bu tipte sorulardan yararlanılabilmektedir. Dil öğrenciler bu tür sorulara yanıt verirken metnin temel kavramlarını ve özelliklerini öğrenebilir ve materyali kavrayışlarını değerlendirebilirler (Snow, 1997). Basit yapıları sayesinde evet-hayır soruları etkili ve objektif bir değerlendirme aracı olarak hizmet eder. Bu da eğitimcilere kalabalık sınıflarda hızlı değerlendirme yapma avantajı sağlar.

Dikkat becerisinin geliştirilmesinde de bu tip soruların kullanılması da bir diğer faydasıdır. Dil öğrenciler metinde aktarılan bilgiye odaklanarak doğru ya da yanlış olmak üzere yanıtlar verirler (Nation, 1993). Ancak bu tür sorular genellikle yüzeysel ayrıntılara odaklanır ve dil öğrenciler tarafından derinlemesine metin analizi yapılmasını gerektirmez (Leow, 1997). Evet-hayır soruları dil öğretiminde diğer değerlendirme araçlarıyla birlikte kullanıldığında genellikle daha etkilidir.

Dil öğretiminde, dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek için evet-hayır sorularını doğru bir şekilde hazırlamak çok önemlidir. Açık ve anlaşılır sorular dil öğrencilerin soruları yanlış yorumlamasını önler (Krashen, 1985). Ayrıca evet-hayır soruları hazırlanırken dil öğrencilerin seviyesine uygun olarak basit ve açık ifadeler kullanılmalıdır (Williams & Dallas, 1984). Sorular dil öğrencilerin dikkatini metnin ana kavramlarına yöneltmeli, gereksiz karmaşıklıktan kaçınılmalıdır.

Evet-hayır soruları dil öğrencilerin yalnızca hızlı yanıt verme becerilerini değil, aynı zamanda metindeki bilgileri kavramalarını da değerlendirir (Chang, 2008). Bu tür sorular dil öğrencilerin yalnızca metinde sunulan açık bilgileri analiz etmelerini

gerektirdiğinden, derin anlama becerilerini değerlendirmede yetersiz kalabilir. Ama yine de dil öğrencilerin eleştirel düşünme ve analitik becerilerini geliştirmek için açık uçlu veya kısa cevaplı sorularla birlikte kullanılmalıdır (Oh, 2001).

4.1.6. Özetleme Soruları

Yabancı dil öğretiminde, okuduğunu anlama becerileri, dil öğrencilerin yeterlilik kazanmaları ve karşılaştıkları metinleri tam olarak anlamaları için çok önemlidir. Özetleme, dil öğrencilerin okudukları metinleri anlamalarını ve metinden elde ettikleri bilgileri organize etme kapasitelerini değerlendirmek için etkili bir araçtır (Alderson, 2000). Bu tür sorular dil öğrencilerin metnin ana fikrini ve önemli ayrıntılarını kendi kelimeleriyle özetlemelerini gerektirir; bu da eleştirel düşünme becerilerini ve metinle etkileşimlerini derinleştirir (Nation, 1993).

Dil öğrencilerin metnin ana fikirlerini, merkezi temalarını ve önemli noktalarını ayırt etmelerinde özetleme soruları yardımcı olmaktadır. Özetleme yoluyla dil öğrenciler metindeki gereksiz bilgileri eleyerek ana mesajı kendi kelimeleriyle ifade ederler. Bu süreç dil öğrencileri metni yüzeysel olarak anlamamanın ötesine geçmeye ve derin bir analiz yapmaya teşvik eder (Snow, 1997). Ancak her seviyeden dil öğrencisine uygun değildir. Dil öğrencilerin metni anlama ve yorumlama becerilerini geliştirmeyi vurguladığı için özellikle ileri düzey dil öğrenciler için uygundur (Oh, 2001).

Bu tarz bir uygulama yöntemi dil öğrencilerin dilbilgisi ve kelime dağarcığını önemli ölçüde geliştirirken metinleri anlamalarını da artırır (Krashen, 1985). Özetlemede dil öğrenciler metindeki bilgileri kendi dillerini kullanarak değerlendirir, kategorize eder ve yeniden yapılandırır. Bu süreç, dil öğrencilerin yazılı ifade becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Leow, 1997).

Dil öğreniminde özetleme, dil öğrencileri bilgiye dayalı çıkarımlar yapmaya ve metinlerdeki bilgileri analiz etmeye teşvik eder. Dil öğrenciler metinleri özetlerken metnin ana fikrini belirlemek ve metindeki ayrıntılar arasında bağlantı kurmak zorundadır (Nation, 1993). Yapmış oldukları bu zihinsel süreçler dil öğrencilere çok yönlü gelişim imkanı sunmaktadır. Bu tür sorular dil öğrencilerin dilbilgisi yeterliliklerini geliştirirken aynı zamanda eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini de güçlendirir (Williams & Dallas, 1984).

Özetleme uygulamasının etkili bir şekilde kullanılması için eğitimcilerin titiz bir hazırlık yapması gerekir. Doğrudan metinden türetilen açık ve net sorular, özetleme sırasında dil öğrencilerin dikkatini toplamalarını kolaylaştırır (Snow, 1997). Ayrıca, dil öğrenciler özetleme yaparken metnin ana unsurlarına odaklanmaya teşvik edilmelidir. Eğitimciler dil öğrencilere özetlerinde dilbilgisi kurallarına uymalarını ve metnin anlamını değiştirmeden bilgi aktarmalarını söyleyebilir (Oh, 2001).

Dil öğretiminde anlama becerilerini değerlendirir ve dil öğrencilerin yazılı ve sözlü ifade becerilerini geliştirir özetleme yöntemi (Chang, 2008). Bu tür sorular dil öğrencilerin okuduğunu anlama etkinliklerine katılımını teşvik eder ve metnin eleştirel analizini teşvik eder (Leow, 1997). Özetleme yoluyla dil öğrenciler metindeki bilgileri kendi bakış açılarından yeniden ifade eder ve böylece dildeki akıcılıklarını geliştirirler.

Yabancı dil öğretiminde okuduğunu anlamamanın derinlemesine değerlendirilmesi için etkili bir araçtır (Alderson, 2000). Bu sorular dil öğrencilerin metinden çıkarım yapmalarını, temel kavramları ayırt etmelerini ve bilgiyi yapılandırmalarını kolaylaştırır. Bununla birlikte bu tür soruların hazırlanmasında ve uygulanmasında dikkatli olunmalı ve dil öğrencilerin dil yeterlilikleriyle uyumlu olmaları sağlanmalıdır (Nation, 1993). Özetleme dil öğrencilerin dil edinimlerini önemli ölçüde geliştirir ve dil becerilerinin gelişimi için çok önemlidir.

5. AVRUPA DİLLERİ ORTAK ÇERÇEVE PROGRAMI

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (CEFR) dil öğretimi, edinimi ve değerlendirmesine yönelik dünya çapında kabul görmüş bir programdır. Avrupa Komisyonu tarafından 2001 yılında yayımlanan CEFR, dil öğrenme yöntemlerini standartlaştırmak, çeşitli ülkelerdeki dil eğitimi müfredatlarını uyumlu hâle getirmek ve dil yeterliliğini objektif kriterler kullanarak değerlendirmek amacıyla oluşturulmuştur. CEFR, özellikle Avrupa'da dil öğretimine ilişkin ortak bir anlayış geliştirmeyi ve çok dilliliği ve kültürlerarası etkileşimi teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Avrupa Komisyonu, 2001).

CEFR'in temel amacı, dil öğrencilerin dil yeterliliklerini altı temel seviyeye (A1, A2, B1, B2, C1, C2) ayırarak tanımlamaktır. Bu seviyeler, dil öğrencilerinin dinleme, konuşma, okuma ve yazma yeterliliklerini değerlendirmeyi amaçlar ve her seviye dil öğrencilerin sergiledikleri belirli becerileri tanımlar (Avrupa Komisyonu, 2020). CEFR, dil öğretiminde eylem odaklı bir yöntem kullanır ve dilin sadece gramer

yeterliliğinden daha fazlasını kapsadığını vurgular; aynı zamanda iletişimsel yeterliliğin geliştirilmesini de gerektirir (Alderson, 2000).

CEFR, dil yeterliliğini üç ana sınıfa ayırır ve bunları da altı seviyeye ayırır:
Temel Kullanıcı

A1 (Başlangıç): Basit ifadeleri ve cümleleri anlama ve ifade etme yeteneğine sahiptir, günlük gereksinimleri karşılamak için temel iletişimi sağlar.

A2 (Temel Düzey): Rutin faaliyetlerde kullanılan ifadeleri anlama ve temel bilgileri iletme yeteneğine sahiptir.

Bağımsız Kullanıcı

B1 (Orta Düzey): Dil öğrenciler günlük zorlukları anlama ve ilgi alanlarıyla ilgili metinleri okuma ve yazma becerisine sahiptir.

B2 (İleri Orta Düzey): Karmaşık metinleri anlama, akıcı bir şekilde iletişim kurma ve ayrıntılı bir şekilde yazma becerisine sahiptir.

Yetkin Kullanıcı

C1 (İleri düzey): Akademik ve profesyonel metinleri anlama ve karmaşık konularda kapsamlı açıklamalar yapma becerisine sahiptir.

C2 (Ustalık Düzeyi): Anadiline yakın akıcılıkta konuşma ve yazma becerisine sahiptir.

Bu seviyeler, dil öğrencilerin dil becerilerinin aşamalı olarak gelişmesini kolaylaştırmak için tasarlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında, müfredat ve materyaller, dil öğrencilerin dil yeterliliklerini objektif bir şekilde değerlendirmek için CEFR çerçevesine uygun olarak tasarlanmıştır (Nation, 1993).

5.1. AVRUPA DİLLERİ ORTAK ÇERÇEVE PROGRAMI VE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

CEFR, Türkiye'de özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. Yabancı dil öğretim merkezleri ve TÖMER gibi kurumlar, ders kitaplarını ve materyallerini CEFR standartlarına uygun olarak geliştirmekte ve dil öğrencilerin dil yeterliliklerini belirli bir düzeyde değerlendirmektedir. Araştırmalar CEFR ile uyumlu ders kitaplarının dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirdiğini göstermektedir (Akat, 2022).

5.2. AVRUPA DİLLERİ ORTAK ÇERÇEVE PROGRAMI' NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEDEKİ İŞLEVİ

CEFR'in en önemli katkısı, dil yeterliliğinin objektif olarak değerlendirilmesidir. CEFR, dil yeterliliğini değerlendirmek için standartlaştırılmış değerlendirmelerin ve kriterlerin oluşmasını sağlamıştır (Alderson, 2000). Bu standartlar, dil değerlendirmelerinin (TOEFL, IELTS) dünya çapında kabul görmesini sağlamış ve dil eğitimi programlarının standartlaştırılmasını kolaylaştırmıştır.

CEFR tarafından belirlenen ölçütler, değerlendirme süreçlerinde dil öğrencilerin dil yeterliliklerinin objektif bir şekilde ölçülmesini kolaylaştırmaktadır. CEFR kriterlerini temel alan testler, dil öğrencilerin özellikle okuduğunu anlama, dinleme ve yazma becerileri başta olmak üzere dil gelişimlerini değerlendirmede etkili bir araç olarak kullanılmaktadır.

Avrupa Ortak Dil Referans Çerçevesi (CEFR) dil eğitiminde uluslararası bir ölçüt oluşturmuş ve dil yeterliliğinin nesnel olarak değerlendirilmesini büyük ölçüde geliştirmiştir. CEFR, dil öğrencilerin günlük ve mesleki bağlamlarda dilsel yeterliliklerini geliştirmek için dil öğretiminde eylem odaklı bir yöntem kullanır. Türkiye'de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde CEFR'in uygulanması, dil öğretim programlarının kalitesini artırmış ve dil yeterliliğinin küresel olarak kabul edilmesini kolaylaştırmıştır.

5.3. AVRUPA DİL PORTFOLYOSU (ELP)

Avrupa Dil Portfolyosu (ELP), 2001 yılında AK tarafından dil öğrencilerinin dil yeterliliklerini geliştirmelerine ve bu becerilerin belgelendirilmelerine yardımcı olmak amacıyla oluşturulmuştur. ELP, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı ile birlikte oluşturulmuş olup bireylerin dil edinimlerini geliştirmeyi, kültürel farkındalıklarını artırmayı ve dil yeterliliklerini sistematik olarak kaydetmeyi amaçlamaktadır. ELP, dil öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımlarını kolaylaştırarak özerkliklerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

ELP'nin temel amaçları, dil öğrencilerinin dilsel yeterliliklerini kaydetmelerini sağlamak, dil edinim süreçlerine bilinçli katılımı sağlamak ve kültürlerarası iletişimi teşvik etmektir. Bu bağlamda, ELP'nin temel işlevleri aşağıdaki gibi tanımlanabilir:

Dil Edinimini Kolaylaştırma: Dil öğrencilerin dil öğrenme süreçlerine aktif olarak katılmalarını sağlayarak, özerk öğrenme yeteneklerinin gelişimini teşvik eder.

Kültürel Farkındalığın Geliştirilmesi: Dil öğrencilerin farklı kültürlerle etkileşimini ve kültürlerarası iletişim yetkinliklerinin geliştirilmesini teşvik eder.

Dil Yeterliliğini Belgeleme: Dilsel yeterliliğin tarafsız bir şekilde değerlendirilmesi yoluyla dil becerilerinin uluslararası standartlara uygun olarak doğrulanması.

ELP üç temel bileşenden oluşmaktadır:

Dil Pasaportu: Dil öğrencilerin CEFR seviyelerine (A1, A2, B1, B2, C1, C2) uygun olarak dil yeterliliklerini tanımlarına ve sertifikalandırmalarına yardımcı olur. Bireyin resmi dil değerlendirme sonuçlarını, sertifikalarını ve dil edinimine ilişkin diğer başarılarını belgeler. Öz değerlendirme, bireylerin dilsel ilerlemelerini takip etmelerini sağlar.

Dil Biyografisi: Dil öğrencilerin dil edinim deneyimlerini, hedeflerini ve dil becerilerini geliştirmeye yönelik ilerlemelerini belgelemelerine yardımcı olur. Bireylerin dil edinim süreçlerinde kendi öğrenme hedeflerini oluşturmalarını sağlar. Kültürel etkileşimler ve dil kullanımına ilişkin deneyimlerin paylaşılması için bir platform sunar.

Dosya: Bu bölüm, dil öğrencilerin dil edinim süreci boyunca ürettikleri çalışmaları, projeleri ve yazılı metinleri barındırır. Dilsel yeterliliği gösteren belgelerin korunmasını kolaylaştırır.

ELP, dil öğrencilerine özerkliklerini geliştirmede yardımcı olan önemli bir araç olarak hizmet eder. Özellikle dil öğretiminde dil öğrenci merkezli yöntemlerin uygulanmasını teşvik eder ve dil öğrencilerin dil edinim sürecine aktif katılımını kolaylaştırır. ELP'nin uygulanması, dil öğrencilerin kendi öğrenme yöntemlerini planlamalarını, değerlendirmelerini ve geliştirmelerini sağlar. Ayrıca dil öğrencilerin dil edinme motivasyonunu artırarak öğrenme sürecini daha etkili hâle getirir.

Dil edinimine ELP'nin bir diğer önemli katkısı da kültürlerarası farkındalığı teşvik etmesidir. Farklı kültürlerle etkileşim sayesinde dil öğrencileri, dilin yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kültürel zenginleşme için bir kanal görevi gördüğünün farkına varırlar. Bu da dil öğrencilerin dil edinimi yolculuğundaki önemini ve motivasyonunu artırır.

Türkiye'de Avrupa Dil Portfolyosu yabancı dil öğretiminde yaygın olarak kullanılmakta ve dil eğitim müfredatına dâhil edilmektedir. Türkiye'deki dil öğretim merkezleri, ders kitapları ve müfredat ELP standartlarıyla uyumludur ve dil öğrencilerin dil yeterliliklerinin uluslararası ölçütlere uygun olarak değerlendirilmesini sağlar. ELP'nin özellikle üniversitelerde ve dil kurslarında uygulanması dil öğrencilerin dil yeterliliklerini artırmakta ve dil öğrenme süreçlerinin anlaşılabilirliğini ve uygulamasını kolaylaştırmaktadır.

Araştırmalar, Türkiye'deki ELP uygulamalarının dil öğrencilerin becerilerini geliştirmede ve dil öğrencilerin dil edinme motivasyonlarını artırmada etkili olduğunu göstermektedir. Özellikle harmanlanmış öğrenme ortamlarında ELP'nin uygulanması dil öğrencilerin dil yeterliliklerini hem sınıf içinde hem de sınıf dışında geliştirmelerini sağlar.

Dil yeterliliğinin objektif olarak değerlendirilmesi ELP'nin kritik bir işlevidir. ELP, dil öğrencilerin dil yeterliliklerini standartlaştırılmış değerlendirmeler yerine bireysel öğrenme deneyimlerine göre değerlendirmelerini sağlar. Bu yöntem, dil öğrencilerin hem dilbilgisi yeterliliklerini hem de dil kullanım yeterliliklerini değerlendirir.

ELP tarafından sağlanan ölçütler, özellikle okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin değerlendirilmesinde dil öğrencilerin dil yeterliliklerini çok boyutlu bir şekilde değerlendirir.

Dil öğrenciler, dil edinim yolculuklarını dil biyografisi ve dosya bölümlerine kaydederek dilsel gelişimlerini takip edebilirler.

Avrupa Dil Portfolyosu (ELP), dil öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeleri, kültürel farkındalıklarını artırmaları ve dil edinim süreçlerini özerk bir şekilde denetlemeleri için hayati bir araçtır. ELP'nin dil öğretiminde kapsamlı bir şekilde uygulanması, dil öğrencilerin dil yeterliliklerinde uluslararası standartlara uygun olarak ilerlemelerini kolaylaştırmaktadır. Türkiye'deki uygulama, dil eğitiminin kalitesini artırmış ve dil öğrencilerinin uluslararası kabul görmüş dil yeterliliklerini edinmelerini kolaylaştırmıştır.

ELP, dil ediniminde dil öğrenci merkezli yaklaşımları destekleyerek dil öğrencilerin öğrenme sürecine daha fazla katılımını kolaylaştırır ve etkili dil becerisi gelişimini teşvik eder.

5.3.1. Avrupa Dil Portfolyosu Kapsamında A2 Seviye Düzeyi Dil Kazanımları

Dil edinimini kaydetmek, değerlendirmek ve teşvik etmek için önemli bir araçtır Avrupa Dil Portfolyosu (ELP). AK tarafından dil öğreniminde şeffaflık, tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Diller için Avrupa Ortak Referans Çerçevesi (CEFR) ile yakından ilişkilidir. ADP, bireysel dil yeterliliğinin belirlenmesi, kaydedilmesi ve geliştirilmesine yönelik işlemleri sistematik hâle getirerek, dil öğrenci merkezli bir yaklaşımı teşvik eder.

Dil öğrenciler ADP'nin temel parçaları olan Dil Pasaportu, Dil Biyografisi ve Dosya bölümlerini kullanarak dil ve kültürlerarası yeterliliklerini izleyebilirler. Bu yapı sayesinde kişiler kendi öğrenme hedeflerini tanımlayabilir, kendi ilerlemelerini değerlendirebilir ve öğrenme çıktılarını anlayabilirler.

CEFR'nin “Temel Kullanıcı” başlığı altında yer alan A2 seviyesinde, bir kişi sınırlı sayıda konularda iletişim kurabilir ve basit, günlük dili kullanarak kendini ifade edebilir. Bu seviyede kişi, temel ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde iletişim kurabilir, kişisel bilgi alışverişinde bulunabilir ve günlük faaliyetler ve yakın çevre hakkında kısa açıklamalar yapabilir. Birey, ADP'nin sunduğu öz değerlendirme tablosunu kullanarak bu yeterliliklere ne derece ulaştığını değerlendirebilir (Avrupa Komisyonu, 2001).

A2 seviyesinde dinleme becerisine sahip kişiler, kendilerini doğrudan etkileyen konularda yaygın olarak kullanılan ifadeleri anlayabilirler. Özellikle aile, alışveriş, iş ve çevre ile ilgili kısa ve net konuşmaları, duyuruları ve yönlendirmeleri ayırt edebilirler. Sosyal ve mesleki bağlamlarda bu yetenek, insanların temel iletişim taleplerini gerçekleştirmelerine yardımcı olur (Demirel, 2014).

Konuşma becerileri açısından A2 seviyesindeki kişiler temel fikirleri kısa ve anlaşılır cümlelerle ifade edebilirler. Kendileri ve çevreleri hakkında konuşabilir, basit sohbetler yapabilir ve ihtiyaçlar için talepte bulunabilirler. Karşılarındaki kişi anlayışlı ve sabırlı olduğu sürece yüz yüze etkileşimlerde de iletişim kurmaya devam edebilirler. Bu aşama, dil öğrencilerin yabancı dilde daha özgüvenli ve yetkin olmaları için çok önemlidir (Avrupa Komisyonu, 2001).

Okuma yeterliliği açısından A2 seviyesindeki kişiler menüler, broşürler ve reklamlar gibi günlük hayatta karşılaşılabilecekleri kısa ve basit metinleri anlayabilirler. Ayrıca, basit yazılı talimatları, özel yazışmaları ve e-postaları okuyabilir ve

anlayabilirler. Bu beceri, bir kişinin yazılı iletişimde daha yetkin hâle gelmesine ve yazılı materyallerle ilişkisini geliştirmesine yardımcı olur.

Yazma becerisine sahip kişiler kısa ve basit kompozisyonlar üretebilirler. Günlük yaşamla ilgili “teşekkür ederim” ya da “özür dilerim” gibi kısa mesajlar yazabilirler. Ayrıca, aileleri, eğitimleri ve kariyerleri hakkında kısa anlatılar oluşturabilir ve tarihi olayların basit tanımlarını yapabilirler (Demirel, 2014).

Dil öğrenciler Avrupa Dil Portfolyosu tarafından sunulan yapılandırılmış formları ve yansıtıcı soruları kullanarak bu becerilerin her biri konusunda kendilerini değerlendirebilirler. Ayrıca bu şekilde güçlü ve gelişmeye açık yönlerini belirleyebilir ve öğrenme süreçlerini düzenleyebilirler. Ve bu yöntem öğrenme motivasyonunu artırır ve öğrenenleri dil edinim sürecine aktif olarak katılmaya teşvik eder (Little, 2005).

Özetle, Avrupa Dil Portfolyosu'nun A2 seviyesi dil çıktıları, temel konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerilerinin gelişimini teşvik ederken, insanların öz değerlendirme ve kültürlerarası farkındalık gibi eğitim hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olur. ADP tarafından sağlanan standartlaştırılmış değerlendirme yöntemi sayesinde dil öğrenciler dil yeterliliklerini akademik başarı, yaşam boyu öğrenme ve kişisel gelişim açısından anlayabilirler. Böylece birey merkezli öğrenmeye somut bir temel kazandırılır.

İKİNCİ BÖLÜM

METİN SADELEŞTİRME ÜZERİNE YAPILAN BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR

1. METİN SADELEŞTİRME ÜZERİNE YURT İÇİNDE YAPILMIŞ BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR

1.1. DİL ÖĞRETİMİNDE VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE METİN SADELEŞTİRME İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS TEZLERİ

Ahmet (2021), “*Yabancılar Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin’in “Pembe İncili Kaftan” Hikâyesinin B1 Seviyesine Uyarlama Çalışması*” isimli yüksek lisans tezinde metin, okuma, metin uyarlama yöntemleri hakkında bilgi verilmiş ardından sadeleştirme uygulaması gerçekleştirilmiştir. B1 seviyesi için sadeleştirilen eserlerin dil yapılarında İstanbul Üniversitesi Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 seviyesi Ders Kitabı ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni esas alınmıştır. Araştırmanın sonucunda sadeleştirilen metnin anlaşılabilirlik düzeyinin tespit edilmesi amacıyla kontrol ve deney gruplarına yönelik uygulama yapılmıştır. Yapılan uygulamanın sonucunda sadeleştirilen metnin anlaşılabilirlik düzeyinin özgün metne oranla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonunda uzman görüşüne de başvurulmuştur.

Akıncılar (2018), “*Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Dede Korkut Hikâyeleri’ nin B1 Düzeyinde Sadeleştirilmesi*” isimli yüksek lisans tezinde kuramsal açıdan Türkçe’nin yabancı dil olarak öğretiminde metinler ve yabancı dil öğretiminde okuma becerisi aktarılmıştır. Sadeleştirme çalışmasında Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’ ne uygun hareket edilmiş ve her hikâye için etkinlikler hazırlanmıştır. Ayrıca çalışmada, sadeleştirme sırasında yapılan değişiklikler hakkında çeşitli istatistikler de sunulmuştur.

Aksu (2023), “*Uluslararası Dil öğrencilere Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi İçin B1 Düzeyinde Metin Uyarlama: “Ömer Seyfettin-Gizli Mabet” Örneği*” isimli yüksek lisans tezinde özgün ve uyarlama metin, metin uyarlama teknikleri, okuma ve yabancı dilde okuma becerileri sunulmuş ardından Diller İçin Avrupa Ortak Çerçeve Metni’ ne bağlı kalarak eser sadeleştirilmiştir. Uygulamada esas alınan dilbilgisi yapıları Yeni İstanbul Uluslararası Dil öğrenciler İçin Türkçe ders kitabı esas alınarak oluşturulmuştur. Metnin anlaşılabilirliğinin artırılması için okuma

öncesi ve sonrası anlama soruları hazırlanmıştır. Sadeleştirilen metnin sonunda dil öğrencilerine yönelik Türkçe-Türkçe sözlük oluşturulmuştur.

Aktan (2019), “*Yabancılar Türkçe Öğretiminde Halide Edip Adivar’ın Himmet Çocuk Hikâyesinin B1-B2 Düzeyinde Sadeleştirilmesi Ve Etkinlik Hazırlanması*” isimli yüksek lisans tezinde kuramsal bir çerçeve bulunmamakla birlikte yapılan bazı tarihi çalışmalara değinilmiştir. Araştırmada sadeleştirilen Himmet Çocuk isimli hikâye Arap alfabesinden Latin alfabesine çevrilmiş, çeviri hakkında uzman görüşlerinin alınmasının ardından da B2 düzeyinde sadeleştirme çalışması gerçekleştirilmiştir. Sadeleştirilen metni anlamaya yönelik etkinlikler de oluşturulmuştur.

Atalay (2021), “*Aytül Akal’ın “Kızım, Ben Çocukken...” Adlı Kitabının Yabancılar Türkçe Öğretimi A1-A2 Seviyesi Bağlamında Sadeleştirilmesi*” isimli yüksek lisans tezinde yabancı dil öğretiminde metin seçim kriterleri, yabancılar Türkçe öğretiminde ilkeler ve metin sadeleştirme ölçütleri hakkında bilgi verilmiştir. Sadeleştirmenin temelini Avrupa Ortak çerçeve metni oluşturmuş ayrıca Türkiye Maarif Vakfının “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” çerçevesinde A1-A2 düzeyi dil kazanımları göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmada okuma öncesi ve sonrası etkinlikler hazırlanmıştır. Araştırma sonunda yapılmış olan metin değişiklikleri hakkında araştırmacılara yönelik bilgi de vermiştir.

Ay (2020), “*Ömer Seyfettin’in Diyet Adlı Eserinin A1-A2 Seviyesinde Sadeleştirilmesi*” isimli yüksek lisans tezinde yabancı dil öğretiminde yöntemler, teknikler ve araçlardan söz edilmiş ve metinlerin uyarlanmasında Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. Uyarlanan metinler için metin öncesi kelime alıştırmaları oluşturulmuş, metin sonrası olarak okuduğunu anlama etkinlikleri hazırlanmıştır. Yazar Ay, yabancı dil olarak Türkçe dil öğrencileri için usta kalemlerin eserlerinin sadeleştirilmesi veya dil öğrencilerine yönelik özgün metinler hazırlanması gerektiğini vurgulamıştır.

Ay (2020), “*Yabancılar Türkçe Öğretimi İçin Sait Faik Abasıyanık’ın “Birtakım İnsanlar” Adlı Hikâyesinin B1 Seviyesine Sadeleştirilmesi*” adlı yüksek lisans tezinde yabancılar Türkçe öğretiminde metin, okuma becerisi ve metin değiştirme teknikleri hakkında bilgi vermiştir. Sadeleştirme ölçütünü ise Siddharthan’ın (2002) “An Architecture for a Text Simplification System” isimli sistemi oluşturmaktadır. Çalışmada Avrupa Dil Gelişim Dosyası ve İstanbul Yabancılar İçin

Türkçe Ders kitabında yer alan B1 seviyesi dil yapıları esas alınmıştır. Sadeleştirme işleminden sonra yapılan işlemler raporlanmış ve uzman görüşünden faydalanılmıştır.

Ayar (2020), *“Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Uyarlanmış Metinlerin Uyarlanma Durumları Üzerine Bir İnceleme”* isimli yüksek lisans tezinde metin, yabancı dil öğretiminde metin ve kültür aktarımı, yabancı dil olarak dil öğreniminde okuma becerisi, metindilbilim bağlamında metin alanlarında bilgiler vermiştir. Çalışmanın araştırma konusu yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alan metinlerin metin uyarlama ölçütlerine uygunluğunun tespit edilmesidir. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe B1 dil öğretim setinde yer alan sadeleştirilmiş eserler araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma sonunda sadeleştirme işlemlerine dair rapor hazırlanmış, sadeleştirme çalışmalarında uygulanmak üzere ortak kriter geliştirmenin gerekliliği tavsiyesinde bulunulmuştur.

Bakan (2012), *“Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Sadeleştirme Denemesi: Sait Faik Abasıyanık, “Meserret Oteli”*” isimli yüksek lisans tezinde sadeleştirilmiş metin ve özgün metin, yabancılara dil öğretiminde yazınsal eserlerin yeri ve değeri, metindilbilim bağlamında yazınsal metne bakış kuramsal bilgileri sunulmuştur. Meserret Oteli isimli hikâyenin bağlaşıklık ve bağdaşıklık ölçütleri çerçevesinde çözümlemesi yapılmış ve sadeleştirilmiştir. Araştırmacı sonuç bölümünde sadeleştirme işlemlerinin uzman bir kadro ve devlet eliyle yürütülmesi gerektiği konusunda görüş bildirmiştir.

Belir (2023), *“Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sait Faik Abasıyanık’ın “Karanfiller Ve Domates Suyu” İle “Bir Kaya Parçası Gibi “Hikâyelerinin A2 Seviyesine Uyarlama Çalışması”* isimli yüksek lisans tezinde dil, dil öğretimi, yabancı dil öğretimi, metin uyarlama konularında bilgi vermiştir. Araştırmacı uyarlama çalışması için Türkiye Maarif Vakfı’nın hazırladığı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programını incelemiş ve dil yapılarının belirlenmesi aşamasında Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe A2 çalışma kitabında yer alan dil bilgisi kazanımlarını esas almıştır. Uyarlanan metinlerin değerlendirilmesinde Ateşman (1997) formülü kullanılmıştır. Araştırmacı sonuç bölümünde sadeleştirilen eserlerin görsel unsurlarla desteklenmesi ve farklı türlerde metinler için uyarlama çalışması yapılması gerekliliğini vurgulamıştır.

Bilgiç (2021), *“Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirme Teknikleri Çerçevesinde Tarık Buğra’nın ‘Hayat Böyledir İşte’ Adlı Hikâyesinin A2*

Düzeyine Uyarlanması” isimli yüksek lisans tezinde metin, yabancı dil öğretiminde metin, metin sadeleştirme yaklaşımları ve metin uyarlama kavramına yer vermiştir. Araştırmacı CEFR standartlarını temel aldığı sadeleştirme çalışmasında kelime değiştirim işlemlerinde daha önce yapılan çalışmalardan faydalanmıştır. Dilbilgisi yapılarının tespitinde ise Yeni Hitit 1 ders kitabından yararlanılmıştır. Yapılan sadeleştirme sonucunda dil öğrencilere uygulanan testlerle sadeleştirilmiş metnin daha anlaşılabilir olduğu ortaya koyulmuş bu aşamada SPSS programından faydalanılmıştır.

Bozkurt (2011) “*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bir Metin Yöntemi Çalışması*” isimli bilimsel araştırmasının amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazınsal bir metnin A1'den C2'ye kadar tüm seviyelere uygun olarak sadeleştirilmesidir. Çalışmada kelime sıklığı araştırmaları ve Avrupa Ortak Başvuru Metni kullanılmıştır. Çalışma, dil seviyelerine uygun materyallerin dil öğrenmede etkili bir araç olduğunu göstermiştir.

Boztoprak (2020), Dede Korkut Kitabı'ndan seçilmiş bir hikâyenin B1 seviyesine uyarlanmasını amaçlayan “*Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılmak Amacıyla Dede Korkut Kitabı'nın Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası 13. Boy'un B1 düzeyinde sadeleştirilmesi*” isimli bir çalışma yapmıştır. Avrupa Ortak Başvuru Metni standartlarına uygun olarak metin sadeleştirilmiş ve etkinliklerle desteklenmiştir. Çalışma, kültürel değerleri koruyarak basitleştirilmiş metinlerin dil öğreniminde yararlı olduğunu göstermiştir.

Demirel (2019), Uyarlanmış metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişilerin okuduğunu anlama becerilerine etkisini araştıran “*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uyarlanmış Metinlerin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi*” isimli çalışmada, A2 ve B1 seviyelerine uygun metinler hazırlanmıştır. Dil öğrenciler, özgün ve sadeleştirilmiş metinlerden oluşan iki grupta test edilmiştir. Elde edilen sonuçlar, sadeleştirilmiş metinlerin dil öğrencilerin dil öğrenimini desteklediğini ve okuma yeteneklerini artırdığını göstermiştir.

Eroğlu (2015), yabancılara Türkçe öğretmek için “*Ömer Seyfettin'in "Üç Nasihat" hikâyesini Üç Nasihat” hikâyesinin yabancılara Türkçe öğretimi için sadeleştirme denemesi*” isimli çalışmada özgün metnin sadeleştirilmesini gerçekleştirmiştir. Metin, bağdaşıklık ve bağlaşıklık gibi metinbilimsel kriterlere uygun olarak A2 seviyesine uyarlanmıştır. Metnin dil ve anlam bütünlüğü korunarak farklı bir

öğretim materyali oluşturulmuş ve okuma becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmuştur. Çalışma, sadeleştirilmiş metinlerin dil öğretmede etkili bir araç olduğunu göstermiştir.

Gedik (2021), “Küçük Prens” romanını “Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının yeri, önemi ve kullanımı: Küçük Prens romanının B1 düzeyine uyarlanması” isimli çalışmada B1 seviyesine uyarlamıştır ve çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının önemini vurgulamıştır. Çocukların yaşlarına ve gelişim özelliklerine uygun etkinliklerle birleştirilmiş metinler hazırlanmış ve okuma becerilerini geliştirmek için materyaller hazırlanmıştır. Çalışma, çocuk edebiyatı metinlerinin yabancı dil öğrenmede etkili bir kaynak olduğunu göstermiştir.

Ghaffari (2020), “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dil Yeterliliklerine Uygun Edebi Metin Uyarlama” isimli çalışmasının amacı, Türk edebiyatından seçilmiş özgün metinleri A2 ve B1 seviyelerine uyarlamak ve bu metinleri yabancı dil olarak Türkçe öğrenen kişilerin dil yeterliliklerine uygun hâle getirmektir. Çalışmada Avrupa Ortak Başvuru Metni kriterleri kullanılmıştır. İran’daki üniversite dil öğrencileri, uyarlanmış metinlerin okuma becerilerini geliştirdiğini keşfetti. Çalışma, yabancı dil öğretirken seviyeye uygun materyallerin gerekli olduğunu vurgulamıştır.

Gürler (2017), Sait Faik Abasıyanık’ın hikâyelerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A1-A2 seviyesindeki dil öğrenciler için uygun hâle gelmesini amaçlayan “Ömer Seyfettin’in hikâyelerinin yabancılar Türkçe öğretiminde A1-A2 seviyesine uyarlanması” isimli bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada seçilen beş hikâyeye dil bilgisi yapılarına uygun hâle getirilmiş ve Avrupa Ortak Başvuru Metni doğrultusunda sadeleştirilmiştir. Hikâyelerin sonunda anlama ve yorumlama becerilerini geliştirmek için etkinlikler ve Türkçe-Türkçe bir sözlük bulunmaktadır. Çalışma, dil öğrenciler için seviyeye uygun okuma materyalleri oluşturmanın faydalı olduğunu göstermiştir.

İpek Erdem (2018), Mustafa Kutlu’nun “Ya Tahammül Ya Sefer” adlı hikâyesini B1 seviyesine uyarlamayı amaçlayan “Yabancılar Türkçe öğretiminde metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde Mustafa Kutlu’nun “Ya Tahammül Ya Sefer” isimli hikâyesinin sadeleştirilmesi” isimli bir çalışma yürütmüştür. Bu çalışmada metin Yunus Emre Enstitüsü ve diğer kaynaklardan alınan kelime sıklığı listelerine göre sadeleştirilmiştir. Çalışma sürecinde çeşitli testler ile dil öğrencilerin özgün ve sadeleştirilmiş metinler

hakkında görüşleri alınmıştır. Sonuçlar sadeleştirilmiş metinlerin anlama yeteneğini artırmada etkili olduğunu göstermiştir.

Kutlu (2015), “*Yabancılar Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in Kaşığı ve Perili Köşk Adlı Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması*” isimli tezinde, dil bilgisi yapıları ve kelime seçimleri açısından iki hikâyeyi A1-A2 seviyesine uyarladı. Metinler sadeleştirilirken dil ve bağlam uyumu korundu ve sonunda okuma etkinlikleri yapıldı. Çalışma, seviyeye uygun metinlerin dil öğrencilere faydalı bir öğrenme deneyimi sağladığını göstermiştir.

Şimşek (2022), “*Yabancılar Türkçe Öğretiminde Efsane Metinlerinin Dinleme Metni Olarak B1 Seviyesine Uyarlanması*” isimli tezinde, sözlü edebiyat ürünlerinden efsaneler, dinleme materyali olarak B1 seviyesine uyarlanmıştır. Çalışma dinleme materyallerinin de dil öğreniminde etkili olabileceğini göstermiştir. Uygulama sonucunda dil öğrencilerin uyarlanan metinleri etkili bir şekilde anladığı ortaya konulmuştur.

Turgut Yeşilyurt (2019), “*Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımında Nasreddin Hoca Fıkralarının B2 Seviyesinde Değerlendirilmesi*” isimli tezde Nasreddin Hoca fıkralarının kültürel bağlamda kullanımı incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda fıkraların dil öğrenirken kültürel bağlar kurmayı kolaylaştırdığını ve dilsel seviyeye uygun hâle getirildiğinde dil öğrencilere fayda sağladığını gösteren bulgulara ulaşılmıştır.

Yaşar (2019), “*Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama ve Memduh Şevket Esenal'ın Pazarlık Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Uyarlanması*” isimli tezde, özgün bir metin olan "Pazarlık" hikâyesini A2 seviyesine uyarlamış ve tarama yöntemiyle dil bilgisi yapılarını incelemiştir. Sonuçlar; uyarlanmış metinlerin, dil öğrenimini kolaylaştırdığını ve dil öğrencilere seviyelerine uygun bir okuma deneyimi sağladığını göstermiştir.

Yazok (2020), “*Yabancılar Türkçe Öğretimi Kapsamında Kemalettin Çalık'ın Piri Reis Adlı Eserinin B1 Seviyesinde Sadeleştirilmesi*” başlıklı bir tez çalışması yürütmüştür. Bu tezde "Piri Reis" romanı B1 seviyesine uygun hâle getirilmiştir. Dilsel yapıların ve kelimelerin seçiminde bilimsel ölçütler kullanılmıştır. Çalışmanın amacı dil öğrencilerin okuma-anlama becerilerini geliştirmek için etkili bir kaynak oluşturmaktır.

Yıldırım (2013), “*Yeni Türk Edebiyatı Metinlerinin A1-A2 Düzeyine Uyarlanması ve Çalıkuşu Örneği*” isimli çalışmasında Reşat Nuri Güntekin tarafından yazılan Çalıkuşu romanını A1-A2 seviyelerine uygun hâle getirmiştir. Metinler sadeleştirilmek yerine dil öğrencilerin seviyesine uygun hâle getirilmiş ve sonunda bir Türkçe-Türkçe sözlük koyulmuştur. Çalışma Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişiler için romanın bir öğretim materyali olduğunu göstermiştir.

Yılmaz (2021), “*Yabancılar Türkçe Öğretimi Kapsamında Ömer Seyfettin’in Bazı Hikâyelerinin B1 Seviyesine Uyarlanması*” isimli tezinde, Ömer Seyfettin’in üç hikâyesini B1 seviyesine uyarlayarak okuma etkinlikleri eklemiştir. Sonuçta bu metinler sayesinde dil öğrencilerin dil becerilerinin geliştiği ve Türk kültürünü daha iyi anladıkları görülmüştür.

Zorlu (2022), “*Yabancılar Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin’in Miras ve Gizli Mabet Adlı Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması*” isimli tezde iki özgün hikâyeyi Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni standartlarına göre sadeleştirmiştir. Çalışma, dil öğrencilerin dil ve kültürel bilgilerini seviyeye uygun metinler okuyarak geliştirdiğini göstermiştir.

1.2. DİL ÖĞRETİMİNDE VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE METİN SADELEŞTİRME İLE İLGİLİ YURT İÇİNDE YAPILMIŞ DOKTORA TEZLERİ

Kaya (2018), “*Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yılkı Atı Adlı Eserlerin Yabancılar İçin A2 Düzeyine Uyarlanması*” isimli tezde, Türk edebiyatının iki önemli eseri olan Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yılkı Atı, yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere A2 düzeyine uygun olarak sadeleştirilmiştir. Çalışmada metinler, dil bilgisi yapıları, kelime çeşitliliği, atasözleri, deyim ve fiilimsi kullanımları açısından Avrupa Ortak Başvuru Metni A2 seviyesi okuma becerisi kriterlerine göre düzenlenmiştir. Çalışma sonucundaki istatistiksel veriler, özgün ve sadeleştirilmiş metinler arasındaki farklılıkları ortaya koymuştur. Bu verilere göre sadeleştirilmiş metinlerin dil öğretiminde kullanılabilirliğinin önemi vurgulanmıştır. Çalışma Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde edebi eserlerin kültür aktarımı ve dil becerisi geliştirme açısından önemini ortaya koymuştur.

Özcan (2022), “*Köroğlu Destanı’nın B1 Düzeyine Uyarlanmasının Okuduğunu Anlamaya Etkisi Üzerine Bir Araştırma*” isimli tezde, destanda bulunan üç hikâyeyi B1 seviyesine uyarlamak için sadeleştirme, genişletme ve kolaylaştırma yöntemlerini

kullandı. Uygulama boyunca toplanan veriler dil öğrencilerin uyarlanmış metinleri anlama düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bu çalışma seviyeye uygun materyallerin okuma becerilerini geliştirdiğini göstermiştir.

Özmen (2019), “*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirme Teknikleriyle Öykülerin Yeniden Oluşturulması*” isimli tezinde yer alan altı hikâye metin değiştirme teknikleriyle A1, A2 ve B1 seviyelerine uygun hâle getirmiştir. Bu süreçte dilbilgisel, biçimbilimsel ve kelimesel değişimlere odaklanılmıştır. Çalışmada seviyeye uygun hâle getirilen metinlerin daha okunabilir olduğu ve dil öğrenciler tarafından kolayca anlaşılabilirdiği görülmüştür.

2. DİL ÖĞRETİMİNDE VE YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE METİN SADELEŞTİRME İLE İLGİLİ YURT DIŞINDA YAPILMIŞ BAZI ÇALIŞMALAR

Alderson (2000), “*Assessing Reading*” kitabında okuma becerisinin değerlendirilmesine yönelik teorik ve uygulamalı temeller sunmuştur. Eser okuma-anlama becerilerinin dil öğreniminde oynadığı rol ve bu becerilerin tespitinde kullanılan araçların güvenilirliği ve geçerliliği üzerinde durmuştur. Okuma-anlama değerlendirme süreçlerinde dil öğrencilerin eleştirel düşünme, metni yorumlama ve anlamlandırma becerilerinin önemi vurgulanmıştır.

Aziz ve Chan (2010), “*Scientific Structural Changes within Texts of Adapted Reading Materials*” isimli makalede, ESL okuma materyallerinin dil seviyesi açısından nasıl değiştirildiğini ve bu değişikliklerin metin zorluk düzeylerini nasıl etkilediğini göstermiştir. Araştırmaya göre, cümlelerin uzunluğuna, kullanılan kelime çeşitliliğine ve karmaşıklık düzeyindeki değişikliklere bağlı olarak metnin okunabilirliği etkilenir. Makale sonucunda eserlerin doğru bir şekilde uyarlanması durumunda daha düşük dil seviyesindeki dil öğrencilerin metni daha kolay anlayabileceği gösterilmiştir.

Bazarova (2017), “*Learning Foreign Language Through Reading*” isimli makalede, yabancı dil öğreniminde okuma becerilerinin gelişimine odaklanmıştır. Makalede bağlamsal bağlantı kurma, görselleştirme ve özetleme gibi okuma stratejilerinin önemi vurgulanmıştır. Çalışma okumanın dil öğrenme sürecine katkıda bulunan temel bileşenlerden biri olduğunu ve bu stratejilerin bireylerin dil öğrenme sürecini önemli ölçüde geliştirdiğini ortaya koymuştur.

Honeyfield (1977), “*Simplification*” isimli makalede dil eğitiminde metin sadeleştirmenin geleneksel yollarını ve sonuçlarını incelemiştir. Araştırmacı bilgi dağılımı, dilbilgisel yapı ve iletişim bağlamı üzerinde sadeleştirmenin etkilerini incelemiştir. Çalışma geleneksel sadeleştirme tekniklerinin, dil öğrencilerin özgün metinlere geçiş sürecini zorlaştırabileceğini ve dil öğrencilerin okuma stratejilerini yanlış geliştirmesine neden olabileceğini göstermiştir.

Krashen (1985), “*The Input Hypothesis: Issues and Implications*” isimli kitabında anlaşılabilir girdinin dil öğreniminde ne kadar önemli olduğunu göstermiştir. Araştırmaya göre yeni bir dil öğrenenler mevcut seviyelerinden biraz daha yüksek girdilerle karşılaştıklarında dil edinimlerini hızlandırırlar. Çalışmada dil girdisinin anlaşılabilir hâle getirilmesinde sadeleştirilmiş metinlerin önemli bir rol oynadığı ortaya konulmuştur.

Leow (1997), “*Simplification and Second Language Acquisition*” isimli çalışmasında, metin sadeleştirmenin dil öğrenimi üzerindeki etkisini incelemiştir. Çalışma, dil bilgisel yapıların öğrenilmesinde ve kelime dağarcığının geliştirilmesinde sadeleştirmenin önemini göstermiştir. Bununla birlikte metinlerde kültürel bağamların göz ardı edilmemesi gerektiği ve sadeleştirmenin titizlikle uygulanması gerektiği vurgulanmıştır.

Little (2005), “*The Common European Framework and the European Language Portfolio*” çalışmasında, CEFR ve ELP'nin öğrenen merkezli dil öğrenme stratejilerini nasıl desteklediğini göstermiştir. Araştırma, ELP'nin dil öğretim programlarında nasıl bir etkisi olduğunu ele aldı.

Nation (1993), “*Vocabulary Size, Growth, and Use*” isimli çalışmasında kelime öğreniminin dil yeterliliği üzerindeki etkisini araştırdı. Araştırmaya göre dil öğrenenlerin okuma-anlama ve diğer dil becerilerinin gelişiminde kelime hazinesi genişletilmesi çok önemlidir. Sadeleştirilmiş metinlerin de özellikle kelime bilgisinin geliştirilmesine yardımcı olduğu araştırma sonucunda ortaya konmuştur.

Oh (2001), “*Two Types of Input Modification and EFL Reading Comprehension*” çalışmasında EFL’de açıklama ve sadeleştirme türlerindeki metin değişikliklerinin yabancı dilde okuma-anlama becerilerini nasıl etkilediğini karşılaştırmıştır. Araştırma, özellikle başlangıç seviyesindeki dil öğrenciler için sadeleştirmenin etkili bir yöntem olduğunu göstermiştir. Ancak ileri seviyedeki dil

öğrenciler için metin zenginliğinin korunmasının daha faydalı olabileceği iddia edilmiştir.

Qanwal ve Karim (2014), *“Identifying Correlation between Reading Strategies Instruction and L2 Text Comprehension”* isimli makalede, ikinci dil öğreniminde okuma stratejilerinin metni anlama üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Araştırmacılar, deney grubuna sistematik okuma teknikleri eğitimi verdikten sonra kontrol grubuyla karşılaştırma yaptı. Elde edilen sonuçlar, okuma stratejilerinin bilinçli olarak kullanılmasının okuma başarısını ve bilişsel farkındalığı önemli ölçüde artırdığını göstermektedir.

Snow (1997), *“Reading for Understanding: Toward an R&D Program in Reading Comprehension”* isimli çalışması, okuma-anlama becerilerini geliştirmek için stratejiler sunmaktadır. Okuma süreci, dil öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve anlamlı öğrenme becerilerini geliştirir ancak bunun için metinlerin dil öğrencileri etkilemesi gerektiği vurgulanmıştır.

Vajjala ve Meurers (2016), *“Readability-Based Sentence Ranking for Evaluating Text Simplification”* isimli makalede orijinal ve sadeleştirilmiş cümlelerin okunabilirlik düzeylerini karşılaştırmak için bir yöntem sunmuşlardır. Araştırmacılar, sadeleştirilmiş metinlerin okunabilirlik düzeylerini değerlendirmek için cümle düzeyindeki okuma zorluklarını incelemişlerdir. Sonuçlar sadeleştirmenin sadece yüzeysel değişikliklerle kalmaması gerektiği ve aynı zamanda içerik derinliğinin artırılması gerektiğini vurgular.

Williams ve Dallas (1984), *“Aspects of Vocabulary in the Readability of Content Area L2 Educational Texts”* çalışmasında, ikinci dil öğretiminde kullanılan metinlerin okunabilirliğini ve kelime seçimini incelediler. Çalışma, dil öğrencilerin dil seviyelerine uygun kelime ve ifadelerle hazırlanan metinlerin okuma becerilerini geliştirdiğini ve öğrenme sürecini desteklediğini göstermiştir.

Young (1999), *“Linguistic Simplification of SL Reading Material: Effective Instructional Practice?”* isimli makalede yabancı dil okuma materyallerinin öğrenme üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırmaya göre, sadeleştirme genellikle cümlelerin basitleştirilmesi, çok az kullanılan kelimelerin çıkarılması ve kelimelerin kısaltılması yoluyla gerçekleştirilir. Bununla birlikte, sadeleştirilmiş metinler dil öğrencilerin okuma becerilerini anlamlı bir şekilde artırmadığı ve dil öğrencilerin özgün metinleri okumaya geçişleri için başka yollara ihtiyaç duyulduğu belirlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden “doküman analizi” yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, mevcut belgelerin sistematik biçimde incelenmesi yoluyla anlam çıkarımına ulaşmayı amaçlayan bir veri toplama yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Mevcut durumu olduğu gibi tasvir etmeyi amaçlayan ve yaygın olarak kullanılan araştırma tekniklerinden biri betimsel tarama modelidir. Bu yaklaşım, Ömer Seyfettin'in “İnat” ve “Sivrisinek” hikâyelerinin A2 düzeyinin gereksinimlerini karşılamak üzere nasıl sadeleştirildiğine dair metodik bir tartışmaya olanak sağlamıştır. Seçilen metinler çalışma sırasında belge analizi yaklaşımına tabi tutulmuş; metindilbilimsel ölçütler kullanılarak sadeleştirme işlemleri yürütülmüştür (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Çalışmanın parametreleri içinde yalnızca metinlerin dilsel ve yapısal özellikleri incelenmiştir. Sonuçlar nitel araştırma yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Ayrıca araştırma yönteminin bir parçası olarak, sadeleştirilmiş metinleri kullanarak dil öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerine yardımcı olmak için bir dizi alıştırma ve sözlük çalışması oluşturulmuştur.

2. VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Araştırmanın veri toplama yöntemi olarak seçilen strateji doküman analizidir (Bowen, 2009). Metinsel bilginin metodik olarak incelenmesi ve yorumlanması nitel veri toplama yaklaşımı olan doküman analizi ile mümkün kılınmıştır. Bu bağlamda Ömer Seyfettin'in "İnat" ve "Sivrisinek" hikâyeleri metindilbilimsel ölçütler kullanılarak kapsamlı bir şekilde incelenmeye çalışılmıştır.

Metindilbilim ölçütleri, metnin genel anlamsal bütünlüğünü, kelime seçimini, cümle uzunluklarını ve dilbilgisi yapılarını hedef dil düzeyine uygun hâle getiren sadeleştirme yönteminin temelini oluşturmuştur (Nation & Macalister, 2010). Ayrıca, dil öğrencilerin okuma sürecine yardımcı olmak için her iki çalışma için de okuma öncesi ve okuma sonrası etkinlikler sağlamak amaçlanmış ve dil öğrencilerin karşılaşılabileceği herhangi bir yabancı kelime için anlaşılır bir sözlük oluşturulmuştur.

Avrupa Ortak Dil Referans Çerçevesi (CEFR) gereklilikleri bu araştırmanın temelini oluşturmuş ve metinler sadeleştirilirken A2 seviyesinde dil öğrenenlerin sahip olması gereken dilsel yeterlilikler dikkate alınmış ayrıca sadeleştirme sırasında Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğünden (Göz, 2020) faydalanılmıştır. Tamamen özgün bir sadeleştirme çalışması yapılmak istenmiş; kurumsal ders kitapları ve önceden hazırlanmış eğitim materyallerinden yararlanılmamıştır.

3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Türk edebiyatının önemli yazarlarından Ömer Seyfettin'in yazdığı tüm hikâyeler araştırma evrenini oluşturmaktadır. Ömer Seyfettin sade ve anlaşılır öykü anlatımıyla Türk hikâyeciliğinde önemli bir yere sahiptir. Aynı zamanda eserleri kültürel değerleri bolca içererek dil öğretimi için güçlü bir kaynak işlevi görmektedir.

Yazarın hikâyelerinden seçilen “İnat” ve “Sivrisinek” adlı hikâyeler çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Hikâyeler konu bütünlüğü, dilbilgisi yapısı ve kültürel bileşenlerinin A2 seviyesine uyarlanabilir olması, hiciv yönünün güçlü olması ve hikâyelerin arka plan bilgisi gerektirmemesi, yalın anlatımları, zengin kültürel arka planları ve çok karmaşık dil yapılarının olmaması nedeniyle yabancılara Türkçe öğretmek için uygun kaynaklar olarak değerlendirilmiştir.

Seçilen örneklem sadece bu iki hikâyeye sınırlı tutulmuş; diğer hikâyeler veya farklı türdeki edebî metinler araştırma kapsamına dâhil edilmemiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

UYGULAMA

1. “İNAT” İSİMLİ HİKÂYESİNİN A2 SEVİYESİNE UYGUN SADELEŞTİRİLMESİ

Bu bölümde, Ömer Seyfettin’e ait “İnat” isimli hikâye, A2 düzeyindeki dil öğrencilerine uygun hâle getirilmek amacıyla metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde sadeleştirilecektir. Sadeleştirme sürecinde bağdaşıklık, bağlaşıklık, amaçlılık, kabul edilebilirlik, bilgisellik ve durumsallık gibi ölçütler dikkate alınarak özgün metindeki anlam bozulmadan korunmaya çalışılmış, dil öğrencisinin düzeyine uygun bir anlatım elde edilmeye özen gösterilmiştir. Uyarlama süreci sırasında, uzun ve karmaşık yapılar sade cümleler hâline getirilmiş, soyut ve mecaz ifadeler çıkarılmış, temel anlam korunarak erişilebilirlik artırılmıştır. Her bir uyarlanmış cümleye karşılık gelen metindilbilimsel açıklamalarda, yapılan değişikliklerin gerekçeleri ilgili ölçüt bağlamında sunulmuştur. Böylece yalnızca dilsel değil aynı zamanda eğitsel işlevi olan, sistematik bir sadeleştirme süreci ortaya konulmuştur.

1. Cümle: *“Görünmez bir peri kervanı gibi, bize bazen fena neşeler, sevinçli matemler, bazen hayırlı kederler, gamlı saadetler bırakarak, üstümüzden geçip giden senelerin eli, yalnız saçlarımızı ağartır, yalnız çehremizi değiştirir, sanırsınız.”*

UC: Geçen yıllar sadece görünüşümüzü değil duygularımızı da değiştirir.

(Açıklama: Cümle içinde bağdaşıklık, bilgisellik göz önünde bulundurularak özetleme yapılmıştır. Tümcedeki uzun ve mecaz yüklü anlatım, dil öğrencisinin anlayabileceği düzeyde temel anlam korunarak sadeleştirilmiştir. Soyut imgeler çıkarılmış, anlam ilişkisi tek bir cümlede toparlanmıştır.)

2. Cümle: “Hayır!”

UC: Hayır!

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Tek kelimelik bu ünlem, önceki cümleye terslik ve vurgu işlevi gördüğü için korunmuş, bağlamla güçlü ilişkisi olduğundan dokunulmamıştır.)

3. Cümle: *“Hislerimiz, fikirlerimiz, itikatlarımız, muhabbetlerimiz de eski hâlinde kalmaz.”*

UC: Duygularımız, düşüncelerimiz, inançlarımız, muhabbetlerimiz de değişir.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Az kullanılan soyut kelimeler sadeleştirilmiştir. Cümle, içeriğe uygun şekilde bilgisellik korunarak olumlulaştırılmıştır.)

4. Cümle: *“Değişir... Hem o kadar değişir ki ilk saf şekillerinin tamamıyla zıddı bir kıyafete girer.”*

UC: Öyle çok değişir ki, ilk hâline tamamen zıt bir şekle dönüşür.

(Açıklama: Amaçlılık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Soyut edebi ifade sadeleştirilmiş, karşıtlık korunmuştur.)

5. Cümle: *“Filozofun Hayat nihayetsiz bir tahavvüldür sözü ne soğuk bir hakikattir!”*

UC: “Hayat sürekli bir değişimdir” sözü ne kadar doğrudur!

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. Dil öğrencilerin anlayamayacağı “nihayetsiz” ve “tahavvül” gibi iki eski kelime sadeleştirilmiştir.)

6. Cümle: *“Ben değişen maddî, manevî mefhumlar içinde en ziyade ‘darbimesel’ namını verdiğimiz atasözlerine acırım!”*

UC: Değişen şeyler arasında en çok atasözlerine üzülürüm.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Maddî, manevî mefhumlar”, “darbimesel”, “nam” gibi eski kelimeler çıkarılmıştır.)

7. Cümle: *“Meselâ ‘evdeki pazarın çarşıya değil hatta sokak kapısının önündeki ayak satıcısına bile uymadığını’ öğreniriz.”*

UC: Örneğin, evde yapılan planların dışarıda uygulanmadığını öğreniriz.

(Açıklama: Bilgisellik ve kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmış, ‘uymadığını’ kelimesi ‘uygulanmadığı’ şeklinde değiştirilmiştir. A2 düzeyinde anlaşılması zor olan deyim açıklayıcı bir yapıya dönüştürülmüştür.)

8. Cümle: *“Atasözlerinden sonra, değişen şeyler arasında en acıdığım ‘müşterek hikmetler, umumî hükümlerdir.’”*

UC: Atasözlerinden sonra en çok genel doğruların değişmesine üzülürüm.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Müşterek hikmetler” ve “umumî hükümler” ifadeleri seviyeye uygun karşılıklarla sadeleştirilmiştir.)

9. Cümle: “*Ne gibi mi diyorsunuz?*”

UC: Ne gibi mi diyorsunuz?

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Cümle açık olduğu için herhangi sadeleştirme gerekmemiştir.)

10. Cümle: “*‘İnat eşekte olur’ gibi.*”

UC: “İnat eşekte olur” gibi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır.)

11. Cümle: “*Evet, bu nevi orta malı hükümlere o kadar merbutum ki nazarımda bir tanesi iflâs etti mi, mukaddes mabedinin kubbesinden kafasına bir taş düşen müminin elemi duyarım.*”

UC: Bu tür sözlere çok inanırım, biri yanlış çıkarsa çok üzülürüm.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. Soyut ve ağır imgeler içeren cümle sadeleştirilmiştir.)

12. Cümle: “*Hâlbuki birçoğları bu ruhanî elemi duyamazlar.*”

UC: Ama çoğu insan bu üzüntüyü anlamaz.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Ruhanî elem” soyut ifadesi sadeleştirilmiştir.)

13. Cümle: “*Eski bir mefhumun, bir itikadın, bir zannın iflâsına, bir fikrin ölümüne ‘tecrübe’ derler.*”

UC: Eski bir düşüncenin yanlış çıkmasına insanlar tecrübe der.

(Açıklama: Bilgisellik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Mefhum”, “itikad”, “zannın iflâsı” gibi ileri düzey kavramlar sadeleştirilmiş, cümlenin mesajı korunarak ifade edilmiştir.)

14. Cümle: “*Tecrübe... Ey tecrübe...*”

UC: Tecrübe... Ey tecrübe...

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Vurgu içeren tekrar ve ünlem, anlatı bağlamında anlaşılabilir olduğundan değiştirilmemiştir.)

15. Cümle: *“Meselâ işte ben, çocukluğumdan beri ‘İnat eşekte olur’ hükmünün bir mümini idim.”*

UC: Ben çocukluğumdan beri “İnat eşekte olur” sözüne inanırdım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Mümin” ve “hüküm” gibi günümüze yabancı ifadeler sadeleştirilerek dil öğrencinin anlayabileceği günlük dile dönüştürülmüştür.)

16. Cümle: *“Bu iman sebebiyle bütün eşeklere karşı bir hürmet beslerdim.”*

UC: Bu yüzden eşeklere saygı duyardım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “İman” ve “hürmet beslemek” ifadeleri yaygın karşılıklarla değiştirilmiştir.)

17. Cümle: *“Nerede bu mübarek hayvanlardan birisine rast gelsem şedit bir meftuniyetle bakar, ‘Aman ya Rabbi! Ne karakter, ne seciye!’ derdim.”*

UC: Bir eşek görünce hayranlıkla bakar, “Ne karakterli hayvan!” derdim.

(Açıklama: Amaçlılık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Mübarek”, “şedit meftuniyet”, “seciye” gibi eski ifadeler sadeleştirilmiştir.)

18. Cümle: *“‘Sadakat’ faziletinin monopolünü alan Kıtırmir cinsi gibi, eşekler de ‘inat’ın tröstünü yapmışlar, sanırdım.”*

UC: Eşeklerin inatçı olduğunu düşünürdüm.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Sadakat fazileti”, “monopol”, “tröst” gibi kavramlar A2 düzeyinin üzerindedir; temel yargı korunarak sadeleştirilmiştir.)

19. Cümle: *“Bu zannım geçenlerde dehşetli bir tecrübe neticesinde iflâs etti.”*

UC: Bu düşüncem yaşadığım bir olayla değişti.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Zan”, “dehşetli tecrübe”, “iflas etti” ifadeleri dil öğrencinin seviyesine uygun olmayan kelimeler olduğundan sadeleştirilmiştir.)

20. Cümle: “Bakınız, nasıl?”

UC: Bakın, nasıl oldu?

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Dil öğrenici seviyesine uygun biçimde fiil çekimi tamamlanarak anlaşılabilirlik sağlanmıştır.)

21. Cümle: “*Bir gün çok canım sıkılıyordu.*”

UC: Bir gün canım çok sıkılıyordu.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Daha doğal bir kelime sırası tercih edilmiştir.)

22. Cümle: “*Odamda, yapyalnız ‘Ne yapayım? Ne yapayım?’ diye kıvranıyordum.*”

UC: Odamda yalnız başıma “Ne yapayım?” diye düşünüyordum.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Yapyalnız” ve “kıvranmak” gibi soyut kelimeler yerine dil öğrenici seviyesine uygun yalın karşılıklar kullanılmıştır.)

23. Cümle: “*Ansızın vicdanımda harsımın ulvî sesini, bestelenmiş, millî bir opera parçası hâlinde duydum, güftesine dikkat ettim: Ayağını sıcak tut, Başını serin... diyordu.*”

UC: Birden içimde kültürümüzden gelen bir ses duydum, “Ayağını sıcak tut, başını serin tut” diyordu.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Vicdanımda harsımın ulvî sesi”, “millî opera parçası” gibi üst düzey ifadeler sadeleştirilmiştir. Atasözünün yapısı korunmuş, eksik cümle tamamlanarak A2 seviyesinde anlaşılır hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

24. Cümle: “*Hemen fırladım.*”

UC: Hemen kalktım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Fırladım” fiilinin yerine, dil öğrencilerin anlayabileceği daha yalın ve yaygın “kalktım” fiili kullanılmıştır.)

25. Cümle: “Çoraplarımın üzerine bir çorap daha geçirdim.”

UC: Çoraplarımın üstüne bir çift çorap daha giydim.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Geçirdim” fiilinin yerine “giydim” ifadesi kullanılmış, anlam daha açık hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

26. Cümle: “Ayaklarımı kışlık fanila terliklere soktum.”

UC: Ayaklarıma kışlık terlik giydim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Fanila terlik” ifadesi kültürel ve kelimesel olarak A2 seviyesine uygun olmadığından sadeleştirilmiştir.)

27. Cümle: “Başımı da terkos musluğunun altında beş dakikadan ziyade tuttum.”

UC: Başımı beş dakika soğuk suyun altında tuttum.

(Açıklama: Bilgisellik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Terkos musluğu” gibi yerel kelimeler çıkarılarak yerine seviyede anlaşılır, genel ifadeler getirilmeye çalışılmıştır.)

28. Cümle: “Hakikaten, canımın sıkıntısı biraz geçer gibi oldu.”

UC: Gerçekten can sıkıntım biraz geçti.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Hakikaten” kelimesi yerine yaygın “gerçekten” kelimesi tercih edilmiş, anlatım daha akıcı yapılmıştır.)

29. Cümle: “Yine odama geldim.”

UC: Tekrar odama döndüm.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Yine geldim” ifadesi yerine A2 seviyesinde daha doğal, akıcı olan “tekrar döndüm” kullanılmıştır.)

30. Cümle: “Fakat harsımızın sesi hâlâ susmuyor, vicdanımda cır cır ötüp duruyordu.”

UC: Ama kültürümüzden gelen ses hâlâ susmuyordu.

(Açıklama: Amaçlılık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Vicdanımda cır cır ötmek” gibi soyut ve mecaz anlamlı ifade sadeleştirilmiş, cümlelerin verdiği temel mesajı korunmuştur.)

31. Cümle: “*Tekrar kulak kabarttım.*”

UC: Tekrar dikkatlice dinledim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Kulak kabartmak” deyimini A2 seviyesindeki dil öğrenciler için deyimsel bir yapı içerdiğinden, yalın ve düz bir anlatımla değiştirilmiştir.)

32. Cümle: “*Dişordu ki: Eline bir iş al, Düşünme derin...*”

UC: Şöyle dişordu: Eline bir iş al, derin düşünme.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Eksik cümle tamamlanmış, anlam korunarak ifadeler sadeleştirilmiştir.)

33. Cümle: “*Etrafıma bir göz gezdirdim.*”

UC: Etrafıma baktım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Göz gezdirmek” deyimini yerine daha yaygın bir fiil kullanılmıştır.)

34. Cümle: “*Elime alacak bir şey yoktu.*”

UC: Alacak bir şey bulamadım.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Fiil yapısı düzeye uygun, daha akıcı hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

35. Cümle: “*‘Düşünmeden ne iş yapılabilir, ya Rabbi?’ diye başımı kaşıdım.*”

UC: “Düşünmeden ne yapılabilir?” diye düşündüm.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Ya Rabbi” ve “başımı kaşımak” gibi mecaz içeren yapılar çıkarılarak cümle daha yalın hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

36. Cümle: “*‘Derin düşünme’nin yalnız kârsız değil, aynı zamanda gayet zararlı bir ameliye olduğunu da biliyordum.*”

UC: Derin düşünmenin zararlı olduğunu biliyordum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Kârsız” ve “ameliye” gibi ileri seviye kelimeler çıkarılmış, temel yargı korunmuştur.)

37. Cümle: “*Nihayet buldum.*”

UC: Sonunda buldum.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Nihayet” yerine A2 seviyesinde sık kullanılan “sonunda” kelimesi tercih edilmiştir.)

38. Cümle: “*Düşünmeden dünyada yapılacak yegâne şeyi buldum.*”

UC: Düşünmeden yapılabilecek tek şeyi buldum.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Yegâne” kelimesi yerine “tek” kelimesi getirilmiş, yapı daha anlaşılır olmuştur.)

39. Cümle: “*Üstü tozlanmış yazı masamın önüne geçtim.*”

UC: Tozlu yazı masama oturdum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Üstü tozlanmış” ifadesi sadeleştirilmiş, “önüne geçtim” yerine yaygın kullanımlı “oturdum” tercih edilmiştir.)

40. Cümle: “*Hokkamın mürekkebi mayi benliğini havaya feda etmiş, ‘fenafile-buhar’ olmuştu.*”

UC: Mürekkebim kurumuştı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Mayi benlik”, “fenafile-buhar” gibi ileri düzey ifadeler sadeleştirilmiştir.)

41. Cümle: “*Elime bir kurşun kalem aldım.*”

UC: Elime bir kurşun kalem aldım.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Cümle yalın ve açık şekilde seviyeye uygun olduğu için değiştirilmemiştir.)

42. Cümle: “*Ne yaptığımı tahmin edersiniz...*”

UC: Ne yaptığımı tahmin edersiniz...

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Cümle anlaşılır olduğu için değiştirilmemiştir.)

43. Cümle: “*Bir ‘hikâye’ yazdım.*”

UC: Bir hikâye yazdım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Cümlelerin anlamında bir değişiklik yapılmamıştır.)

44. Cümle: “*Keşke yazmakla kalsaydım!*”

UC: Keşke sadece yazsaydım!

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Deyimsel yapı daha yalın hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

45. Cümle: “*Tuttum bu hikâyeyi bastırdım da...*”

UC: Bu hikâyeyi bastırdım.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Tuttum” gibi anlatımı mecazlayan fiil çıkarılmış, anlatım daha yalınlaştırılmıştır.)

46. Cümle: “*Basan mecmuayı daha aldırmadan evime büyük bir zarf geldi.*”

UC: Dergi elime ulaşmadan evime büyük bir zarf geldi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Mecmua” ve “aldırmak” ifadeleri seviyede anlaşılır biçime çevrilmiştir.)

47. Cümle: “*Yüreğim yerinden oynadı.*”

UC: Kalbim çok hızlı attı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Mecaz yapı daha anlaşılır bir ifadeyle sadeleştirilmiştir.)

48. Cümle: “*Büyük zarftan kim korkmaz?*”

UC: Büyük zarftan herkes korkar.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Söz sanatı içeren soru, olumlu bildirime dönüştürülerek anlam korunmuş ve netleştirilmiştir.)

49. Cümle: “*Titreyerek açtım.*”

UC: Zarfı heyecanla açtım.

(Açıklama: Amaçlılık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Titreyerek” ifadesi yerine seviyeye uygun ve anlaşılır “heyecanla” ifadesi ile değiştirilmiştir.)

50. Cümle: “*Heyecandan tıkanıyordum, dört geniş satır...*”

UC: Heyecandan neredeyse konuşamıyordum, zarfın içinde dört satır yazı vardı.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak özetleme ve değiştirme yapılmıştır. Anlatım tamamlanarak ifade berraklaştırılmıştır.)

51. Cümle: “*Okumadan imzaya baktım: Efruz...*”

UC: Yazıyı okumadan önce imzaya baktım: Efruz...

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Açıklık sağlamak için eylem doğrudan ifade edilmiştir.)

52. Cümle: “*Korkum geçmedi, hayret hâlinde devam etti.*”

UC: Korkum geçmedi, şaşkınlığım sürdü.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Hayret hâlinde devam etti” gibi dolaylı ifadeler sadeleştirilmiştir.)

53. Cümle: “*Çünkü Efruz Bey’in ‘Ömründe hiç yazı yazmayan şifahî bir muharrir’ olduğunu bilenlerdenim.*”

UC: Çünkü Efruz Bey’in hiç yazı yazmadığını bilenlerdenim.

(Açıklama: Bilgisellik ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Şifahî muharrir” gibi eski ifadeler çıkarılmış, temel anlam korunmuştur.)

54. Cümle: “*‘Belki şakirtlerinden birine yazdırmıştır’ ihtimalini düşünerek şaşkınlığımı hafiflettim.*”

UC: “Belki bir dil öğrencisine yazdırmıştır” diye düşünerek şaşkınlığımı azalttım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Şakirt” ve “ihtimalini düşünmek” gibi ifadeler daha güncel ve anlaşılır şekilde dönüştürülmüştür.)

55. Cümle: “*Biliyordum ki Efruz Bey yalnız ‘şifahî bir muharrir’ değil, aynı zamanda şiirsiz meşhur bir şair, esersiz meşhur bir dâhi, ilimsiz meşhur bir âlimdir.*”

UC: Efruz Bey’in aslında hiçbir şey yazmadığını ama yine de ünlü olduğunu biliyordum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Şiirsiz şair, esersiz dâhi” gibi yapılar A2 seviyesinde kavranır biçimde sadeleştirilmiş, anlam korunmuştur.)

56. Cümle: “*Kanatsız kuş, kambursuz deve, gagasız leylek gibi bir harika...*”

UC: O, eksikleriyle ilginç biri olarak görülürdü.

(Açıklama: Amaçlılık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. Mecaz ve benzetmeler çıkarılarak anlatım yalınlaştırılmış, temel içerik korunmuştur.)

57. Cümle: “*Ansiklopedik münekkitliğiyle meta scientifique icazı da üstüne caba...*”

UC: Ayrıca her konuda eleştiriler yapar ve kendini bilgili gösterirdi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Ansiklopedik münekkitlik”, “meta scientifique icaz” gibi Fransızca ve Osmanlıca kökenli eski ve anlaşılmaz ifadeler sadeleştirilmiştir.)

58. Cümle: “*İlmi de alenen inkâr eder.*”

UC: Bilimi açıkça reddederdi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Osmanlıca yapılar sadeleştirilmiş, anlam doğrudan aktarılmıştır.)

59. Cümle: “*Birtakımlarının ‘tahaddüs’ diye lisanımıza geçirmelerine rağmen halkın, muhterem avamın ‘işkembe-i kübra’ terkibiyle tercüme ettiği ‘intuition’ onun tükenmez bir hazinesidir.*”

UC: Bazı insanların “sezgi” dediği şey, onun için çok değerliydi.

(Açıklama: Bilgisellik ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Tahaddüs”, “işkembe-i kübra” gibi eski kelimeler çıkarılmış; “intuition” kavramı düzeye uygun sadeleştirilmiştir.)

60. Cümle: “*Önüne gelene ‘Ben ilim falan tanımam. Mantık, usul falan hepsi efsanedir!’ derdi.*”

UC: Herkese “Bilimi tanımam, mantık efsanedir” derdi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Doğrudan alıntı yalınlaştırılarak net, kısa ve anlaşılır biçime getirilmeye çalışılmıştır.)

61. Cümle: “*Yaşasın intuition! Her mesele işkembe-i kübra ile hâledilir’ der.*”

UC: “Yaşasın sezgi! Her sorunu sezgiyle çözerim” derdi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Intuition” ve “işkembe-i kübra” kelimeleri, dil öğrencilerin anlayacağı biçimde sadeleştirilmiştir.)

62. Cümle: “*Dünyanın hiçbir tarafında bir eşine daha tesadüf ihtimali olmayan bu kadar orijinal bir dâhinin mektubunu nasıl merakla, nasıl şevk ile, nasıl heyecanla okuduğumu tasavvur ediniz.*”

UC: Onun gibi biri çok nadir bulunurdu; mektubunu büyük bir merak ve heyecanla okudum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. Uzun tümcedeki tekrarlar sadeleştirilmiş, temel anlam korunmuştur.)

63. Cümle: “*İşte, hâlâ kelimesi kelimesine hatırımda... Ölsem aklımdan çıkmaz.*”

UC: Hâlâ her kelimesini hatırlıyorum; asla unutmam.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Anlatımdaki abartılı kelimeler sadeleştirilerek dolaysız anlatım sağlanmıştır.)

64. Cümle: “*Azizim,*”

UC: Sevgili dostum,

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Azizim” kelimesi, dil öğrencinin anlayabileceği güncel karşılığıyla verilmiştir.)

65. Cümle: “*Siz Türkçe bilmiyorsunuz.*”

UC: Siz Türkçe bilmiyorsunuz.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Tümce doğrudan, kısa ve açık bir yapı taşıdığı için aynen korunmuştur.)

66. Cümle: *“Son hikâyenizde psikoloji hatasıyla müterafik büyük bir lisan yanlışı gördüm.”*

UC: Son hikâyenizde hem bir psikoloji hatası hem de bir dil yanlışı fark ettim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Müterafik” kelimesi A2 düzeyinde anlaşılamayacağı için çıkarılmış, anlam doğrudan ve yalın biçime getirilmeye çalışılmıştır.)

67. Cümle: *“Vatanperverane bir mecburiyet tahtında size yazıyorum;”*

UC: Mecburen size yazıyorum.

(Açıklama: Amaçlılık ve bağdaşıklık ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Vatanperverane” ve “tahtında” gibi eski ve anlaşılmaz kelimeler çıkarılarak anlam korunmuştur.)

68. Cümle: *“Atlardan bahsediyorsunuz, sonra ‘...başlarını kaldırarak kişniyorlar, tırnaklarıyla kazmaya çalıştıkları toprakların nemli çimenlerini otluyorlardı’ yazıyorsunuz.”*

UC: Atlardan bahsediyorsunuz, sonra “başlarını kaldırarak kişniyorlar ve çimenleri yiyorlar” diyorsunuz.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. Alıntının tamamı korunmamış, cümlelerin esas mesajı düzeye uygun biçimde sadeleştirilmiştir.)

69. Cümle: *“Bu yanlıştır ‘Çimen’ otlanmaz. ‘Çayır’ otlanır.”*

UC: Bu yanlıştır, çimen yenmez; çayır yenir.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Otlanmak” fiili yerine düzeye uygun daha bilinen “yemek/yenmek” eylemi tercih edilmiştir.)

70. Cümle: *“Psikoloji hatasına gelince, atların tırnaklarını sürdükleri çimenleri otlamalarına içtimaî ahlâkları, örfleri mânidir.”*

UC: Psikolojik olarak, atların böyle davranması geleneklerine aykırıdır.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bilgisellik ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “İçtimai ahlâk”, “örf”, “mâni olmak” gibi ifadeler sadeleştirilmiş, genel anlamsal yapı korunmuştur.)

71. Cümle: “*İhtiramlarımı kabul buyurunuz efendim.*”

UC: Saygılarımı kabul edin efendim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “İhtiram” kelimesi günümüze uygun biçimdeki karşılığı ile değiştirilmiştir.)

72. Cümle: “*Efruz*”

UC: Efruz

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Tümce özel adı olduğu için değiştirilmemiştir.)

73. Cümle: “*Yüzüme sanki bir semaver kaynamış su döküldü.*”

UC: Yüzüm birdenbire yandı gibi oldu.

(Açıklama: Amaçlılık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Benzetme içeren ifade sadeleştirilmiş, dil öğrencinin anlayacağı düzeye çekilmiştir.)

74. Cümle: “*Yanaklarım yandı.*”

UC: Yanaklarım yandı.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Açık ve yalın bir tümce olduğu için değiştirilmemiştir.)

75. Cümle: “*Dudaklarımı ısırdım.*”

UC: Dudaklarımı ısırdım.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Açık ve yalın bir tümce olduğu için değiştirilmemiştir.)

76. Cümle: “*Gözümün bir tanesini kırptım.*”

UC: Gözümü kırptım.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Gözümün bir tanesi” ifadesi doğal ifade doğrultusunda sadeleştirilmiştir.)

77. Cümle: “*Sol elimi hızla uyluğuma çarptım, ‘Vay anasını be...’ dedim.*”

UC: Elimi bacağıma vurdum ve “Vay canına!” dedim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik bağlamında değıştirme yapılmıştır. Argo ve yöresel nitelik taşıyan deyim dil öğrenici seviyesine uygun bir şekilde değıştirilmiştir.)

78. Cümle: “*Hakikaten Efruz Bey benim zayıf tarafımı bulmuş, fena yerimden yakalamıştı.*”

UC: Gerçekten Efruz Bey benim en zayıf yönümü fark etmişti.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değıştirme yapılmıştır. “Fena yerimden yakalamak” deymi yerine doğrudan anlamı veren sade ifade kullanılmıştır, hakikaten kelimesi yerine güncel karşılığı verilmiştir.)

79. Cümle: “*Hikâyeci geçindiğim hâlde, atların psikolojileriyle uğraşmamıştım.*”

UC: Hikâyeci olmama rağmen, atların psikolojisiyle ilgilenmemiştim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değıştirme yapılmıştır. “Geçinmek” eylemi yerine daha net ve A2 seviyesine uygun anlamsal ifade kullanılmıştır.)

80. Cümle: “*Hâlbuki bu lâzımdı.*”

UC: Oysa bu gerekliydi.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değıştirme yapılmıştır. “Hâlbuki” ve “lâzım” kelimeleri güncel değerleriyle değıştirilmiştir.)

81. Cümle: “*Atların içtimaî ahlâklarından, maşerî örflerinden haberim yoktu.*”

UC: Atların toplumsal davranışları hakkında bilgim yoktu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bilgisellik ölçütlerine uygun olarak değıştirme yapılmıştır. “İçtimai ahlak”, “maşeri örf” gibi anlamsal ifadeler dil öğrenici düzeyinde uygun şekilde sadeleştirilmiştir.)

82. Cümle: “*Feci bir nedametle, ‘Ah cahillik!’ diye inledim.*”

UC: Büyük bir pişmanlıkla “Ah, cahillik!” dedim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değıştirme yapılmıştır. “Feci nedamet” gibi ağır ifadeler daha açık şekilde değerlendirilmiştir.)

83. Cümle: “*İşte böyle bir gün adamın hatasını şakkadak suratına vururlardı!*”

UC: Bazen birinin hatasını yüzüne hemen söylerlerdi.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Şakkadak suratına vurmak” deyimini sadeleştirilmiştir.)

84. Cümle: “*Fakat lisan yanlışı!...*”

UC: Ama bir de dil yanlışı vardı!

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Eksiltili biçim netleştirilerek tamamlanmış, seviyeye uygun daha anlaşılır hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

85. Cümle: “‘Çayır’ otlanırmış da ‘çimen’ otlanmazmış.”

UC: “Çayır yenir ama çimen yenmezmiş.”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Otlamak” fiili yerine A2 düzeyinde yaygın olan “yenmek” eylemi kullanılmıştır. Anlam doğrudan ve net hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

86. Cümle: “*Efruz Bey’in ‘intuition’u yani ‘işkembe-i kübrası’ bu hükmü veremezdi.*”

UC: Efruz Bey’in sezgisi böyle bir kararı veremezdi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Intuition” ve “işkembe-i kübra” gibi yabancı kökenli ifadeler sadeleştirilmiş, temel yargı muhafaza edilmiştir.)

87. Cümle: “*Ben ne vakit lisana dair bir müşküle rast gelsem, hemen merhum Cevdet Paşa’nın ‘Millî Akademi’ usulüne müracaat ederim.*”

UC: Türkçeyle ilgili bir sorunla karşılaştığımda Cevdet Paşa’nın yöntemine başvururum.

(Açıklama: Bilgisellik ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Müşkül”, “müracaat”, “merhum” gibi eski ifadeler günümüzde kullanılan biçimlerine uyarlanmıştır.)

88. Cümle: “*Malûm ya, Paşa meşhur Kavâid’ini yazarken evine birçok cahilleri toplar, fiilleri onlara tasrif ettirir, edatları onlara tekrarlattırır.*”

UC: Paşa, dil kitabını yazarken evine bazı kişileri toplar, onlara fiil ve edatları tekrar ettirmiş.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve bilgisellik ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Tasrif ettirmek” gibi dilbilgisi terimleri sadeleştirilmiş; bilgi korunarak aktarılmıştır.)

89. Cümle: “*Ev halkını karşıma çağırdım.*”

UC: Evdekileri yanıma çağırdım.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Ev halkı” anlatımı A2 seviyesine uygun biçime getirilmeye çalışılmıştır.)

90. Cümle: “*Hepsi İstanbulluydu.*”

UC: Hepsi İstanbul'dandı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Yöresel aidiyet anlatımı sade ve doğal biçime getirilmeye çalışılmıştır.)

91. Cümle: “*‘İttifak-ârâ’ ile Türkçeden başka bir dilden anlamıyorlar, elifi görseler mertek sanıyorlardı.*”

UC: Hepsi sadece Türkçe biliyordu, başka dil bilmezlerdi.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “İttifak-ârâ”, “elifi mertek sanmak” gibi deyimse yapılar atılarak net bir anlam verilmiştir.)

92. Cümle: “*İçlerinde en kuvvetli cahil aşçı Asiye kadındı.*”

UC: İçlerinde en bilgisizi Aşçı Asiye kadındı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Kuvvetli cahil” anlatımı A2 düzeyine uygun biçimde sadeleştirilmiştir.)

93. Cümle: “*Evvelâ ona sordum: ‘Gözünün önüne bir çayır getir. Bu çayıra bir sürü at bıraksalar. Bu aç atlar ne yaparlar?’*”

UC: Önce ona sordum: “Bir çayır düşün. Aç atlar bu çayıra girse ne yaparlar?”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Evvelâ”, “gözünün önüne getirmek” gibi anlamsal ifadeler günümüz diline indirgenmiştir.)

94. Cümle: “‘Otlarlar, efendim’ dedi.”

UC: “Ot yerler efendim” dedi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Otlamak” fiili yerine dil öğrencilerin daha iyi kavrayabileceği “ot yemek” kullanılmıştır.)

95. Cümle: “‘Neyi otlarlar?’”

UC: “Neyi yerler?”

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Önceki tümcede gerçekleştirilen dönüşüme uygun bu cümle de yeniden biçimlendirilmiştir.)

96. Cümle: “‘Çimenleri.’”

UC: “Çimenleri.”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Kısa ve anlamı net olduğu için tümce aynen bırakılmıştır.)

97. Cümle: “‘Çayırları otlamazlar mı?’”

UC: “Çayırları yemezler mi?”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Otlamak” fiili A2 seviyeye uygun biçimde “yemek” eylemiyle değiştirilmiştir.)

98. Cümle: “‘Evet efendim, çayırlıktaki çimenleri otlarlar işte..’”

UC: “Evet efendim, çayırlardaki çimenleri yerler.”

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Çayırlık” kelimesi sadeleştirilmiş, anlatım birliği sağlanmıştır.)

99. Cümle: “‘Hepsine ayrı ayrı tarzda sordum.’”

UC: Hepsine farklı şekillerde sordum.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Tarz” kelimesi A2 düzeyinde uygun olarak “şekil” kelimesiyle değiştirilmiştir.)

100. Cümle: “‘Çayırla çimeni birbirinden fark edemiyorlardı.’”

UC: Çayırla çimeni ayırt edemiyorlardı.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Fark etmek” ifadesi yerine A2 düzeyine uygun olan “ayırt etmek” ifade biçimi kullanılmıştır.)

101. Cümle: “*Hatta evlâtlığımız afacan Makbule bir de misal getirdi.*”

UC: Evlatlığımız yaramaz Makbule bir örnek verdi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Afacan” yerine “yaramaz”, “misal” yerine “örnek” kelimeleri tercih edilmiştir. Dil öğrencinin anlayacağı biçimde kelimeler sadeleştirilmiştir.)

102. Cümle: “*Çayır, çimen gezerim / İnci, mercan dizerim.*”

UC: “Çayır, çimen gezerim / İnci, mercan dizerim.”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Şiirsel yapı anlaşılır olduğu için olduğu gibi bırakılmıştır.)

103. Cümle: “*Dedi.*”

UC: Dedi.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Bu kısa cümle anlaşılır ve nettir.)

104. Cümle: “*Asiye kadına tekrar sordum: ‘Atlar çimenleri otlarlar’ diyorsun; yeşil ota çimen demek istiyorsun.*”

UC: Asiye kadına tekrar sordum: “Atlar çimen yer diyorsun; yeşil ota çimen diyorsun.”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Anlatım sade hâle getirilmiş, deyimsel yapı açık hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

105. Cümle: “*Pekâlâ!*”

UC: Tamam!

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Pekâlâ” kelimesi yerine dil öğrencilerin günlük dilde kullandığı ve kolayca kavrayacağı “tamam” ifadesi tercih edilmiştir.)

107. Cümle: “*‘Otlar beyim.’*”

UC: “Yer beyim.”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Otlamak” fiili “yemek” fiiliyle değiştirilmiştir.)

108. Cümle: “‘*Ne otlar?*’”

UC: “Ne yer?”

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Önceki tümceyle eylem yapısının uyumu sağlanmıştır.)

109. Cümle: “‘*Yonca...*’”

UC: “Yonca.”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Kelime kısa, net ve düzeye uygundur.)

110. Cümle: “*Kadıncağızı şaşırtmak için kurnaz bir mümeyyiz kayıtsızlığı göstererek, ‘Atların otlamayıp da yediği şeyler nelerdir?’ dedim.*”

UC: Kadını şaşırtmak için bilerek ilgisiz gibi davranıp, “Atların ot olmayan ne yediğini biliyor musun?” dedim.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Mümeyyiz kayıtsızlığı” gibi dolaylı anlatım sadeleştirilerek anlam açık hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

111. Cümle: “‘*Ot olmayan şeyler.*’”

UC: “Ot olmayan şeyler.”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Yalın ve net bir cevap olduğu için dokunulmamıştır.)

112. Cümle: “‘*Ne gibi?*’”

UC: “Ne gibi?”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Anlam net olduğundan değişiklik yapılmamıştır.)

113. Cümle: “‘*Kepek, kuru arpa, saman, patates, karpuz kabuğu gibi!*’”

UC: “Kepek, arpa, saman, patates, karpuz kabuğu gibi!”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Tümce A2 seviyesinde anlaşılabilir şekilde olduğu için yalnızca “kuru” sıfatı çıkarılıp bağdaşıklık sağlanmıştır.)

114. Cümle: “*Bu tabîi akademi celsesini hemen dağıttım.*”

UC: Bu doğal ev toplantısını hemen bitirdim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Tabîi akademi celsesi” ifadesi seviyeye uygun hâle getirilmiş, ifade sadeleştirilmiştir.)

115. Cümle: “*Saatime baktım.*”

UC: Saatime baktım.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Anlamı yalın ve net olduğu için aynen korunmuştur.)

116. Cümle: “*Daha erkendi.*”

UC: Henüz erkendi.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Daha günlük bir anlatım için “henüz” kelimesi kullanılmıştır.)

117. Cümle: “*İlk vapura yetişebilecektim.*”

UC: İlk vapura yetişebilirdim.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Yardımcı fiil daha yalın bir kiple kullanılmıştır.)

118. Cümle: “*Bir sinemada oynuyormuş gibi, hendesî bir istical ile giyindim.*”

UC: Filmdeymiş gibi hızlıca giyindim.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Hendesî istical” gibi eski anlatımlar sadeleştirilmiştir.)

119. Cümle: “*Kendimi sokağa attım.*”

UC: Hemen dışarı çıktım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Kendini sokağa atmak” deyimini sadeleştirilmiştir.)

120. Cümle: “İskeleye koştum.”

UC: İskeleye doğru koştum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Yönelim anlatımı netleştirilmiştir.)

121. Cümle: “Hava yağmursuzdu.”

UC: Hava yağmurlu değildi.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Olumsuz yapı daha açık şekilde ifade edilmiştir.)

122. Cümle: “Efruz Bey'i Heybeliada'daki o ‘Panteon’ kadar meşhur kiremitsiz çatılı köşkünde mutlaka bulacaktım.”

UC: Efruz Bey’i Heybeliada’daki ünlü, çatısı kiremitsiz köşkünde bulacağımı düşünüyordum.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Panteon kadar meşhur” anlatımı yerine sade ve anlaşılır bir ifade tercih edilmiştir.)

123. Cümle: “Vapurda Efruz Bey'in perestişkârlarından tek gözlüklü bir gence rast geldim.”

UC: Vapurda, Efruz Bey’e hayran bir gençle karşılaştım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Perestişkâr” kelimesi yerine daha sade,açık biçimde olan “hayran” kelimesi kullanılmıştır.)

124. Cümle: “Meğer o da üstadına gidiyormuş!”

UC: Meğerse o da Efruz Bey’e gidiyormuş.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Üstad” kelimesi dil öğrenici seviyesine uygun biçimde özel isimle değiştirilmiştir.)

125. Cümle: “Konuşmaya başladık.”

UC: Konuşmaya başladık.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Basit,net bir anlatım olduğu için değiştirilmemiştir.)

126. Cümle: “*Konuştukça birçok malûmatım, zanlarım, itikatlarım birbiri üstüne iflâs ediyordu.*”

UC: Konuştukça birçok düşüncem ve inancım değişiyordu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Malumat”, “zan”, “itikad” gibi ileri seviye kelimeler sadeleştirilmiştir.)

127. Cümle: “*Uzatmayayım...*”

UC: Uzatmayayım...

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Yalın ve doğrudan anlatım olduğu için aynen korunmuştur.)

128. Cümle: “*Vapurdan çıktık.*”

UC: Vapurdan indik.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Çıkmak” kelimesi yerine, bağlama uygun “inmek” daha yaygın bir kullanımdır.)

129. Cümle: “*Dimdik bir yokuş tırmandık.*”

UC: Dik bir yokuştan yukarı çıktık.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Dimdik tırmanmak” anlatımı sadeleştirilmiştir.)

130. Cümle: “*Güneş, sıcak bir aydınlıkla her tarafı parlatıyordu.*”

UC: Güneş sıcak ışıyla her yeri aydınlatıyordu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Daha kavranır ve daha sade bir anlatım oluşturulmuştur.)

131. Cümle: “*Tepedeki köşkün geniş bahçesinden içeri girdik.*”

UC: Tepedeki köşkün bahçesine girdik.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne göre özetleme yapılmıştır. “Geniş” sıfatı çıkarılıp gereksiz detaydan kaçınılmış, bağdaşıklık korunmuştur.)

132. Cümle: “*Açık kapıya gelince Efruzcu genç, ‘Ben çıkayım, kendisine haber vereyim’ diye benden ayrıldı.*”

UC: Açık kapıya gelince genç, “Ona haber vereyim” diyerek yanımdan ayrıldı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Efruzcu” gibi özel ifade daha açık biçime kavuşturulmuştur.)

133. Cümle: “*İki dakika bekledim.*”

UC: İki dakika bekledim.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Basit ve net bir ifade olduğu için korunmuştur.)

134. Cümle: “*Sonra koşarak geldi.*”

UC: Sonra koşarak geri geldi.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Geri” kelimesiü eklenerek yön bağlamı netleştirilmiştir.)

135. Cümle: “*Beraber yukarı çıktık.*”

UC: Birlikte yukarı çıktık.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Beraber” kelimesi yerine düzeye daha uygun olan “birlikte” kelimesi tercih edilmiştir.)

136. Cümle: “*Büyük pencereleri perdesiz büyük bir oda.*”

UC: Pencereleri büyük ve perdesiz bir oda vardı.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Eksik yapı tamamlanıp tümce bütünlüğü sağlanmıştır.)

137. Cümle: “*Çıplak bir masanın başında Efruz Bey, ‘havarilerim!’ dediği arkadaşlarıyla beraberdi.*”

UC: Masanın başında Efruz Bey, “havarilerim” dediği arkadaşlarıyla birlikte oturuyordu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Çıplak masa” anlatımı çıkarılmış, ifade dil öğrencinin kavrayacağı şekilde sadeleştirilmiştir.)

138. Cümle: “*Bu irili ufaklı on iki çömez etrafında halka olmuş, durmadan işkembe-i kübrasından savurduğu cevherleri dinliyorlar, aç karga yavruları gibi arsız gözlerini onun ağzından ayırmıyorlardı.*”

UC: Etrafında toplanmış on iki genç, söylediklerini dikkatle dinliyor, gözlerini ondan ayırmıyorlardı.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “İşkembe-i kübra”, “cevher savurmak”, “aç karga yavrusu” gibi mecazlar ve sadeleştirilmiştir.)

139. Cümle: “*Arkasında erguvanî salaşpurdan bir tunik, başında sararmış defne yapraklarından bir hotoz vardı.*”

UC: Üzerinde mor bir tunik, başında sarı defne yapraklarından yapılmış bir taç vardı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Salaşpur” ve “hotoz” gibi kültürel kelimeler yerine güncel karşılıkları verilmiştir.)

140. Cümle: “*Azametli ruhumda (nasıl inkâr edeyim) hakikaten bir tesir husule getirdi.*”

UC: Etkileyici kişiliği beni gerçekten etkiledi.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Azametli ruh”, “tesir husule getirmek” gibi eski kelimeler değiştirilip, anlam korunmuştur.)

141. Cümle: “*İçimde gayr-ı nâsuti bir ürperme duydum.*”

UC: İçimde insanüstü bir ürperme hissettim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Gayr-ı nâsuti” kelimeleri bugünkü karşılığı olan “insanüstü” kelimesiyle değiştirilmiştir.)

142. Cümle: “*Kendimi esatir mabutlarından birisinin huzurunda sanıyordum.*”

UC: Kendimi efsanevi bir tanrının önündeymiş gibi hissediyordum.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Esatir mabudu, huzurunda” gibi eski yapılar güncel ve anlaşılır karşılığıyla değiştirilmiştir.)

143. Cümle: “*Bana baktı, baktı, gülümsedi.*”

UC: Bana baktı ve gülümsedi.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Fiilin tekrarına gerek görülmediğinden sadeleştirme yapılmıştır.)

144. Cümle: “‘*Hoş geldin, ey edebiyatta artık yaşamayan ölü!*’ dedi.”

UC: “Hoş geldin, edebiyatla ilgisi kalmamış kişi!” dedi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Sanatsan-ı ifade daha netleştirilerek ve anlam korunarak dil öğrenici seviyesine uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

145. Cümle: “‘*Sana yazdığım son yanlıştın, son nefesindir. Sakın bir daha eline kalem alma.*’”

UC: “Sana yazdığım eleştiri son uyarındı. Bir daha yazma.”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Son nefes”, “eline kalem alma” gibi mecazsal ifadeler sadeleştirilmiştir.)

146. Cümle: “‘*Bu hitabın karşısında Musalaştım.*’”

UC: Bu söz karşısında çok şaşırdım, sanki donakaldım.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Musalaşmak” olan dini içerikli kelime açıklayıcı biçimde sadeleştirilmiştir.)

147. Cümle: “‘*Soğukkanla cevap verdim: ‘Pekâlâ ne yapayım? Yalnız okuyayım mı?’*”

UC: Sakin bir şekilde cevap verdim: “Peki, ne yapayım? Sadece okuyayım mı?”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Pekâlâ” kelimesi sadeleştirilerek dil öğrenici düzeyine indirilmiştir.)

148. Cümle: “‘*Okuma.*’”

UC: “Okuma.”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Kısa, anlaşılır bir yapıda olduğu için tümce değiştirilmemiştir.)

149. Cümle: “‘*Ya ne yapayım?’*”

UC: “Peki, ne yapayım?”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Ya” ifadesi dil öğrencinin daha kolay anlayacağı biçimde “peki” ile değiştirilmiştir.)

150. Cümle: “*‘Bizim gibi lâf at. Şifahî tenkit yap. En müsmiri budur.*’”

UC: “Bizim gibi konuş, sözle eleştir. En etkili yol budur.”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Lâf atmak”, “şifahî tenkit”, “müsmir” gibi kelimeler yalınlaştırılmış ve sadeleştirilmiştir.)

151. Cümle: “*Ses çıkarmadım.*”

UC: Sessiz kaldım.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Dil öğrencinin seviyesine uygun biçimde ifade düzeltilmiştir.)

152. Cümle: “*Anladım ki Efruz Bey beni havarilerinin arasına almak istiyor.*”

UC: Efruz Bey’in beni arkadaşları arasına almak istediğini anladım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Havariler” kelimesi sadeleştirilmiştir.)

153. Cümle: “*Vakıa bu az küçük bir şeref değildi.*”

UC: Gerçekten bu az bir onur değildi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Vakıa” gibi Osmanlı Türkçesi eski bir bağlaç ve “küçük bir şeref değil” anlam grubu sadeleştirilmiştir.)

154. Cümle: “*Ama bana gelmezdi.*”

UC: Ama bana uygun değildi.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Deyimsel anlatım yerine net bir ifade kullanılmıştır.)

155. Cümle: “*Yedi dereden su getirdikten sonra ziyaretimin sebebini söyledim.*”

UC: Uzun açıklamalardan sonra geliş nedenimi söyledim.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Yedi dereden su getirmek” deyimini seviyeye uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

156. Cümle: “*Evvelâ antropolojiden ayırarak ayrı bir ilim hâline getirdiği ‘şeytanminareleri’ bahsindeki tebahhurundan, sonra meşhur ‘Beyaz Serçe’ keşfinin ehemmiyetinden dem vurdum.*”

UC: Önce “şeytanminareleri” konusundaki bilgisinden, sonra “Beyaz Serçe” keşfinin öneminden söz ettim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bilgisellik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Tebahhur”, “bahis”, “ehemmiyet” gibi kelimeler sadeleştirilmiştir.)

157. Cümle: “*Pek hoşuna gitti.*”

UC: Çok hoşuna gitti.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Günlük kullanımda daha çok tercih edilen kelime yapısı tercih edilmiştir.)

158. Cümle: “*İçin için böbürlendi.*”

UC: İçten içe gururlandı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Böbürlenmek” yerine daha çok kullanılan ve dil öğrenici düzeyine uygun bir eylem seçilmiştir.)

159. Cümle: “*Fakat hikâyemde bulduğu lisan yanlışının sırf ‘ışkembe-i kübra’ya müteallik bir şey olmadığını, halkın söylediği en doğru bir şekil bulunduğunu söyleyince köpürdü.*”

UC: Ama ona göre yaptığım dil yanlışsı sadece hayal gücüyle ilgili değil, halkın doğru kabul ettiği bir konuymuş. Bunu söyleyince çok sinirlendi.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak özetleme yapılmıştır. “Müteallik”, “ışkembe-i kübra”, “köpmek” kelimeleri sadeleştirilmiştir.)

160. Cümle: “*Taştı.*”

UC: Taşkınılık yaptı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Soyut ve kısa bir eylem yerine açıklayıcı şekil tercih edilmiştir.)

161. Cümle: “*‘Halk yok demektir. Halkın söylediği yanlış, benim söylediğim doğrudur. Lisan hususunda ben halka değil, halk bana tâbidir...’ diye bağırdı.*”

UC: “Halk önemli değildir. Dil konusunda halk bana uymalıdır, ben onlara değil,” diye bağırdı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Halk yok demektir”, “tâbidir” kelimeleri ve ifadeleri dil öğrenici düzeyine getirilmeye çalışılmıştır.)

162. Cümle: “*‘Çömezler baş kırarak üstatlarını tasdik ediyorlardı.*”

UC: Dil öğrencileri başlarını sallayarak onu onaylıyordu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Çömez”, “tasdik” gibi kelimeler A2 düzeyine uygun kelimelerle değiştirilmiştir.)

163. Cümle: “*Fakat ben onun hiddetinden korkmadım.*”

UC: Ama ben onun öfkesinden korkmadım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Hiddet” kelimesi yerine daha yaygın olan ve anlaşılır olan “öfke” kelimesi kullanılmıştır.)

164. Cümle: “*Vaktiyle, ‘Onlar, on iki. Ben birim, ama hak bendedir. Hepsini devireceğim’ diyen koca Ernest Renan’ın cesaretini aynıyla duydum.*”

UC: Eskiden, “Onlar on iki kişi. Ben birim ama haklıyım” diyen Ernest Renan’ın cesaretini hissettim.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Uzun anlatım sadeleştirilmiş, alıntı A2 düzeyine uygun şekilde verilmiştir.)

165. Cümle: “*Sabahleyin evdeki akademimde yaptığım müşahedeleri anlattım.*”

UC: Sabah evde yaptığım gözlemleri anlattım.

(Açıklama: Bilgisellik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Akademim”, “müşahede” gibi kelimeler sadeleştirilmiştir.)

166. Cümle: “*Tafsîlât verdim, uğraştım, terledim.*”

UC: Ayrıntılı bilgiler verdim, çok uğraştım, terledim.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Tafsîlât” kelimesi açıklanarak sadeleştirilmiştir.)

167. Cümle: “*Masallardan, türkülerden misaller getirdim.*”

UC: Masallardan ve halk türkülerinden örnekler verdim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Misal” kelimesi, günümüz Türkçesine uygun “örnek” biçimi şeklinde sadeleştirilmiştir.)

168. Cümle: “*Nerede...*”

UC: Ama nafileydi...

(Açıklama: Amaçlılık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Yalın ifade bağlama uygun şekilde açıklanmıştır.)

169. Cümle: “*Efruz Bey’le havarileri, bir ağızdan, ‘Çimenler otlanılmaz, yenilir...’ diyorlardı.*”

UC: Efruz Bey ve dil öğrencileri hep birlikte “Çimen otlanmaz, yenir” diyordu.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Havariler” kelimesi sadeleştirilmiş, tümcedeki tekrarlar azaltılmıştır.)

170. Cümle: “*Bu esnada mendilimle terlerimi silerken gözüm bahçe kapısına kaçtı.*”

UC: Terlerimi silerken gözüm bahçe kapısına kaydı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Bu esnada” anlatımı çıkarılmış, biçim sadeleştirilmiştir.)

171. Cümle: “*Bir de ne göreyim! Sıksa bir keçi... bakımsız tarhların kenarlarından fışkırmış sık çimenleri otluyor..*”

UC: Ne göreyim! Zayıf bir keçi, bahçedeki çimenleri yiyordu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Tarh”, “fışkırmak” gibi süslü seviyeye uygun olmayan anlatım sadeleştirilmiş, anlam korunmuştur.)

172. Cümle: “*Yavaş yavaş gittim.*”

UC: Yavaşça yaklaştım.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Daha akıcı bir ifade kalıbı kullanılmıştır.)

173. Cümle: “*Çaktırmadan Efruz Bey'in koltuğuna girdim.*”

UC: Fark ettirmeden Efruz Bey'in yanına yaklaştım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Koltuğa girmek” deyimini açıklanarak sadeleştirilmiştir.)

174. Cümle: “*‘Tabiat üzerine münakasa edeceğiz’ diye onu keçinin görünmediği pencereye götürdüm.*”

UC: “Doğa hakkında konuşacağız” diyerek onu keçinin görünmediği pencereye götürdüm.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Tabiat”, “münakaşa” kelimeleri sadeleştirilmiştir.)

175. Cümle: “*Elimle çiçeksiz tarhları gösterdim.*”

UC: Çiçek olmayan bahçe köşelerini gösterdim.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Tarh” kelimesi açıklanarak dil öğrenici düzeyine indirilmiştir.)

176. Cümle: “*Dedim ki: ‘Şu bozuk tarhların kenarlarındaki otlar saz mı, yonca mı, arpa mı, yulaf mı?’*”

UC: “Şu kötü bahçe köşelerindeki otlar saz mı, yonca mı, arpa mı, yulaf mı?” diye sordum.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Tarh” kelimesi günümüz Türkçesi ile verilmiştir.)

177. Cümle: “*Efruz Bey dikkatle baktı: ‘Hiçbiri değil.’*”

UC: Efruz Bey dikkatlice baktı: “Hiçbiri değil,” dedi.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Tümce biçimsel olarak daha doğal hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

178. Cümle: “‘*Ya ne?*’”

UC: “Peki, nedir?”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Ya ne?” şeklindeki toplumda yaygın olan ama anlaşılması zor olabilecek anlatım yerine daha açıklayıcı bir biçim kullanılmıştır.)

179. Cümle: “‘*Çimen.*’”

UC: “Çimen.”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Tek kelimelik net cevap değiştirilmemiştir.)

180. Cümle: “‘*Pekâlâ!*’ dedim.”

UC: “Tamam!” dedim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Pekâlâ” kelimesi yerine düzeye daha uygun “tamam” kelimesi tercih edilmiştir.)

181. Cümle: “‘*Öteki koluna girerek keçinin görüldüğü sağ taraftaki pencereye götürdüm.*’”

UC: Diğer koluna girip keçinin görüldüğü pencereye götürdüm.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Öteki” ve “sağ taraftaki” gibi yön kelimeleri daha açık ve kavranır hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

182. Cümle: “‘*Sordum: ‘Koyunlar ne yapıyor?’*’”

UC: “Koyunlar ne yapıyor?” diye sordum.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Soru yapısı düzgün fakat sıralaması doğal olmadığı için düzeltilmiştir.)

183. Cümle: “‘*Otluyor.*’”

UC: “Ot yiyorlar.”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Otluyor” eylemi, dil öğrencilerin daha kolay anlayacağı basit biçime dönüştürülmüştür.)

184. Cümle: “‘*Neyi otluyor?*’”

UC: “Ne yiyorlar?”

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Önceki cümledeki değişikliklerle uyumlu biçime getirilmeye çalışılmıştır.)

185. Cümle: “‘*Çimenleri...*’ *der demez halk gibi doğru söylediğinin farkına varınca öyle bir haykırdı ki...*”

UC: “Çimenleri” dediği anda halk gibi doğru konuştuğunu anlayınca öyle bir bağırdı ki...

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Cümledeki karmaşık ifade kalıbı sadeleştirilmiştir.)

186. Cümle: “‘*Hayır, hayır, hayır, otlamıyor...*’”

UC: “Hayır, hayır! Onlar ot yemiyorlar!”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Vurgular korunmuş, yüklemdeki özne netleştirilerek A2 seviyesine uygun biçime getirilmeye çalışılmıştır.)

187. Cümle: “‘*Arkadaşları da heyecanla, onun narasını tekrarlıyorlardı.*’”

UC: Arkadaşları da heyecanla onun bağırmasını tekrar ediyorlardı.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Nara” gibi eski kelime, günlük dildeki karşılığı biçimiyle değiştirilmiştir.)

188. Cümle: “‘*Efruz Bey şaşırmişti.*’”

UC: Efruz Bey şaşkındı.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Eylem zamanında sadeleştirme yapılarak akıcı ifade sağlanmıştır.)

189. Cümle: “‘*Bu şaşkınlığı arasında sordum.*’”

UC: O şaşkınlıkla hemen sordum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Arasında sordum” gibi anlatım bozukluğuna sebep olan ifade sadeleştirilmiştir.)

190. Cümle: “‘*Pekâlâ, gördüğünüz keçi bu çimenleri otlamıyor da ne yapıyor?*’
sualine, ‘İçiyor...’ cevabını vermez mi?”

UC: “Peki, bu keçi çimenleri otlamıyor da ne yapıyor?” diye sordum. “İçiyor”
diye cevap verdi!

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır.
“Pekâlâ” yerine “peki”, “sual” yerine “soru”, “cevap vermez mi” yapısı yerine daha
doğrudan ve doğal anlatım biçimi tercih edilmiştir.)

191. Cümle: “*Galeyan içinde muhakemelerini kaybeden havariler tam bir iman
ile büyük üstatlarının dilindeki bu ‘sürçme’yi ciddi zannettiler.*”

UC: Heyecanla düşünen dil öğrenciler, Efruz Bey’in bu hatasını doğru sandılar.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak özetleme
yapılmıştır. “Galeyan”, “muhakeme”, “iman ile zannetmek”, “sürçme” gibi ifade ve
kalıpları sadeleştirilmiştir.)

192. Cümle: “*Efruz Bey’le beraber hepsi çimenlerin otlanmayıp içildiğini
iddiaya başladılar.*”

UC: Efruz Bey’le birlikte hepsi çimenlerin yenmediğini, içildiğini savunmaya
başladılar.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır.
“Otlanmak” ve “iddiaya başlamak” ifade biçimleri daha net karşılıklarla
sadeleştirilmiştir.)

193. Cümle: “*Bir saat sonra...*”

UC: Bir saat sonra...

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun olarak koruma yapılmıştır. Yapı aynen
korunmuştur.)

194. Cümle: “*Efruz Bey’le havarileri karşısındaki müthiş mağlûbiyetimin,
yorgun sersemliği içinde seke seke vapura koşarken çamlığa çıkan bir sürü eşek
gördüm.*”

UC: Efruz Bey ve arkadaşlarına karşı kaybetmiş olmanın yorgunluğuyla vapura
koşarken çamlığa çıkan birkaç eşek gördüm.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Havarileri”, “müthiş mağlubiyet”, “seke seke” kelimesel deyim ifadeleri sadeleştirilmiştir.)

195. Cümle: *“Bu mübarek hayvanlara yine eskisi gibi derin bir muhabbetle, şedit bir meftuniyetle, ‘Ne karakter, ne seciye!’ diyerek bakamadım.”*

UC: Bu hayvanlara artık eskisi gibi büyük bir sevgiyle, hayranlıkla bakamadım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Mübarek”, “şedit meftuniyet”, “seciye” gibi ileri düzey kelimeler sadeleştirilmiştir.)

196. Cümle: *“Hatta tenezzül edip yüzümü bile çevirmedim.”*

UC: Hatta bakmak bile istemedim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Tenezzül etmek” gibi eski kullanımlı kelimeler sadeleştirilmiştir.)

197. Cümle: *“Çünkü artık meşhur orta malı ‘İnat eşekte olur’ hakikati benim nazarımda iflâs etmişti.”*

UC: Çünkü “İnat eşekte olur” sözü artık bana doğru gelmiyordu.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Orta malı”, “nazarıma göre”, “iflâs etti” gibi ifadeler dil öğrencinin anlayabileceği şekilde sadeleştirilmiştir.)

198. Cümle: *“Efruz Bey’le havarilerinin ‘tarhtaki çimenleri otlayan keçiyi’ gözleriyle gördükleri hâlde, ayak direyip ‘çimenin otlanmayıp içildiğini’ iddiaya devamları, dünyada ‘inat’ hasletini en yüksek derecede haiz bir mahlûk olduklarına en bariz bir delildi.”*

UC: Efruz Bey ve dil öğrencileri keçinin çimen yediğini görmelerine rağmen, hâlâ çimenin yenmeyip içildiğini savunuyorlardı. Bu durum onların ne kadar inatçı olduklarını açıkça gösteriyordu.

(Açıklama: Bağdaşıklık, amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak özetleme ve değiştirme yapılmıştır. “Tarhtaki”, “ayak diremek”, “haiz olmak”, “haslet”, “en bariz delil” gibi ileri düzey kelimeler sadeleştirilmiş, tümce iki bölüme ayrılarak dil öğrencinin anlama düzeyine uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

199. Cümle: “*Meydana çıkan madunlukları için birdenbire gözümden düşen eşeklere karşı eskiden beslediğim o derin, o samimî hürmeti, şimdi aynıyla kimler hakkında duyduğumu, bilmem artık, söylemeye hacet var mı?*”

UC: Eşeklerin inatçılığı yüzünden artık onlara duyduğum o derin saygıyı kaybettim. Şimdi bu duyguyu kime karşı hissettiğimi söylememe gerek var mı, bilmem.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik, bağdaşıklık ve amaçlılık ölçütlerine uygun olarak özetleme ve değiştirme yapılmıştır. “Madunluk”, “gözümden düşmek”, “samimî hürmet”, “söylemeye hacet var mı” gibi seviye üstü ifadeler sadeleştirilmiştir. Tümce anlaşılabilirlik açısından ikiye bölünmüştür.)

1.1. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “İNAT” İSİMLİ HİKÂYENİN METİN ÖNCESİ ETKİNLİKLERİ

Etkinlik 1:

Keçi inadı deyiminden ne anlıyorsunuz? Önceki bilgilerinizden hareketle tahminde bulununuz.

Etkinlik 2:

Dil öğrencilerin görebileceği şekilde İNAT yazılır ve dil öğrencilerin bu kelimeyle ilişkili olarak akıllarına gelen çağrışımsal kelimeleri söylemeleri istenir.

Etkinlik 3:

Hayatınızda çok inatçı biriyle karşılaştınız mı?

Etkinlik 4:

İnat, eşek, yazar, halk, köşk, inanmak, dil yanlış kelimeleri sizce nasıl bir hikâyede geçiyor olabilir?

Etkinlik 5:

Hatanızda ısrar ettiğiniz, verdiğiniz karardan vazgeçmediğiniz durumlar oldu mu?

1.2. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “İNAT” İSİMLİ HİKÂYENİN METİN SONRASI ETKİNLİKLERİ

Doğru / Yanlış Soruları:

Doğru / Yanlış

Yazar çocukken eşekleri severdi.

Efruz Bey keçinin çimenleri yediğini görünce bu duruma itiraz etmiştir.

Kısa Cevaplı Sorular:

Yazar neden bu hikâyeyi yazmıştır?

Efruz Bey yazdığı mektubunda hangi hayvanlardan söz etmiştir?

Boşluk Doldurma Soruları:

Yazar çocukluğunda “_____ eşekte olur” sözüne inanırmış.

Keçi bahçede _____ yiyordu.

Eşleştirme Soruları:

1. Efruz Bey	A. Bahçedeki çimenleri yedi.
2. Keçi	B. Anlatıcıya mektup yazdı.
3. Çimen	C. Hikâye yazdı ve Efruz’a gitti
4. Anlatıcı	D. Atların yemesi tartışıldı.

Evet-Hayır Soruları:

Efruz Bey hikâyede önemli biridir. ()

Keçi hiçbir şey yememiştir. ()

Özetleme Sorusu:

Okuduğunuz hikâyeyi aklınızda kaldığı kadarıyla özetleyiniz.

1.3. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “İNAT” İSİMLİ HİKÂYE İÇİN SÖZLÜK OLUŞTURULMASI

SÖZLÜK

Atasözü: İnsanlara öğüt veren eski ve kısa söz.

Duygu: İnsanların mutlu, üzgün, korkmuş gibi hissetme durumu.

Eleştiri: Bir olay ya da insan hakkında iyi ve kötü yanlarıyla yapılan değerlendirme.

Görünüş: Bir insanın ya da şeyin dıştan nasıl görüldüğüdür.

Hayranlık: Çok beğenme ve takdir etme durumu.

İnanç: Doğru olduğuna kalpten inanılan düşünce ya da duygu.

Kışnemek: Atın yüksek sesle bağırması.

Mecbur: Bir şeyi yapmak zorunda olmak.

Onur: Kişinin kendine saygı duyması.

Pişmanlık: Yaptığı bir şeyden sonra üzülmeye durumu.

Saygı: Birine iyi ve dikkatli şekilde davranma.

Sezgi: Bir durumu hemen, düşünmeden fark etme yeteneği.

Şaşkınlık: Beklenmeyen bir şey olunca ne yapacağını bilememe durumu.

Tecrübe: Yaşayarak öğrenilen bilgi ve beceri.

Ürpermek: Soğukta ya da korkunca vücudun kısa süre titremesi.

2. “SİVRİSİNEK” İSİMLİ HİKÂYENİN A2 SEVİYESİNE UYGUN SADELEŞTİRİLMESİ

Bu bölümde, Ömer Seyfettin’in “Sivrisinek” isimli hikâyesi, A2 seviyesindeki dil öğrencilerine yönelik olarak metindilbilimsel ölçütler esas alınarak sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme sürecinde özellikle anlatımın anlaşılabilirliğini artırmak amacıyla karmaşık yapılar basitleştirilmiş, kültürel referanslar ve tarihsel göndermeler açık hâle getirilmiş veya gerektiğinde çıkarılmıştır. Metindeki bağdaşıklık ve

bağdaşıklık unsurları korunmaya çalışılmış; aynı zamanda metnin amaçlılık, kabul edilebilirlik ve bilgisellik ölçütlerine uygun biçimde yeniden yapılandırılması sağlanmıştır. Her sadeleştirilen cümle, özgün metinle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve yapılan dönüşümler, dil öğrencisinin düzeyine uygunluk gözetilerek metindilbilimsel gerekçelerle açıklanmıştır. Böylece, hem biçim hem içerik açısından dil öğrenciye uygun bir metin elde edilmesi amaçlanmıştır.

1. Cümle: “Bilsen Efruzcuğum, kırk gündür burada ne rahat yaşıyordum.”

UC: Kırk gündür burada çok rahat yaşıyordum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Hitap, duygusal abartı çıkarılarak ifade sadeleştirilmiştir.)

2. Cümle: “Ses yok, seda yok, dost yok, düşman yok!”

UC: Ne ses var ne insan, kimse yok.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun şekilde değiştirme yapılmıştır. Anlamdaş kelimeler sadeleştirilmiş, metin A2 düzeyine uygunlaştırılmıştır.)

3. Cümle: “Gürültü yok!”

UC: Gürültü yoktu.

(Açıklama: Eksilteli tümce yapsı tamamlanarak durumsallık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır.)

4. Cümle: “Yorgunluk yok!”

UC: Yorgunluk da yoktu.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun olarak değiştirme yapılmıştır. Bağlaç eklenmiş böylece dilbilgisel anlamda bağ oluşturulmuştur.)

5. Cümle: “Bizi bitiren, benizlerimizi, dudaklarımızı sarartan, gür saçlarımızı vakitsiz döken ve ağartan, hani o ‘hırs’ dediğimiz sinir sıtması yok!”

UC: Bizi yoran, yüzümüzü solduran, saçlarımızı döken o hırs yoktu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine dayalı özetleme yapılmıştır. Öznel tanımlar özetlenmiş, anlam bütünlüğü korunarak dil öğrencinin düzeyine uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

6. Cümle: “Öyle bir rahat ki... sanki adem!”

UC: O kadar rahattım ki... sanki hiçlik gibiydi.

(Açıklama: Metinlerarasılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun olarak değiştirme yapılmıştır. “Adem” kavramı dil öğrenici seviyesine uygun biçimde açıklanarak “hiçlik” ifadesine dönüştürülmüş, kültürel/dini gönderme net hâle getirilmiş ve anlam korunmuştur.)

7. Cümle: “Her sabah rüyasız ve deliksiz uykumdan, penceremin yanındaki yüksek ağacın yanında tünemiş ak horozun ‘Çat! Çat!’ diye kanat vurmasıyla uyanıyor, onun keskin, saf, mesut ötüşlerini dinliyordum.”

UC: Her sabah derin uykumdan horozun kanat çırpmasıyla uyanıyor ve onun güzel ötüşünü dinliyordum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. Uzun sıralı yapı sadeleştirilmiş, “rüyasız ve deliksiz” ifadesi bir kavrama indirgenmiştir. “Ak horoz”, “mesut ötüş” kelimeleri güncel olan ve dil öğrenici düzeyine uygun biçimde dönüştürülmüştür.)

8. Cümle: “Bütün günüm erimiş bir billur gibi akan derenin başında geçiyor.”

UC: Bütün günümü berrak bir derenin başında geçiriyordum.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Erimiş billur” ifadesi açıklanarak sadeleştirilmiş, “akan dere” ifadesi çıkarılmış ancak anlam korunmuştur.)

9. Cümle: “Ah bu billur akışı...”

UC: Bu berrak suyun akışı,

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. Duygusal ünlem atılmış, “billur” kelimesi açıklanarak seviyeye uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

10. Cümle: “Sanki hemen şu top ağaçların arkasında sanılacak gizli bir cennetten sızarak nerede olduğu bilinmeyen uzak ve toprakları dumandan peri memleketlerinin zümrüt sahillerine giden bu akışı...”

UC: Bu su sanki uzak bir cennetten çıkıp masal gibi bir ülkeye doğru akıyordu.

(Açıklama: Amaçlılık ve metinlerarasılık ölçütlerine uygun özetleme yapılmıştır. Anlamca yoğun yapı özetlenmiş; “peri memleketleri”, “zümrüt sahiller” gibi düş gücüne dayalı ifadeler sadeleştirilmiştir.)

11. Cümle: “Gözlerimden ta ruhumun içine aksediyor.”

UC: Gözlerimden içime işliyordu.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Aksediyor” gibi Osmanlıca bir ifade yerine dil öğrencinin anlayacağı günlük dil düzeyinde anlatım tercih edilmiştir.)

12. Cümle: “Artık bütün gün nereye baksam, ağaçlara, yerlere, gökte bulutlara, yoldan geçen davarlara...”

UC: Bütün gün nereye baksam, ağaçlara, yerlere, gökyüzüne ve geçen hayvanlara bakıyordum.

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. Eksilteli tümce tamamlanmış, “davalar” kelimesi düzeye uygun şekilde “hayvanlar” olarak değiştirilmiştir.)

13. Cümle: “Her şey gözümün önünde bu billur dere gibi akıyor.”

UC: Her şey gözümün önünde berrak bir dere gibi akıyordu.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Billur” kelimesi açıklanmış sadeleştirilmiş, dil öğrencinin düzeyine uygun bir anlatım kullanılmıştır.)

14. Cümle: “Şehirde dost elleriyle kırılan kalbimden bütün kederler sızıyor ve hepsi gözlerimden, muhitin hayaline karışarak akıp gidiyor; mavi ziyalar, pembe nurlar, isimsiz renklerle billurlaşıyor.”

UC: Şehirde dostlarım tarafından kırılan kalbimdeki bütün üzüntüler gözlerimden akıyor, çevredeki güzelliklere karışıyordu; maviler, pembeler ve isimsiz renkler gibi parlıyordu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre özetleme yapılmıştır. Uzun ve karmaşık tümce sadeleştirilmiş, “dost elleriyle kırılan kalp”, “muhitin hayaline karışmak”, “ziyalar, nurlar” ağır ifadeleri açıklayıcı biçimde A2 düzeyine indirgenmiştir.)

15. Cümle: “İşte dün sabah yine derenin başında idim.”

UC: Dün sabah yine dere kenarındaydım.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “İşte” gibi duygusal bağlaç atılmış, “başında idim” ifadesi güncel kullanımla değiştirilmiştir.)

16. Cümle: “O kadar derin bir rahat, o kadar derin bir sükûn içinde idim ki biraz dikkat etsem kalbimin atışlarını bile duyacaktım.”

UC: O kadar sakindim ki dikkat etsem kalp atışımı bile duyabilirdim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre özetleme yapılmıştır. “Rahat” ve “sükûn” kelimeleri sadeleştirilmiş, anlam korunmuş anlatım kısaltılmıştır)

17. Cümle: “Ansızın arkamdan bir ses ‘Hey, Ahmet Ağa'nın misafiri!’ diye bağırdı.”

UC: Birden arkamdan biri, “Hey, Ahmet Ağa'nın misafiri!” diye seslendi.

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Ansızın” kelimesi metnin akıcı okunması için “birden” şeklinde verilmiş, “bağırdı” eylemi yerine A2 seviyesinde daha çok kullanılan “seslendi” kelimesi kullanılmıştır.)

18. Cümle: “Döndüm. Gözlerimin önünde bir jandarma hayali aktı, kaynaştı.”

UC: Döndüm, bir jandarma silueti gözümün önünde belirdi.

(Açıklama: Amaçlılık ölçütüne uygun özetleme yapılmıştır. “Hayal aktı, kaynaştı” gibi soyut anlatımlar sadeleştirilerek daha somut ve dil öğrenici düzeyine uygun ifadeye dönüştürülmüştür.)

19. Cümle: “‘Sana bir mektup getirdiler, al be...’”

UC: “Sana bir mektup getirdiler, al bakalım...”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Al be” anlatımı daha kibar ve günlük dile uygun biçimde uyarlanmıştır.)

20. Cümle: “‘Bana mı? Yanlışlık olacak...’ diye kalktım; çünkü İstanbul'da kimse benim nerede olduğumu bilmiyordu.”

UC: “Bana mı? Bir yanlışlık olmalı.” dedim ve kalktım. Çünkü İstanbul’da kimse yerimi bilmiyordu.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. Anlatımdaki eksiltili biçim korunarak sadeleştirilmiş, anlatım öğeleri net cümlelere ayrılmıştır.)

21. Cümle: “Hatta karım bile..”

UC: Karım bile bilmiyordu.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. Eksiltili yapı tamamlanmış, tümce açık hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

22. Cümle: “Jandarmanın elinden mektubu aldım, baktım...”

UC: Jandarmadan mektubu aldım ve baktım.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. Bağlaç eklenmiş anlatım akıcı ve yalın hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

23. Cümle: “Hakikaten bana...”

UC: Gerçekten bana gelmişti.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Hakikaten” kelimesi seviyeye uygun hâle sokulmuştur.)

24. Cümle: “Açtım. Senin imzanı görmeseydim, hemen yırtıp atacaktım.”

UC: Mektubu açtım. Senin imzanı görmeseydim hemen yırtardım.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. Zaman uyumu ve nesne eksikliği düzeltilmiştir.)

25. Cümle: “Bu köyde bulunduğum kadar bir kelime okumamaya, bir harf yazmamaya ahdetmişim.”

UC: Bu köyde kaldığım sürece hiçbir şey okumamaya ve yazmamaya söz vermişim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve durumsallık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Ahdetmek” gibi seviye üstü Arapça kökenli kelime yerine dil öğrencinin anlayacağı “söz vermek” ifadesi verilmiştir.)

26. Cümle: “Ama senin mektubunu, sevgili Efruz, mümkün mü okumayayım?”

UC: Ama senin mektubunu okumamak mümkün mü, sevgili Efruz?

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. Söz dizimi düzenlenmiş, duygusal vurgu muhafaza edilmiş, yüklem doğal yerleşimine koyulmuştur.)

27. Cümle: “Jandarma gidince tekrar derenin kenarına oturdum.”

UC: Jandarma gidince yeniden dere kenarına oturdum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Tekrar” kelimesi yerine daha doğal bir uyum sağlayan “yeniden” kullanılmıştır.)

28. Cümle: “Mektubunu okumaya başladım.”

UC: Mektubunu okumaya başladım.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır. Cümle yalın ve net olduğu için aynen korunmuştur.)

29. Cümle: “Okudukça, kırk gündür ruhumdan gözlerime sızan o billur akışı durdu.”

UC: Okudukça, günlerdir içimden gözlerime akan berraklık durdu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Ruhumdan gözlerime sızan billur akışı” ifadesi sadeleştirilmiş, soyut anlatım somutlaştırılmıştır)

30. Cümle: “Karardı.”

UC: Her şey karardı.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. Bir önceki tümceyle bağlam kurulması için eksilteli biçim tamamlanmıştır.)

31. Cümle: “Boşalmış sandığım kalbim yine bir elem ağırlığıyla doldu.”

UC: Rahatladığını sandığım kalbim yeniden üzüntüyle doldu.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Elem” kelimesinin yerine “üzüntü”, “boşalmış” yerine “rahatlamış” kelimesi kullanılarak dil öğrencisinin seviyesine uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

32. Cümle: “Keşke anlattığın tesadüf sana bulunduğum yeri öğretmeseydi...”

UC: Keşke anlattığın rastlantı sana nerede olduğumu göstermeseydi.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Tesadüf” kelimesi A2 seviyesine uygun “rastlantı” kelimesi ile değiştirilmiştir)

33. Cümle: “Bu zehirler, bu şikâyetler, ömründe birkaç gün dinlenmek için bir köye kaçmış bir zavallının önüne dökülür mü?”

UC: Bu şikâyetler, sadece birkaç gün dinlenmek isteyen birine söylenir mi?

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. İmgesel dil sadeleştirilmiş, “zehir” gibi mecaz anlamlı ifadeler çıkarılmıştır.)

34. Cümle: “Bu feryatlar, onun yalnız tabiatın nağmelerini işiterek teselli bulmaya yüz tutan kulaklarına haykırılır mı?”

UC: Bu bağırışlar, sadece doğayı dinleyerek rahatlamaya çalışan birine söylenir mi?

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Feryat”, “nağme”, “teselli bulmak”, “yüz tutmak” gibi kelime ve söz kalıpları açıklanmış ve sadeleştirilmiştir.)

35. Cümle: “Hazırlan bakalım Efruzcuğum, bu münasebetsizliğine ceza olarak seni şimdi biraz fazla hırpalayacağım.”

UC: Hazır ol Efruzcuğum, bu saygısızlığının cezası olarak seni biraz eleştireceğim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Münasebetsizlik” ve “hırpalamak” ifadeleri A2 seviyesine uygun, daha doğrudan ifadelerle değiştirilmiştir.)

36. Cümle: “Anladım ki yine bir buhran geçiriyorsun.”

UC: Sanırım yine zor bir dönemden geçiyorsun.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Buhran” kelimesi dil öğrencinin anlayacağı biçimde açıklanarak sadeleştirilmiştir.)

37. Cümle: “Büyük adamlara, muhterem üstatlara karşı savurduğun o küfürler ne?”

UC: Saygıdeğer kişilere söylediğin sert sözler de neydi?

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Muhterem”, “üstat” ve “küfür” gibi kelimeler A2 seviyesine uygun daha anlaşılır kelimelerle değiştirilmiştir.)

38. Cümle: “O ne şahsiyet? O ne sefil dedikodular?..”

UC: Bu ne biçim tavrı? Bu dedikodular neden?

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Şahsiyet” ve “sefil dedikodu” gibi yargılayıcı ifadeler daha kavranır ve kabul edilir biçimde sadeleştirilmiştir.)

39. Cümle: “Ben sana her vakit ‘Fertlere ehemmiyet verme!’ demez miyim?”

UC: Ben sana hep “Bireyleri önemseme” demiyor muydum?

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Fert” ve “ehemmiyet” gibi Osmanlıca kelimeler güncel karşılıklarıyla değiştirilmiştir.)

40. Cümle: “Fertler uğraşmaya değmez.”

UC: İnsanlarla tek tek uğraşmaya değmez.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve durumsallık ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Fertler” kelimesi açıklanmış ve sadeleştirilmiştir.)

41. Cümle: “Fertler bir denizin dalgaları gibidir.”

UC: Bireyler, denizdeki dalgalar gibidir.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Fert” kelimesi düzeye uygun “birey” kelimesi ile değiştirilmiştir.)

42. Cümle: “Asil olan denizdir; yani cemiyet...”

UC: Asıl önemli olan denizdir, yani toplumdur.

(Açıklama: Amaçlılık ve metinlerarasılık ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Asil” ve “cemiyet” kelimeleri güncel karşılıkları ile değiştirilmiştir.)

43. Cümle: “Dalgalar, yani fertler gelip geçici, muvakkat şekillerdir.”

UC: Dalgalar yani bireyler, gelip geçici görüntülerdir.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Muvakkat” kelimesi ve fert kelimeleri güncel karşılıkları ile verilmiştir.)

44. Cümle: “Biraz felsefî fikri olan, dalgaların bazen büyük olmasına, bazen taşkın olmasına hiç ehemmiyet verir mi?”

UC: Biraz düşünen biri, dalgaların bazen büyük bazen taşkın olmasına önem verir mi?

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır “Felsefî fikir”, “ehemmiyet” gibi ifadeler değiştirilmiş, bağlam korunmuştur.)

45. Cümle: “İlimce, fence, edepçe, malûmatça, tahsilce senden pek aşağı olanların yüksek mevkiler ihraz ettiğini söylüyorsun.”

UC: Bilgi, eğitim ve görgü bakımından senden daha zayıf kişilerin yüksek yerlere geldiğini söylüyorsun.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “İhraz etmek”, “tahsilce”, “malûmatça” kelimeleri günümüz Türkçesine uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

46. Cümle: “Fakat bu pek tabiîdir!”

UC: Ama bu çok normal.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Pek tabii” ifadesi güncel günlük dile uygun biçimde sadeleştirilmiştir.)

47. Cümle: “Çünkü sende olmayan bir şey onlarda vardır: Liyakat...”

UC: Çünkü sende olmayan bir özellik onlarda var: Yeterlilik.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Liyakat” kelimesinin karşılığı olan “yeterlilik” kelimesiyle değiştirilmiştir.)

48. Cümle: “Liyakat karşısında senin ne ilmin, ne fennin, ne edebin, ne malûmatın para eder, ne de tahsilin, iktidarın...”

UC: Yeterlilik varsa, ne bilginin ne eğitimin ne de yeteneğin bir önemi kalır.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre özetleme yapılmıştır. Tümce sadeleştirilmiş, sıralı yapılar özetlenmiş ve dil öğrenici düzeyine uygun bir şekilde tekrardan düzenlenmiştir.)

49. Cümle: “Eminim ki şimdi şurasını okurken başını sallıyor ve içinden ‘Vay, bende liyakat yok mu?’ diyorsun.”

UC: Eminim şimdi burayı okurken başını sallıyor ve “Bende yeterlilik yok mu?” diyorsun.

(Açıklama: Durumsallık ve bağdaşıklık ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Liyakat” kelimesi “yeterlilik” olarak değiştirilmiştir.)

50. Cümle: “İstersen bana darıl, Efruz.”

UC: Bana kızsan da olur, Efruz.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Darılmak” kelimesi seviyede daha yaygın karşılığı olan “kızmak” kelimesi ile değiştirilmiştir.)

51. Cümle: “Seni şüphede bırakmamak için serbestçe söyleyeceğim: ‘Sende liyakat yoktur!’”

UC: Seni düşündürmemek için açıkça söyleyeceğim: “Sende yeterlilik yok.”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Şüphede bırakmak” anlatımı açıklanmış, “serbestçe” daha uygun karşılıkla “açıkça” biçiminde değiştirilmiştir. “Liyakat” kelimesi A2 seviyesinde anlaşılır hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

52. Cümle: “‘Ne malûm?’ mu diyeceksin?”

UC: “Nereden biliyorsun?” mu diyeceksin?

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Ne malûm?” anlatımı güncel kullanımı ile verilmiştir.)

53. Cümle: “Dur sana ispat edeyim.”

UC: Dur, sana kanıtlayayım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “İspat” kelimesi, dil öğrenicinin kolay anlayabileceği “kanıtlamak” fiiliyle değiştirilmiştir.)

54. Cümle: “Bizim rüştiyede iken bir mantık hocamız vardı.”

UC: Ortaokuldayken bir mantık öğretmenimiz vardı.

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Rüştiye” kelimesi güncel karşılığı ile değiştirilmiştir.)

55. Cümle: “Derdi ki: ‘İlim, tarif demektir, evlâtlarım, size bir şey söyleyenin “o söylediği şeyi” hakikaten bilip bilmediğini anlamak istiyor musunuz?’”

UC: Şöyle derdi: “Bilgi, tanım yapmaktır. Bir kişi gerçekten bildiği bir şeyi mi anlatıyor? Bunu anlamak ister misiniz?”

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre silme ve değiştirme yapılmıştır. Tümce ikiye ayrılmış böylece anlaşılabilirlik artırılmak istenmiştir. Tümcedeki tekrarlar ve eski kelimeler çıkarılmış, anlam korunmuştur.)

56. Cümle: “Kullandığı tabirleri tarif ve tahdit ettiriniz.”

UC: Kullandığı kelimeleri tanımlamasını isteyin.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre silme ve değiştirme yapılmıştır. “Tabir”, “tarif” ve “tahdit” gibi Arapça kökenli kelimeler sadeleştirilerek dil öğrenici düzeyine uygun şekilde aktarılmıştır.)

57. Cümle: “O saatte ilmini, yahut cehlini anlayacaksınız.”

UC: O zaman onun bilgili mi, yoksa bilgisiz mi olduğunu anlarsınız.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve durumsallık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “İlim” ve “cehl” gibi kelimeler çevrilmiş; anlam netleştirilmiştir.)

58. Cümle: “Ben çocukken öğrendiğim bu eski usulü İstanbul’da sana çok tatbik ettim.”

UC: Bu eski yöntemi çocukken öğrenmiştim ve İstanbul’da sana sık sık uyguladım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Tatbik etmek” Osmanlıca ifadesi A2 düzeyine uygun biçimde “uygulamak” ile değiştirilmiştir.)

59. Cümle: “Sen her lâfın arasında nakarat gibi kullandığın 'medeniyet, fert, cemiyet, tarih, tahaddüs, terkip, tahlil ve ilh...' gibi tabirlerin birisini bana -velev yanlış olsun- tarif edemedin.”

UC: Sen her konuşmanda sıkça kullandığın “medeniyet, birey, toplum, tarih, değişim, birleşim, çözümleme” gibi kelimelerden birini bile —ister yanlış olsun— bana tanımlayamadın.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre silme ve değiştirme yapılmıştır. “Nakarat gibi kullanmak”, “velev”, “tabir” kelimeleri sadeleştirilmiş, tümcedeki örnekler günümüz Türkçesiyle verilmiş, “ilh.” ifadesi atılmıştır.)

60. Cümle: “Hatta hiç unutmam, bir kere, ‘Şiirin ne olduğu asla tarif olunamaz’ dedin.”

UC: Hatta hiç unutmam, bir kere “Şiir tanımlanamaz” demiştin.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine göre silme ve değiştirme yapılmıştır. “Tarif olunamaz” ifadesi güncel karşılığıyla değiştirilmiştir.)

61. Cümle: “Hatırlıyor musun?”

UC: Hatırlıyor musun?

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır. Tümce açık olduğu için korunmuştur.)

62. Cümle: “Fakat ‘liyakat’ böyle ilmî (!) bir tabir değildir.”

UC: Ama “liyakat” böyle bilimsel bir kelime değildir.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre silme ve değiştirme yapılmıştır. “İlmî” ve “tabir” kelimeleri sadeleştirilmiş, ilk kullanımı dışında amaçlı kullanılan ünlem çıkarılmıştır.)

63. Cümle: “Bu âdeta altın gibi bir şeydir.”

UC: Bu neredeyse altın gibidir.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Âdeta” yerine daha güncel olan “neredeyse” kelimesi kullanılmıştır.)

64. Cümle: “Kimde varsa ne olduğunu güneş gibi bilir ve tarif eder.”

UC: Kimde varsa, o kişi ne olduğunu açıkça bilir ve tanımlar.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Güneş gibi bilir” ifadesi soyutluktan çıkarılıp seviyeye uygun açıklanmıştır.)

65. Cümle: “Meselâ bir bankere ‘Lira nedir?’ desen, mutlaka ‘Yuvarlak ve sarı bir madendir!’ der.”

UC: Örneğin bir bankacıya “Lira nedir?” desen, “Yuvarlak ve sarı bir madendir” der.

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Banker” yerine daha güncel “bankacı” kelimesi kullanılmıştır.)

66. Cümle: “Bu tarifi yapamayan ya hayvan, ya yamyamdır.”

UC: Bu tanımlı yapamayan kişi ya çok cahildir ya da uygarlık nedir bilmez.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Hayvan” ve “yamyam” gibi aşağılayıcı kelimeler çıkarılmış, yerine daha yumuşak bir anlatım getirilmeye çalışılmıştır.)

67. Cümle: “Şimdi Efruzcuğum, mademki -bak, nasıl biliyorum?- hâlâ başını sallıyor ve içinden ‘Vay, bende liyakat yok mu?’ diyorsun.”

UC: Şimdi Efruzcuğum, eminim hâlâ başını sallayıp “Bende yeterlilik yok mu?” diyorsun.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. Ara söz sadeleştirilmiş, “liyakat” kelimesi önceki tümcelerle tutarlı şekilde “yeterlilik” olarak değiştirilmiştir.)

68. Cümle: “Söyle bakalım: ‘Liyakat nedir?’”

UC: Söyle bakalım: “Yeterlilik nedir?”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Liyakat” kelimesi yeniden “yeterlilik” biçiminde değiştirilmiştir.)

69. Cümle: “Söyle, söyle, söyle!”

UC: Söyle hadi, söyle!

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne göre silme ve değiştirme. Tekrar eden ifade anlamı korunmuş ancak konuşma diline daha uygun biçimde sadeleştirilmiştir.)

70. Cümle: “Söyle, söyle!”

UC: Söyle bakalım!

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. Yinelemenin aynı biçimde devam etmesi yerine konuşma gelişimine daha uygun biçimde düzenlenmiştir.)

71. Cümle: “Söyle!”

UC: Hadi, söyle!

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. Emir tümcesine doğal akış kazandırmak amacıyla “hadi” ifadesi eklenmiştir.)

72. Cümle: “İşte bak Efruzcuğum susuyor, hiçbir cevap veremiyorsun.”

UC: Gördün mü Efruzcuğum, susuyorsun ve cevap veremiyorsun.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. Tümce doğallığı korunmuş, yapı daha net hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

73. Cümle: “Çünkü bilmediğin, kendinde varlığını hissetmediğin bir şeyi tabîî tarif edemezsin.”

UC: Çünkü bilmediğin ve sende olmadığını hissettiğin bir şeyi tanımlayamazsın.
(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Varlığını hissetmek” ve “tabîî” gibi ifadeler sadeleştirilerek tümce daha netleştirilmiştir.)

74. Cümle: “Merak etme. Bu sefer de liyakatin ne olduğunu tarif edip sana ‘kulaktan ilim kazandırmak’ cömertliğini göstermeyeceğim.”

UC: Merak etme, bu sefer sana yeterliliğin ne olduğunu anlatıp bilgi kazandırmaya çalışmayacağım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve metinlerarasılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. İronik ifade silinmiş, “kulaktan ilim kazandırmak” deyimisel yapısı açıklanarak verilmiştir.)

75. Cümle: “Yalnız liyakatin olmadığına seni inandıracağım.”

UC: Sadece sende yeterlilik olmadığını sana göstereceğim.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. Yargı açık şekilde ifadelendirilmiş, “inandırmak” yerine “göstermek” gibi daha bilgilendirici ve yalın bir fiil kullanılmıştır.)

76. Cümle: “Liyakatin zıddı ‘acz’dir.”

UC: Yeterliliğin karşıtı güçsüzlüktür.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Zıddı” ve “acz” gibi Arapça kelimeler açıklanarak güncel kelimelerle değiştirilmiştir.)

77. Cümle: “Kimde acz varsa o şarlatandır, mütecavizdir.”

UC: Kim güçsüzse, o kişi gösteriş yapar ve sınırları zorlar.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve bağdaşıklık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Şarlatan” ve “mütecaviz” gibi eski kelimeler daha sade ve net bir biçimde açıklanmıştır.)

78. Cümle: “O asidir, nümayişçidir, fertçidir.”

UC: O kişi kurallara karşı gelir, gösteriş yapar ve sadece kendini düşünür.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Asi”, “nümayişçi”, “fertçi” gibi Osmanlıca kelimeler açıklayıcı şekilde sadeleştirilmiştir.)

79. Cümle: “Bir kelime ile söyleyeyim, ‘gayr-i memnun’dur.”

UC: Kısacası o, bulunduğu durumdan memnun olmayan biridir.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre silme ve değiştirme yapılmıştır. “Gayr-i memnun” anlatımı dil öğrenici düzeyine uygun Türkçe karşılığıyla verilmiştir. Anlatımın netleştirilmesi amacıyla üçüncü şahıs görünür kılınmıştır.)

80. Cümle: “Donkişot gibi yel değirmenlerine meydan okur.”

UC: Don Kişot gibi hayali düşmanlara savaş açar.

(Açıklama: Metinlerarasılık ve amaçlılık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Yel değirmenlerine meydan okumak” deyimsel anlatımı sadeleştirilmiş ve anlam korunarak açıklanmıştır.)

81. Cümle: “Ha şimdi, dur... Sakın kelime üzerinde oynama... demek ki: ‘Acz’in mukabili ‘kuvvet’tir.”

UC: Şimdi dur, kelimeleri değiştirme: Aczin karşıtı güçtür.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. Tümcedeki “mukabil” ifadesi “karşıt” olarak çevrilmiştir.)

82. Cümle: “Hayır: Kuvvet ‘zaaf’ın zıddıdır.”

UC: Hayır, güç zayıflığın karşıtıdır.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Zaaf” ve “zıddı” gibi eski kelimeler güncel Türkçe karşılıklarıyla değiştirilmiştir.)

83. Cümle: “‘Liyakat’ kuvvetten daha âli, daha ulvî, daha yüksek bir şeydir.”

UC: Yeterlilik, güçten daha değerli ve daha yüce bir şeydir.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre silme ve değiştirme yapılmıştır. “Âli” ve “ulvî” gibi soyut kelimeler sadeleştirilmiştir.)

84. Cümle: “Kuvvet vücutsa, liyakat ruhtur.”

UC: Güç bedense, yeterlilik ruhtur.

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. Tümcedeki karşıtlık korunmuş, kelimeler sadeleştirilerek dil öğrencinin düzeyine uygun hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

85. Cümle: “Anladın mı Efruzcuğum; ben sende liyakat olmadığını aczinden anlıyorum.”

UC: Anladın mı Efruzcuğum? Sende yeterlilik olmadığını, güçsüzlüğünden anlıyorum.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Liyakat” ve “acz” kelimeleri önceki sadeleştirmelerle tutarlı biçimde çevrilmiştir.)

86. Cümle: “Aczini de şarlatanlığından anlıyorum.”

UC: Güçsüz olduğunu gösterişlerinden anlıyorum.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Şarlatanlık” kelimesinin yerine dil öğrencinin daha kolay anlayacağı “gösteriş” kelimesi tercih edilmiştir.)

87. Cümle: “Çünkü şarlatanlık aczin en bariz bir seciyesidir.”

UC: Çünkü gösteriş yapmak, güçsüzlüğün en belirgin özelliğidir.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Bariz seciye” gibi eski kavramlar güncel Türkçeye çevrilmiş ve tümce net biçime getirilmeye çalışılmıştır.)

88. Cümle: “Bu hakikati ister isen sana ispat etmeden, bir hikâyecikle öğretiyim.”

UC: Bu gerçeği sana ispatlamadan, küçük bir hikâyeyle anlatayım.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Hakikat”, “ister isen”, “hikâyecik” gibi kelimeler sadeleştirilmiş ve anlam, anlatım yumuşatılmıştır.)

89. Cümle: “Bazı akşamlar misafir olduğum evin çardağında toplanan ihtiyarlar öyle fıkralar anlatıyorlar ki...”

UC: Akşamları misafir olduğum evin bahçesinde toplanan yaşlılar bazen öyle hikâyeler anlatıyor ki...

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Çardak” kelimesi yerine “bahçe”, “fıkra” kelimesi yerine “hikâye” kullanılarak dil öğrencinin düzeyinde uygun kelimeler tercih edilmiştir.)

90. Cümle: “Âdeta burası bir ‘Kulak Darülfünunu’ yani kitapsız bir mektep!”

UC: Sanki burası kitapsız bir okul gibi.

(Açıklama: Metinlerarasılık ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Darülfünun” kelimesi ve mecaz biçimler sadeleştirilmiştir.)

91. Cümle: “Tam senin istediğin ‘kitapsız ilim’, hani o yalnız zevk ve temayül ile kazanılan ilim burada var.”

UC: Tam da senin sevdiğin gibi, yalnızca zevk ve ilgiyle öğrenilen bilgi burada var.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre silme ve değiştirme yapılmıştır. “Temayül” ve “ilim” eski kelimeleri sadeleştirilmiş, anlatım açıklanmıştır.)

92. Cümle: “Geçen akşam ‘Rüzgârla Sivrisinek’i anlattılar.”

UC: Geçen akşam “Rüzgâr ile Sivrisinek” hikâyesini anlattılar.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. Yapı yalın ve net olduğu için sadece bağlaç ve yazım değişimleri yapılmıştır.)

93. Cümle: “Şimdi ben de sana bu hikâyeyi yazayım da maskara aczin ne müthiş bir şarlatan olduğunu gör.”

UC: Şimdi ben de sana bu hikâyeyi yazacağım ki, gösterişli güçsüzlüğün ne kadar yanıltıcı olduğunu gör.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Maskara acz” ve “şarlatan” gibi anlatımlar açıklanıp sadeleştirilmiştir.)

94. Cümle: “Gör de, istersen anlama.”

UC: Gör ama istersen anlamazlıktan gel.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. Tümcedeki yapıya uygun sadeleştirme yapılmış, mecaz anlatım hafifletilmiştir.)

95. Cümle: “Kuvvetin görünmez, elle tutulmaz bir ruhu olan kahraman rüzgâr bir gün kırlardan, çiçeklerden, çamlardan, ormanlardan topladığı güzel kokuları etrafa dağıta dağıta gidiyor, tatlı tatlı esiyormuş.”

UC: Güçlü ama görünmeyen rüzgâr, bir gün kırlar, çiçekler ve ormanlardan topladığı güzel kokuları yayarak esiyormuş.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Kuvvetin ruhu”, “kahraman rüzgâr” anlatımları sadeleştirilmiştir.)

96. Cümle: “Herkesi sokup taciz ettiği mahut iğnesine büyük bir ehemmiyet veren sivrisinek nu görmüş ve boyuna posuna bakmadan: ‘Puf... puf...’ diye gülmüş.”

UC: Herkesi sokan ve iğnesiyle övünen sivrisinek onu görmüş ve hiç düşünmeden “Puf... puf...” diye gülmüş.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Mahut iğne”, “ehemmiyet”, “boyuna posuna bakmadan” gibi ifadeler sadeleştirilmiş; aktarım dil öğrenici düzeyine uygun biçime getirilmeye çalışılmıştır.)

97. Cümle: “Kahraman rüzgâr ‘belki bana değil!’ diye aldırmamış, yoluna devam etmiş.”

UC: Rüzgâr, “Belki bana gülmüyordur,” diye düşünmüş ve yoluna devam etmiş.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve durumsallık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Aldırmamak” kelimesi açıklanarak verilmiş ve fikir netleştirilmiştir.)

98. Cümle: “Fakat sivrisinek arkasından daha ziyade gülmeye, eğlenmeye, hatta küfür etmeye başlamış.”

UC: Ama sivrisinek arkasından daha çok gülmeye, eğlenmeye ve hatta sert sözler söylemeye başlamış.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Ziyade”, “küfür etmek” gibi kelimeler dil öğrenici seviyesine uygun biçimde yeniden değerlendirilmiştir.)

99. Cümle: “Rüzgâr liyakatli adamlara has olan o büyük ve ulvî soğukkanla, yavaş yavaş geri dönmüş, sivrisineğin önüne gelmiş.”

UC: Rüzgâr, sabırlı insanların gösterdiği o sakinlikle yavaşça dönüp sivrisineğin yanına gelmiş.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Liyakatli adamlara has ulvî soğukkanlılık” soyut ifadeleri netleştirilip sadeleştirilmiştir.)

100. Cümle: “Hiddetlenmeden sormuş: ‘Bana mı gülüyorsun?’”

UC: Kızmadan sormuş: “Bana mı gülüyorsun?”

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Hiddetlenmeden” kelimesi yerine güncel dilde daha yaygın kullanımı olan “kızmadan” kelimesi kullanılmıştır.)

101. Cümle: “‘Evet sana.’”

UC: Evet, sana.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

102. Cümle: “‘Benimle mi eğleniyorsun?’”

UC: Benimle mi dalga geçiyorsun?

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Eğlenmek” kelimesi dil öğrencinin anlayacağı seviyede “dalga geçmek” biçiminde netleştirilmiştir.)

103. Cümle: ““Evet seninle.””

UC: Evet, seninle.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

104. Cümle: ““Bana mı küfrediyorsun?””

UC: Bana mı kötü söz söylüyorsun?

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne göre değiştirme yapılmıştır. “Küfretmek” kelimesi A2 düzeyine uygun şekilde “kötü söz söylemek” biçiminde yumuşatılmıştır.)

105. Cümle: ““Evet, sana...””

UC: Evet, sana.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

106. Cümle: “Kuvvetli rüzgâr bu âciz sivrisineğin bu derece küstahlaşmasına evvel şaşırmış, sonra acımış.”

UC: Güçlü rüzgâr, bu zayıf sivrisineğin böyle küstah davranmasına önce şaşırmış, sonra üzölmüş.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Âciz”, “küstahlaşma” kelimeleri ağır ifadeler olduğu için değiştirilmiştir.)

107. Cümle: “Şöyle konuşmaya başlamışlar:”

UC: Böyle konuşmaya başlamışlar:

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Şöyle” kelimesi konuşmaya uygun biçimde “böyle” olarak sadeleştirilmiştir.)

108. Cümle: ““Ne cesaret! Sen deli mi oldun? Ben bir kere esersem sen parçalanır, bir tarafa çarpar, hemen öölürsün!””

UC: “Ne cesaret! Deli mi oldun? Bir kere esersem seni parçalarım, savururum!”

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. Tümcede çatısı A2 seviyesine uygun hâle getirilmiştir. Tümcenin aktarımı korunmuş; uzun anlatım daha kısa hâle getirilmeye çalışılmıştır.)

109. Cümle: ““Ben mi?””

UC: Beni mi?

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır. İletişimin doğallığı korunarak ufak bir tamamlama yapılmıştır.)

110. Cümle: ““Sen...””

UC: Evet, seni.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. İletişimin doğallığı korunarak ufak bir tamamlama yapılmıştır.)

111. Cümle: ““Gülerim aklına! Ben bir uçmaya başlar, senin karşına çıkarsam, buralarda duramaz, uzaklara kaçır gidersin.””

UC: Senin bu düşüncene gülerim! Bir uçmaya başlasam, karşımda duramaz ve kaçarsın.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. Yapı ağır olduğu için sadeleştirilmiş; doğallık artırılarak dil öğrencinin anlayabileceği seviyeye indirgenmiştir.)

112. Cümle: ““Ben mi?””

UC: Ben mi?

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

113. Cümle: ““Evet sen...””

UC: Evet, sen.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

114. Cümle: ““Bu cirminle beni kaçırıcaksın ha?””

UC: Bu küçüklüğünle beni korkutacak mısın?

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Cirm” kelimesi güncel karşılığına yakın biçimde değiştirilmiş, dil öğrencinin anlayabileceği dile çevrilmiştir.)

115. Cümle: “‘Cirmimi beğenmiyor musun? Senin hiç cirmin yok ya...””

UC: Benim küçüklüğümü beğenmiyor musun? Senin hiç büyüklüğün yok ki...

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Cirm” kelimesi günümüz Türkçesine uygun şekilde açıklanmıştır.)

116. Cümle: “‘Ben rüzgârım. Cirmim görünmez.””

UC: Ben rüzgârım, bedenim görünmez.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Cirm” kelimesi bu kez doğrudan “beden” kavramı ile sadeleştirilmiştir.)

117. Cümle: “‘Hızla estiğim, fırtına, bora, kasırga olduğum zamanlar en kuvvetli, en ağır şeyler karşımda çatır çatır yıkılır.””

UC: Hızla estiğimde, fırtına, bora ya da kasırga olduğumda en güçlü şeyler bile önümde yıkılır.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Çatır çatır yıkılır” grubu yalın biçimde açıklanmıştır.)

118. Cümle: “‘Ummanları birbirine karıştırır, nehirlerin mecralarını değiştirir, dağları yerinden oynatır, balta girmemiş ormanları çayır biçer gibi yerlere sererim.””

UC: Denizleri birbirine katar, nehirlerin yollarını değiştirir, dağları sarsar, ormanları yere sererim.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Umman”, “mecralar”, “balta girmemiş” gibi eski kelimeler dil öğrencinin seviyesine uygun kelimelerle değiştirilmiştir.)

119. Cümle: “‘Puf, puf, puf... Beni korkutamazsın. Ben de seni kızarsam bir yaparım, bir yaparım ki...’ diye sivrisinek öyle olmayacak lâflar söylemiş, öyle küfürler savurmuş ki... anlatılamaz.”

UC: “Puf, puf... Beni korkutamazsın. Eğer kızarsam sana neler yaparım neler...” demiş sivrisinek, öyle kötü sözler söylemiş ki anlatılamaz.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. Tekrarlar azaltılmış, “olmayacak lâflar” ifadesi güncel biçimde verilmiştir.)

120. Cümle: “O vakit âlicenap rüzgâr yine hiddetlenmeden ona küçük bir ders vermek istemiş, biraz hızlı esmiş, tabî sivrisineği önüne katmış.”

UC: O zaman yüce gönüllü rüzgâr kızmadan ona küçük bir ders vermek istemiş ve biraz hızlı esmiş, sivrisineği önüne katmış.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Âlicenap”, “hiddetlenmeden” gibi eski kelimeler çıkarılmıştır.)

121. Cümle: ““Buvvv, buvvv...””

UC: “Buvvv, buvvv...”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

122. Cümle: “Tesadüfen bir çatının önünden geçiyormuş.”

UC: Tesadüfen bir çatının önünden geçiyormuş.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

123. Cümle: “Sivrisinek can havliyle bu çatıya atlamış, iki kirişin ortasına gizlenmiş, yine ‘Puf, puf, puf...’ diye rüzgârla eğlenmeye başlamış.”

UC: Sivrisinek korkuyla çatıya atlamış, iki kirişin arasına saklanmış ve yine “Puf, puf, puf...” diyerek rüzgârla alay etmeye başlamış.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Can havliyle” ifadesi “korkuyla” biçimiyle açıklanmıştır.)

124. Cümle: “Rüzgâr kızmış, daha hızlı esmiş.”

UC: Rüzgâr sinirlenip daha hızlı esmiş.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. Duygusal ifade “kızmak” kelimesi yerine “sinirlenmek” kelimesi ile açıklanarak anlatım daha güçlü şekle getirilmeye çalışılmıştır.)

125. Cümle: ““Buvvv, buvvvvv...””

UC: “Buvvv, buvvvvv...”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

126. Cümle: “Daha hızlı.”

UC: Daha hızlı.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

127. Cümle: “‘Buvvvvvv, buvvvvv..’”

UC: “Buvvvvvv, buvvvvv...”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

128. Cümle: “Sonra daha hızlı.”

UC: Sonra daha hızlı esmiş.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. Eksik yapı tamamlanmıştır.)

129. Cümle: “‘Buvvvvvvvv, buvvvvvvv..’”

UC: “Buvvvvvvvv, buvvvvvvv...”

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun koruma yapılmıştır.)

130. Cümle: “Fakat girişin arasına iyice saklanan sivrisineği bir türlü yerinden sökmemiş.”

UC: Ama girişin arasına iyice saklanan sivrisineği yerinden çıkaramamış.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Bir türlü sökmemek” ifadesi dil öğrenici düzeyinde daha açık biçimde “yerinden çıkaramamak” olarak sadeleştirilmiştir)

131. Cümle: “Hiddetle fırtına olmuş.”

UC: Öfkeyle fırtınaya dönüşmüş.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Hiddet” kelimesi A2 seviyesinde yer alan “öfke” kelimesi ile değiştirilmiştir.)

132. Cümle: “Sonra kasırga, bora, nihayet tayfun olmuş.”

UC: Sonra kasırga, bora ve sonunda tayfun olmuş.

(Açıklama: Bağdaşıklık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Nihayet” kelimesi yerine “sonunda” kullanılarak dil öğrenici düzeyine indirilmiştir.)

133. Cümle: “Başlamış çatıyı sarsmaya!”

UC: Çatıyı sallamaya başlamış.

(Açıklama: Durumsallık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Sarsmak” ifadesi dil öğrenici düzeyinde daha net biçimde ifadelendirilmiştir.)

134. Cümle: “Artık gülmeyi bırakan sivrisinek korkusundan yaptığı küstahlık için af dileycek yerde, ‘Ulan terbiyesiz rüzgâr! Ne oluyorsun? Yoksa bana bu fakirin çatısını mı söktüreceksin?’ demiş.”

UC: Artık gülmeyi bırakan sivrisinek, korkudan özür dilemek yerine, “Hey rüzgâr! Ne yapıyorsun? Fakir adamın çatısını mı yıkacaksın?” demiş.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Küstahlık için af dilemek” ifadesi sadeleştirilmiş, argo dil yumuşatılmıştır.)

135. Cümle: “Anlıyorsun ya... Rüzgâr yıkamayacak da, sözde sivrisinek o incecik ayaklarıyla koca çatıyı söküp atacak!”

UC: Düşünsene, rüzgâr çatıyı yıkamıyor ama sivrisinek ince bacaklarıyla çatıyı sökecek!

(Açıklama: Metinlerarasılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre silme ve değiştirme yapılmıştır. İronik anlatım korunmuş, "sözde" gibi kelimeler doğrudan verilmeyip anlatım içine yedirilmiştir.)

136. Cümle: “Kıssadan hisse: Âciz daima şarlatan...”

UC: Bu hikâyeden çıkarılacak ders şu: Güçsüz olan genelde gösteriş yapar.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Kıssadan hisse” deyimini açıklanmış, “âciz” ve “şarlatan” kelimeleri günümüz Türkçesiyle değiştirilmiştir.)

137. Cümle: “İşte, sevgili Efruz, senin manevî vaziyetin!”

UC: İşte sevgili Efruz, senin iç dünyadaki durum da böyle.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ve amaçlılık ölçütlerine göre değiştirme yapılmıştır. “Manevî vaziyet” ifadesi açıklanıp dil öğrencinin anlayabileceği seviyeye getirilmeye çalışılmıştır.)

138. Cümle: “Senin için yapılacak yegâne şey, evvelâ liyakatin ne olduğunu öğrenmek, sonra ona sahip olmaya çalışmaktır.”

UC: Yapman gereken tek şey, önce yeterliliğin ne olduğunu öğrenmek, sonra da ona sahip olmaya çalışmaktır.

(Açıklama: Bağdaşıklık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine göre silme ve değiştirme yapılmıştır. “Yegâne”, “evvelâ”, “liyakat” gibi eski kelimeler değiştirilmiştir.)

139. Cümle: “Şikâyet ve küfür en faydasız bir şeydir.”

UC: Şikâyet etmek ve kötü söz söylemek, en yararsız şeylerdir.

(Açıklama: Kabul edilebilirlik ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Küfür” kelimesi yerine dil öğrenicinin kavrayabileceği biçimde “kötü söz” ifadesi kullanılmıştır.)

140. Cümle: “Bir şair insanlara, ‘Kurbağalar gibi feryat etmeyiniz!’ diyor.”

UC: Bir şair insanlara, “Kurbağalar gibi bağırmayın” diyor.

(Açıklama: Metinlerarasılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Feryat etmek” kelime grubu yerine daha yalın ve doğrudan “bağırmaq” kelimesi kullanılmıştır.)

141. Cümle: “Bu öğüt anlayan için ne kıymetli bir hazinedir.”

UC: Bu öğüt, anlayan için çok değerlidir.

(Açıklama: Amaçlılık ölçütüne uygun değiştirme yapılmıştır. “Kıymetli bir hazine” mecaz grubu doğrudan aktarılmıştır.)

142. Cümle: “Dinle ve sus.”

UC: Dinle ve sessiz ol.

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun değiştirme yapılmıştır. “Sus” fiili daha nazik bir biçimde verilmiştir.)

143. Cümle: “Beni de, hiç olmazsa, şu köyde bulunduğum kadar, billur dereciğimin başında rahat bırak.”

UC: En azından bu köyde kaldığım sürece, lütfen beni dere kenarında rahat bırak.

(Açıklama: Durumsallık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Billur dereciğim” mecazlı ve duygusal anlatımı sadeleştirilmiş, yüklem öznelletirmeden kurtarılmıştır.)

144. Cümle: “Zira kuvvetli tabiatın güzel ve muhteşem büyüklüğü karşısında yavaş yavaş yükseldiğini duyan ruh, aczin ve küçüklüğün çırpınışlarını o kadar çirkin, o kadar adî görüyor ki...”

UC: Çünkü doğanın güçlü ve güzel büyüklüğü karşısında yavaşça huzur bulan ruh, güçsüzlüğün ve küçüklüğün çırpınışlarını çok çirkin buluyor.

(Açıklama: Amaçlılık ve kabul edilebilirlik ölçütlerine uygun silme ve değiştirme yapılmıştır. “Zira”, “adî”, “yükseldiğini duyan ruh” gibi eskiden kullanılan ifadeler dil öğrenicinin seviyesine uygun biçimde değiştirilmiştir.)

2.1. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “SİVRİSİNEK” İSİMLİ HİKÂYENİN METİN ÖNCESİ ETKİNLİKLERİ

Etkinlik 1:

Sivrisinek kelimesini duyduğunuzda aklınıza ilk ne geliyor?

Etkinlik 2:

Aşağıdaki kelimeleri doğru şekilde eşleştiriniz.

1. Sivrisinek	A. Havanın hareketi, esinti.
2. Rüzgâr	B. Canlıları ısırın, uçan küçük böcek.

Etkinlik 3:

Daha önce sivrisinek tarafından hiç ısırıldınız mı?

Etkinlik 4:

Sizce bu metinde ne anlatılıyor olabilir?

Etkinlik 5:

Konusu sivrisinek olan kısa bir konuşma yapınız.

2.2. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “SİVRİSİNEK” İSİMLİ HİKÂYENİN METİN SONRASI ETKİNLİKLERİ

Doğru / Yanlış Soruları:

Doğru / Yanlış

Başta sivrisinek kendini çok güçlü zanneder.

Sivrisinek kendini çok güçlü zanneder.

Hikâyede kazanan sivrisinektir.

Kısa cevaplı sorular:

Sivrisinek hikâyenin sonunda rüzgara ne der?

Rüzgar sivrisineği nereye savurur?

Boşluk Doldurma Soruları:

Sivrisinek, rüzgârla _____ geçmeye başladı.

Rüzgâr daha çok esince, sivrisinek bir _____ saklandı.

Eşleştirme Soruları:

1. Saklanmak	A. Hava hareketi, esinti.
2. Rüzgâr	B. Kuvvetli.
3. Güçlü	C. İnsanları ve hayvanları ısırın, uçan böcek.
4. Sivrisinek	D. Gizlenmek.

Evet/Hayır Soruları:

Hikâye doğadaki bir olaydan ders vermekte midir? ()

Rüzgâr sonunda pes edip gitmiş midir? ()

Özetleme Sorusu:

Okuduğunuz hikâyeyi aklınızda kaldığı kadarıyla özetleyiniz.

2.3. SADELEŞTİRİLMESİ YAPILAN “SİVRİSİNEK” İSİMLİ HİKÂYE İÇİN SÖZLÜK OLUŞTURULMASI

SÖZLÜK

Çatı: Bir evin üstünü kapatan ve yağmurdan koruyan kısım.

Çırpınmak: Zor bir durumda hızlı ve düzensiz şekilde hareket etmek.

Dalga geçmek: Birini ciddiye almadan onunla alay etmek.

Doğa: Ağaçlar, hayvanlar, denizler, dağlar gibi insan yapımı olmayan her şey.

Fırtına: Çok güçlü rüzgârın estiği, bazen yağmurun da olduğu sert hava durumu.

Gizlenmek: Kimsenin görmemesi için saklanmak.

Gösteriş: İnsanlara kendini önemli ya da zengin göstermeye çalışma durumu.

Güç: Bir şeyi yapmaya yeten fiziksel ya da zihinsel kuvvet.

Huzur: İçin rahat, sakin ve mutlu olması durumu.

Öfke: Kızgınlık duyulduğunda ortaya çıkan güçlü duygu.

Rüzgâr: Havanın hareket ederek esmesi.

Savaş: İki tarafın şiddetli bir şekilde kavga etmesi ya da savaşması.

Sessizlik: Etrafta hiç sesin olmaması durumu.

Sivrisinek: Uçan, küçük bir böcek. İnsanların kanını emer, kaşıntıdır.

Yeterlilik: Bir işi yapabilmek için gereken bilgi veya güce sahip olma durumu.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Tartışma

Yürütülen bu tez çalışmasında Ömer Seyfettin'in "İnat" ve "Sivrisinek" isimli iki hikâyesi yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmak için A2 seviyesine uygun sadeleştirilmiş ve bu süreç boyunca metindilbilimsel ölçütlerin uygulanabilirliği ve nasıl işlediği sorgulanmıştır. Elde edilen sonuçlar neticesinde sadeleştirme sürecinin yalnız basitleştirme olmadığı aynı zamanda metnin işlevselliğini, bağlamını ve anlatı bütünlüğünü koruyarak yeniden yapılandırma süreci olduğu ortaya koyulmuştur.

Tezin sonuçları yapılmış bazı çalışmalarla benzerlikler taşımakla birlikte uygulama yöntemi bakımından ayrışmalar da sunmaktadır. Örneğin Sevcihan'ın (2018) çalışmasında sadeleştirme türleri detaylandırılmamış ve uygulanan işlemlerin metindilbilimsel ilişkileri ortaya koyulmamıştır. Oysa bu çalışmada her sadeleştirme unsuru hem nitel hem de nicel verilerle değerlendirilerek metindilbilimsel ilişkisi ortaya koyulmuştur.

Bir başka çalışmada Kaya'nın (2022), CEFR kılavuzluğundaki çalışmasında yapılan müdahâleler ölçütsel bir sisteme dayandırılmamış, sadeleştirme uygulamaları sayısal verilerle ortaya koyulmamıştır. Bu bakımdan mevcut çalışma daha kapsamlı bir yöntemsel çerçeve sunmaktadır.

Tuğrul'un (2021) yaptığı çalışmada ise sadeleştirme süreci, anlatı dili ve dil öğrenici düzeyi arasındaki dengeye odaklanmakla birlikte, ölçütlerin sistematik bir biçimde sınıflandırıldığı bir model önerilmemiştir. Oysa bu tezde, her bir ölçüt uygulama bağlamında açıklanarak, yalnızca metin odaklı değil aynı zamanda yöntemsel düzeyde de öğreticilere yol gösterici bir yapı oluşturulmuştur.

Sadeleştirme ile ilgili yapılmış bir başka çalışmada Şahin (2021), metin sadeleştirme sürecini ele almış ancak çalışma genel olarak yüzey yapıya yönelik değişikliklerle sınırlı kalmıştır. Şahin çalışmasında içerik uyumuna ve seviyeye uygunluğa dikkat etse de sadeleştirme sürecinin metindilbilimsel süreçle ilişkisi ayrıntılı şekilde ele alınmamıştır. Çalışmamız bu noktada yapılan çalışmadan ayrılmaktadır.

Bu yönleriyle çalışmamız yabancılara Türkçe öğretimi alanında metin sadeleştirme süreçlerine metindilbilimsel ölçütler açısından yaklaşan bir katkı sunmaktadır. Sadece anlatı içeriği olarak değil metinsel yapı ve işlevselliği de dikkate alan sistematik sadeleştirme süreci, hem öğretici hem de materyal geliştiriciler açısından

yol gösterici bir model teşkil etmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda bu ölçüt temelli yaklaşımın farklı metin türlerinde ve farklı öğrenme düzeylerinde uygulanarak daha geniş bir veri seti ile desteklenmesi, alana hem kuramsal hem de uygulamalı katkılar sağlayacaktır.

Sonuç

Bu çalışmada Ömer Seyfettin’e ait olan “İnat” ve “Sivrisinek” isimli iki hikâye metindilbilimsel bir yaklaşımla sadeleştirme işlemine tabi tutulmuştur. Sadeleştirme işlemi sürecinde cümleler yedi metindilbilimsel ölçüt ışığında incelenmiş ardından da dört temel sadeleştirme yöntemi uygulanmıştır. Çalışmamızın amacına uygun biçimde, adı geçen iki hikâyenin A2 düzeyine uyarlanması sırasında metindilbilimsel ölçütlerin ne derece etkili olduğu çeşitli veriler ışığında aktarılmaya çalışılacaktır.

Uygulama sürecinin sonunda özgün metinlerin ve sadeleştirilmiş metinlerin cümle düzeyinde karşılaştırılması sonucu, İnat metnindeki toplam 199 cümleden 26’sı olduğu gibi korunmuş, 173’ü ise çeşitli düzeylerde sadeleştirme işlemine tabi tutulmuştur. Sadeleştirilen cümle oranı %87’dir. Bu durum, metnin genelinde kapsamlı bir sadeleştirme işleminin uygulandığını göstermektedir. Sivrisinek metninde yer alan 144 cümleden 14’ü olduğu gibi korunmuş, 130’u ise çeşitli düzeylerde sadeleştirme işlemine tabi tutulmuştur. Yapılan sadeleştirme oranı %90’dır. Bu durum, metnin büyük bir bölümünde yeniden yapılandırma stratejisinin benimsendiğini göstermektedir.

Tablo 1. İnat Metni Uygulamasında Kullanılan Metinsellik Ölçütleri Dağılımı

Metinsellik Ölçütleri	Dağılımlar	Frekans (%)
Amaçlılık	33	13.41
Bağdaşıklık	62	25.20
Bilgisellik	11	4.47
Durumsallık	21	8.5
Kabul Edilebilirlik	119	48.3
Metinlerarası İlişki	0	0

Tablo 2. İnat Metni Uygulamasında Kullanılan Sadeleştirme Yöntemlerinin Dağılımı

Sadeleştirme Yöntemleri	Dağılımlar	Frekans (%)
Değiştirme	147	55.47
Koruma	26	9.81
Özetleme	25	9.43
Silme	67	25.28

Her iki metnin sadeleştirme sürecinde yüzeysel bir dil azaltımından daha çok metnin anlamını ve işlevini koruyarak yeniden yapılandırıldığı görülmektedir. Metinsellik ölçütlerinden olan “değiştirme” işleminin her iki metinde de yüksek oranda uygulanması özgün yapılarla doğrudan bir aktarım kurulmasının yeterli görülmediği ve hedef düzeye uygun yeni cümlelerin oluşturulduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca sadeleştirme sürecinin kolaylaştırmaktan ziyade yeniden üretmek olduğunu da görebiliriz.

Tablo 3. Sivrisinek Metni Uygulamasında Kullanılan Metinsellik Ölçütleri Dağılımı

Ölçütler	Dağılımlar	Frekans(%)
Amaçlılık	43	19.02
Bağdaşıklık	40	17.69
Bilgisellik	0	0
Durumsallık	39	17.25
Kabul Edilebilirlik	96	42.47
Metinlerarası İlişki	8	3.5

Tablo 4. Sivrisinek Metni Uygulamasında Kullanılan Sadeleştirme Yöntemlerinin Dağılımı

Sadeleştirme Yöntemleri	Dağılımlar	Frekans(%)
Değiştirme	124	68.88
Koruma	14	7.77
Özetleme	6	3.33
Silme	36	20.0

Kabul edilebilirlik ölçütünün her iki uygulamada da yoğun biçimde kullanılması sadeleştirme sürecinin merkezine anlaşılabilirliği ve dil öğreniciye uygunluğu merkeze aldığını göstermektedir. Diğer metindilbilimsel özelliklerin dağılımında farklılıkların görülmesi ise sadeleştirme sürecinde her metnin kendi ihtiyaçlarına göre yaklaşım sergilendiği ortaya çıkmaktadır. Genel olarak bu nicel veriler ışığında metindilbilimsel ölçütlerin sadeleştirme sürecinde başarılı bir şekilde kullanılabileceği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 5. Sadeleştirilen İnat Metninde En Çok Tekrar Eden İlk 10 Kelime

Sıra	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Kelime	bir	Efruz	ne	bey	bu	ve	çok	gibi	ama	diye
Tekrar sayısı	38	19	17	17	16	13	13	12	10	8

Tablo 6. Özgün İnat Metninde En Çok Tekrar Eden İlk 10 Kelime

Sıra	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Kelime	bir	bu	ne	efruz	bey	gibi	da	ki	ben	çimen
Tekrar sayısı	72	21	20	17	15	13	9	8	8	8

Metinlerde yoğun biçimde sadeleştirme uygulaması yapılmış olmasına rağmen bazı kelimelerin kullanım sıklığı benzer kalmıştır. Örneğin Efruz ve bey kelimeleri her iki metinde de en sık kullanılan kelimelerdendir. Bu durum sadeleştirme sürecinde özgün metnin tematik ve karakter merkezli yapısının korunduğunu göstermektedir. Tabloların tamamına baktığımızda ise sadeleştirmenin daha çok yapısal karmaşıklığı azaltmaya, uzun cümleleri bölmeye, anlamı zorlaştıran yapıları basitleştirmeye odaklandığını söyleyebiliriz.

Tablo 7. Özgün Sivrisinek Metninde En Çok Tekrar Eden İlk 10 Kelime

Sıra	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Kelime	bir	bu	ne	ve	o	yok	ki	sana	ben	liyakat
Tekrar sayısı	45	21	18	17	17	10	10	10	10	10

Tablo 8. Sadeleştirilen Sivrisinek Metninde En Çok Tekrar Eden İlk 10 Kelime

Sıra	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Kelime	bir	efruz	ne	bey	bu	ve	çok	gibi	ama	diye
Tekrar sayısı	38	19	17	17	16	13	13	12	10	8

Sivrisinek’te en sık kullanılan kelimeler incelendiğinde “bir”, “bu”, “ne”, “ve” gibi bazı temel kelimelerin yüksek sayıda kullanılması dilin akışının korunduğunu ve yapısal bütünlüğün genel olarak korunduğunu göstermektedir. Sadeleştirilen metinde “Efruz” özel isminin kullanım sıklığının arttığı ve zamirlerin yerine doğrudan ad kullanımının yer aldığı görülmektedir. Bu sayede metindeki olay örgüsünün daha kolay takip edilebileceği düşünülmektedir.

Özgün ve sadeleştirilen metinlerde yer alan en uzun cümlelerin karşılaştırılması suretiyle yapısal dönüşümlere dair bir fikir sahibi olunabilmektedir. Özgün İnat metninde yer alan en uzun cümle (*“Efruz Bey’le havarilerinin “tarhtaki çimenleri otlayan keçiyi” gözleriyle gördükleri hâlde, ayak direyip “çimenin otlanmayıp*

içildiğini” iddiaya devamları, dünyada “inat” hasletini en yüksek derecede haiz bir mahlûk olduklarına en bariz bir delildi.”) 31 iken sadeleştirilen İnat metninde bu rakam (*“Ama ona göre yaptığım dil yanlış sadece hayal gücüyle ilgili değil, halkın doğru kabul ettiği bir konuymuş.”*) 17’ye düşmüştür. Sivrisinek metninin özgün hâlinde (*“Sanki hemen şu top ağaçların arkasında sanılacak gizli bir cennetten sızarak nerede olduğu bilinmeyen uzak ve toprakları dumandan peri memleketlerinin zümrüt sahillerine giden bu akışı...”*) 25 olan en uzun cümle, sadeleştirilen Sivrisinek metninde (*“Sen her konuşmada sıkça kullandığın ‘medeniyet, birey, toplum, tarih, değişim, birleşim, çözümleme’ gibi kelimelerden birini bile —ister yanlış olsun— bana tanımlayamadın.”*) 21’e düşmüştür. Bu veriler ışığında uzun ve karmaşık cümle yapılarının daha basit ve seviye için kabul edilebilir düzeye indirildiği söylenebilir. Ayrıca en uzun cümlelerdeki azalan kelime sayılarından yola çıkarak sözdizimsel karmaşıklığın sadeleştirme yoluyla azaltıldığı görülmektedir.

Sonuç olarak bu çalışma metindilbilimsel ölçütlerin sadeleştirme sürecinde doğrudan ve yoğun bir biçimde kullanılabilir olduğunu ortaya koymaktadır. “İnat” ve “Sivrisinek” isimli hikâyelerin üzerinde gerçekleştirilen sistemli sadeleştirme işlemlerinin, yalnızca dil düzeyinde değil anlamsal bütünlük ve dil öğrenciye uygunluk bakımından da başarılı dönüşümler sağladığı görülmektedir. Yukarıda verilen nicel veriler sadeleştirme sürecinin sadece metni basitleştirmek olmadığını aynı zamanda metnin yeniden yapılandırılmasını, anlamın korunmasını ve hedef düzeye uygun şekilde yeniden işlenmesi gerektiğini de göstermektedir. Bu bakımdan bu çalışma metindilbilimsel ölçütlerin uygulama temelli kullanımı üzerine bir örnek oluşturmaktadır.

Öneriler

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılmak üzere metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde ortaya koyulan bu çalışmanın sonucunda elde edilen tecrübelerden yola çıkılarak birtakım öneriler sunulacaktır.

- Sezgisel çeviri yönteminin terk edilerek daha bilinçli ve sistematik olan sadeleştirme yöntemlerine geçilmesi uygun olabilir. Böylece çalışmalar rastlantısallıktan uzaklaşacak, yöntemli bir uğraş hâline gelebilecektir.

- Gerçekleştirilen çalışmaların bir grup dil öğrenici üzerinde uygulanması ve bu uygulama neticesinde sadeleştirme çalışmasına yön verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

- Bu çalışmada kelime değişimlerinde sıklık sözlüğü kullanılmış olsa da yeni araştırmacılara ve Türkçe dil öğrencilerine kolaylık sağlaması amacıyla üzerinde mutabakata varılmış seviyeye uygun kelime listeleri oluşturulabilir.

- Alanyazın tarandığında yapılan sadeleştirme çalışmalarının daha çok hikâyeler etrafında olduğu görülmektedir. Bu sebeple farklı metin türlerinde çalışmaların da yürütülmesi gerektiği düşünülmektedir.

- Yapılan sadeleştirme çalışmalarının daha sistemli ve süreklilik arz eden bir yapıya büründürülmesi amacıyla devlet eliyle oluşturulacak sadeleştirme komisyonlarının varlığı önem arz etmektedir.

- Yapılan sadeleştirme çalışmalarının okuma becerisi için olduğu kadar dinleme becerisinde de kullanılması için ses kayıtları oluşturulabilir ve yapılan çalışmalara ilâştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Ahmet, S. (2021). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in "Pembe İncili Kaftan" Hikâyesinin B1 Seviyesine Uyarlama Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Akıncılar, A. (2018). *Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Dede Korkut Hikâyeleri'nin B1 Düzeyinde Sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Aksu, H. (2023). *Uluslararası Dil öğrencilere Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi İçin B1 Düzeyinde Metin Uyarlama: "Ömer Seyfettin-Gizli Mabet" Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Aktan, F. (2019). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Halide Edip Adivar'ın Himmet Çocuk Hikâyesinin B1-B2 Düzeyinde Sadeleştirilmesi ve Etkinlik Hazırlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Alderson, J. C. (2000). *Assessing Reading*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Atalay, A. (2021). *Aytül Akal'ın "Kızım, Ben Çocukken..." Adlı Kitabının Yabancılar Türkçe Öğretimi A1-A2 Seviyesi Bağlamında Sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Avrupa Konseyi. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ay, R. (2020). *Ömer Seyfettin'in Diyet Adlı Eserinin A1-A2 Seviyesinde Sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Ay, S. (2020). *Yabancılar Türkçe Öğretimi İçin Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" Adlı Hikâyesinin B1 Seviyesine Sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Ayar, C. (2020). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Uyarlanmış Metinlerin Uyarlanma Durumları Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Aydın, İ. ve Torusdağ, G. (2020). *Metindilbilim ve Örnek Metin Çözümlemeleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aziz, A. & Chan, Y. F. (2010). Scientific Structural Changes Within Texts of Adapted Reading Materials. *English Language Teaching*, 3(4), 216-223.
- Bakan, H. (2012). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Sadeleştirme Denemesi: Sait Faik Abasıyanık, "Meserret Oteli"*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bayraktar, İ. ve Durukan, E. (2016). Türkçe Ders Kitaplarında Metin Sadeleştirme Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(3), 1356-1369.
- Bazarova, L. (2017). Learning Foreign Language Through Reading. *Science and Education Today*, 5(16), 40-43.
- Beaugrande, R., & Dressler, W. U. (1981). *Introduction to Text Linguistics*. Londra: Longman.
- Belçer, F. E. (2023). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın "Karanfiller Ve Domates Suyu" ile "Bir Kaya Parçası Gibi" Hikâyelerinin A2*

- Seviyesine Uyarlama Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Bilgiç, B. (2021). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirme Teknikleri Çerçevesinde Tarık Buğra'nın "Hayat Böyledir İşte" Adlı Hikâyesinin A2 Düzeyine Uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Bozkurt, F. (2011). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bir Metin Yöntemi Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Boztoprak, F. (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılmak Amacıyla Dede Korkut Kitabı'nın Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası 13. Boy'un B1 Düzeyinde Sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching (5th ed.)*. Londra: Pearson Education.
- Byram, M. (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Bristol: Multilingual Matters.
- Chang, A. C. S. (2008). Listening Competence: Extensive Listening Tasks for EFL Learners. *ELT Journal*, 62(4), 391-398.
- Collie, J. & Slater, S. (1987). *Literature in the Language Classroom: A Resource Book of Ideas and Activities*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Coşkun, E. (2005). *İlköğretim Dil öğrencilerinin Öyküleyici Anlatımlarında Bağdaşıklık, Tutarlılık ve Metin Elementleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Crossley, S. A., Allen, D. & McNamara, D. S. (2011). Text Simplification and Comprehensible Input: A Case for an Intuitive Approach. *Language Teaching Research*, 16(1), 89-108.
- Crossley, S. A. & McNamara, D. S. (2014). A Linguistic Analysis of Simplified and Authentic Texts. *Modern Language Journal*, 98(2), 437-450.
- Demirel, İ. F. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uyarlanmış Metinlerin Okuduğunu Anlama Başarısına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demirel, Ö. (2014). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Duff, A. & Maley, A. (1990). *Literature*. Oxford: University Press.
- Durmuş, M. (2013). İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Sadeleştirilmiş Metin Sorunları Üzerine. *Bilig*, 65, 135-150.
- Er, A. (2005). Yabancı Dil Öğretiminde Okuma Becerisi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 12, 209-221.
- Erdem İpek, M. (2018). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Mustafa Kutlu'nun "Ya Tahammül Ya Sefer" İsimli Hikâyesinin Sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eroğlu, S. (2015). *Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Ömer Seyfettin'in "Üç Nasihat" Hikâyesinin Yabancılar Türkçe Öğretimi İçin Sadeleştirme Denemesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Gedik, G. (2021). Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Yeri, Önemi Ve Kullanımı: Küçük Prens Romanının B1 Düzeyine Uyarlanması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Ghaffari, R. (2020). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dil Yeterliliklerine Uygun Edebi Metin Uyarlama*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gilmore, A. (2007). Authentic Materials and Authenticity in Foreign Language Learning. *Language Teaching*, 40(2), 97-118.
- Göğüş, B. (1978). *Eğitimde Metinlerin Rolü*, Ankara: Ankara Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Göz, İ. (2020). *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülsevin, G. ve Korkmaz, Z. (2012). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Günay, V. (2007). *Metindilbilim Çerçevesinde Bağdaşıklık*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Gürgün, H. (2016). *Metindilbilimsel Çözümlemeler ve Metinsellik İlkeleri*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Gürler, S. (2017). *Ömer Seyfettin'in Hikâyelerinin Yabancılar Türkçe Öğretiminde A1-A2 Seviyesine Uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Halliday, M. A. K. & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. Londra: Longman.
- Honeyfield, J. (1977). Simplification. *TESOL Quarterly*, 11(4), 431-440.
- Karababa, Z. C., ve Taşkın, S. (2012). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının öğretmen görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Dil Dergisi*, 157, 65-80.
- Kaya, M. (2018). *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu ve Yılkı Atı Adlı Eserlerin Yabancılar İçin A2 Düzeyine Uyarlanması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, B. S. (2022). *CEFR Kazanımlarına Uygun B1 Düzeyinde Türkçe Öğretim Materyali Geliştirme: Deneme Türü Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kramsch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Krashen, S. D. (1985). *The Input Hypothesis: Issues and Implications*. London: Longman.
- Kutlu, A. (2015). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in Kaşığı Ve Perili Köşk Adlı Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Lazar, G. (1993). *Literature and Language Teaching: A Guide for Teachers and Trainers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Leow, R. P. (1997). Simplification and Second Language Acquisition. *World Englishes*, 22(3), 269-280.
- Little, D. (2005). The Common European Framework and the European Language Portfolio: Involving Learners and Their Judgements in the Assessment Process. *Language Testing*, 22(3), 321-336.
- Mazlum, D. E. (2014). *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç romanı ve Peyami Safa'nın Dokuzuncu Hariciye Koğuşu romanının Türkçe A1-A2*

- seviyesine uyarlanması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- MEB. (2003). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme, Değerlendirme*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Nation, I. S. P. & Macalister, J. (2010). *Language Curriculum Design*. Londra: Routledge.
- Nunan, D. (1999). *Second Language Teaching & Learning*. Boston: Heinle & Heinle Publishers.
- Nurlu, M. (2019). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi*. Ankara: Kalem Kitap Yayınevi.
- Oh, S. Y. (2001). Two Types of Input Modification and EFL Reading Comprehension: Simplification Versus Elaboration. *TESOL Quarterly*, 35(1), 69-96.
- Ömer Seyfettin. (2020). *Bütün Hikâyeleri* (N. H. Polat, Haz.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Özcan, H. Z. (2022). *Koroğlu Destanı'nın B1 Düzeyine Uyarlanmasının Okuduğunu Anlamaya Etkisi Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Özmen, C. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Değiştirme Teknikleriyle Öykülerin Yeniden Oluşturulması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Qanwal, S. & Karim, S. (2014). Identifying Correlation Between Reading Strategies Instruction and L2 Text Comprehension. *Journal of Language Teaching and Research*, 5(5), 1019-1032.
- Richards, J. C. & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching (3rd ed.)*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sevcihan, A. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Sadeleştirme Örneği: Türkçede Metin Uyarlama Uygulaması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Snow, C. (1997). *Reading for Understanding: Toward an R&D Program in Reading Comprehension*. California: RAND Corporation.
- Şahin, B. (2021). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metin Sadeleştirme: Seviye Belirleme Ve Uygulama Örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Şimşek, E. (2022). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Efsane Metinlerinin Dinleme Metni Olarak B1 Seviyesine Uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Tapan, N. (1995). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Yeni Bir Yöneliş: Kültürlerarası-Bildirişim-Odaklı Yaklaşım. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 9, 149–167.
- Tomlinson, B. (2013). *Developing Materials for Language Teaching (2nd ed.)*. Londra: Bloomsbury Academic.
- Turgut Yeşilyurt, E. (2019). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımında Nasreddin Hoca Fıkralarının B2 Seviyesinde Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tuğrul, F. (2021). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Refik Halit Karay'ın "Şeftali Bahçeleri" Adlı Hikâyesinin A1-A2 Düzeyine Göre Sadeleştirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kilis.

- Vajjala, S. & Meurers, D. (2016). Readability-based Sentence Ranking for Evaluating Text Simplification. *Proceedings of the 54th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics (ACL)*, 451-459.
- Van Dijk, T. A. (1980). *Macrostructures: An Interdisciplinary Study of Global Structures in Discourse, Interaction, and Cognition*. Londra: Routledge.
- Van Dijk, T. A. (2019). *Discourse and Context: A Sociocognitive Approach*. London: Cambridge University Press.
- Widdowson, H. G. (1978). *Teaching Language as Communication*. Oxford: Oxford University Press.
- Williams, R. & Dallas, D. (1984). Aspects of Vocabulary in the Readability of Content Area L2 Educational Texts. In J. C. Alderson & A. H. Urquhart (Eds.), *Reading in a Foreign Language*. London, Longman.
- Willis, J. (1996). *A Framework for Task-Based Learning*. Londra: Longman.
- Yano, Y., Long, M. H. & Ross, S. (1994). The Effects of Simplified and Elaborated Texts on Foreign Language Reading Comprehension. *Language Learning*, 44(2), 189-219.
- Yaşar, S. A. (2019). *Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama ve Memduh Şevket Esenal'ın "Pazarlık" Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Yayan, H. (2019). *Yabancılarla Türkçe öğretiminde Refik Halit Karay'ın hikâyelerinin uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Yazok, Z. (2020). *Yabancılarla Türkçe Öğretimi Kapsamında Kemalettin Çalık'ın Piri Reis Adlı Eserinin B1 Seviyesinde Sadeleştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, O. (2013). *Yeni Türk Edebiyatı Metinlerinin A1-A2 Düzeyine Uyarlanması ve Çalıkuşu Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, Y. (2021). *Yabancılarla Türkçe Öğretimi Kapsamında Ömer Seyfettin'in Bazı Hikâyelerinin B1 Seviyesine Uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Young, D. J. (1999). Linguistic Simplification of SL Reading Material: Effective Instructional Practice? *The Modern Language Journal*, 83(3), 350-366.
- Zorlu, E. (2022). *Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in "Miras" ve "Gizli Mabet" Adlı Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

EKLER

Ek-1: Sadeleştirilen İnat Metni

Geçen yıllar sadece görünüşümüzü değil duygularımızı da değiştirir. Hayır! Duygularımız, düşüncelerimiz ve inançlarımız da değişir. Öyle çok değişir ki, ilk hâline tamamen zıt bir şekle dönüşür. “Hayat sürekli bir değişimdir.” sözü ne kadar doğrudur! Değişen şeyler arasında en çok atasözlerine üzülürüm. Örneğin evde yapılan planların dışarıda uygulanmadığını öğreniriz. Atasözlerinden sonra en çok genel doğruların değişmesine üzülürüm. “Ne gibi mi diyorsunuz? ‘İnat eşekte olur’” gibi.

Bu tür sözlerle çok inanırım, biri yanlış çıkarsa çok üzülürüm. Ama çoğu insan bu üzüntüyü anlamaz. Eski bir düşüncenin yanlış çıkmasına insanlar tecrübe der. Tecrübe... Ey tecrübe... Ben çocukluğumdan beri “İnat eşekte olur.” sözüne inanırdım. Bu yüzden eşeklere saygı duyardım. Bir eşek görünce hayranlıkla bakar “Ne karakterli hayvan!” derdim. Eşeklerin inatçı olduğunu düşünürdüm. Bu düşüncem yaşadığım bir olayla değişti. Bakın nasıl oldu?

Bir gün canım çok sıkılıyordu. Odamda yalnız başıma “Ne yapayım?” diye düşünüyordum. Birden içimde kültürümüzden gelen bir ses duydum: “Ayağını sıcak tut, başını serin tut.” diyordu. Hemen kalktım. Çoraplarımın üstüne bir çift çorap daha giydim. Ayaklarıma kışlık terlik giydim. Başımı beş dakika soğuk suyun altında tuttum. Gerçekten can sıkıntım biraz geçti. Tekrar odama döndüm. Ama kültürümüzden gelen ses hâlâ susmuyordu. Tekrar dikkatlice dinledim. Şöyle diyordu: “Eline bir iş al, derin düşünme.”

Etrafıma baktım. Alacak bir şey bulamadım. “Düşünmeden ne yapılabilir?” diye düşündüm. Derin düşünmenin zararlı olduğunu biliyordum. Sonunda buldum. Düşünmeden yapılabilecek tek şeyi buldum. Tozlu yazı masama oturdum. Mürekkebim kurumuştı. Elime bir kurşun kalem aldım. Ne yaptığımı tahmin edersiniz. Bir hikâye yazdım. Keşke sadece yazsaydım! Bu hikâyeyi bastırdım. Dergi elime ulaşmadan evime büyük bir zarf geldi. Kalbim çok hızlı attı. Büyük zarftan herkes korkar. Zarfı heyecanla açtım. Heyecandan neredeyse konuşamıyordum, zarfın içinde dört satır yazı vardı. Yazıyı okumadan önce imzaya baktım: Efruz. Korkum geçmedi, şaşkınlığım sürdü. Çünkü Efruz Bey’in hiç yazı yazmadığını bilenlerdenim. “Belki bir öğrencisine yazdırmıştır.” diye düşünerek şaşkınlığımı azalttım.

Efruz Bey'in aslında hiçbir şey yazmadığını ama yine de ünlü olduğunu biliyordum. O eksikleriyle ilginç biri olarak görülürdü. Ayrıca her konuda eleştiriler yapar ve kendini bilgili gösterirdi. Bilimi açıkça reddederdi. Bazı insanların “sezgi” dediği şey, onun için çok değerliydi. Herkese “Bilimi tanımam, mantık efsanedir.” derdi. “Yaşasın sezgi! Her sorunu sezgiyle çözerim.” derdi. Onun gibi biri çok nadir bulunurdu; mektubunu büyük bir merak ve heyecanla okudum. Hâlâ her kelimesini hatırlıyorum, asla unutmam:

Sevgili dostum,

Siz Türkçe bilmiyorsunuz. Son hikâyenizde hem bir psikoloji hatası hem de bir dil yanlışlığı fark ettim. Mecburen size yazıyorum. Atlardan bahsediyorsunuz, sonra “başlarını kaldırarak kişniyorlar ve çimenleri yiyorlar” diyorsunuz. Bu yanlıştır, çimen yenmez; çayır yenir. Psikolojik olarak, atların böyle davranması geleneklerine aykırıdır.

Saygılarımı kabul edin efendim. Efruz.

Yüzüm birdenbire yandı gibi oldu. Yanaklarım yandı. Dudaklarımı ısırdım. Gözümü kırptım. Elimi bacağıma vurduğum ve “Vay canına!” dedim. Gerçekten Efruz Bey benim en zayıf yönümü fark etmişti. Hikâyeci olmama rağmen, atların psikolojisiyle ilgilenmemiştim. Oysa bu gerekliydi. Atların toplumsal davranışları hakkında bilgim yoktu. Büyük bir pişmanlıkla “Ah, cahillik!” dedim. Bazen birinin hatasını yüzüne hemen söylerlerdi. Ama bir de dil yanlışlığı vardı! “Çayır yenir ama çimen yenmezmiş.”. Efruz Bey'in sezgisi böyle bir kararı veremezdi. Türkçeyle ilgili bir sorunla karşılaştığımda Cevdet Paşa'nın yöntemine başvururum. Paşa, dil kitabını yazarken evine bazı kişileri toplar, onlara fiil ve edatları tekrar ettirir. Evdekileri yanıma çağırırdım. Hepsi İstanbul'dandı. Hepsi sadece Türkçe biliyordu, başka dil bilmezlerdi. İçlerinde en bilgisizi Aşçı Asiye kadındı. Önce ona sordum:

- “Bir çayır düşün. Aç atlar bu çayıra girse ne yaparlar?”
- “Ot yerler efendim.” dedi.
- “Neyi yerler?”
- “Çimenleri.”
- “Çayırları yemezler mi?”
- “Evet efendim, çayırlardaki çimenleri yerler.”

Hepsine farklı şekillerde sordum. Çayırda çimeni ayırt edemiyorlardı. Evlatlığımız yaramaz Makbule bir örnek verdi. “Çayır, çimen gezerim / İnci, mercan dizerim.” dedi. Asiye kadına tekrar sordum:

- “Atlar çimen yer diyorsun; yeşil ota çimen diyorsun. Tamam! Fakat at çimenden başka bir şey yemez mi?”

- “Yer beyim.”

- “Ne yer?”

- “Yonca.”

Kadını şaşırtmak için bilerek ilgisiz gibi davranıp:

- “Atların ot olmayan ne yediğini biliyor musun?” dedim.

- “Ot olmayan şeyler.”

- “Ne gibi?”

- “Kepek, arpa, saman, patates, karpuz kabuğu gibi!”

Bu doğal ev toplantısını hemen bitirdim. Saatiye baktım. Henüz erkendi. İlk vapura yetişebilirdim. Filmdeymiş gibi hızlıca giyindim. Hemen dışarı çıktım. İskelede doğru koştum. Hava yağmurlu değildi. Efruz Bey’i Heybeliada’daki ünlü, çatısı kiremitsiz köşkünde bulacağımı düşünüyordum.

Vapurda Efruz Bey’e hayran bir gençle karşılaştım. Meğerse o da Efruz Bey’e gidiyormuş. Konuşmaya başladık. Konuştukça birçok düşüncem ve inancım değişiyordu. Uzatmayayım... Vapurdan indik. Dik bir yokuştan yukarı çıktık. Güneş sıcak ışıyla her yeri aydınlatıyordu. Tepedeki köşkün bahçesine girdik. Açık kapıya gelince genç:

- “Ona haber vereyim” diyerek yanımdan ayrıldı.

İki dakika bekledim. Sonra koşarak geri geldi. Birlikte yukarı çıktık. Pencerele büyük ve perdesiz bir oda vardı. Masanın başında Efruz Bey “havarilerim” dediği arkadaşlarıyla birlikte oturuyordu. Etrafında toplanmış on iki genç söylediklerini dikkatle dinliyor, gözlerini ondan ayırmıyorlardı. Üzerinde mor bir tunik, başında sarı defne yapraklarından yapılmış bir taç vardı. Etkileyici kişiliği beni gerçekten etkiledi. İçimde insanüstü bir ürperme hissettim. Kendimi efsanevi bir tanrının önündeymiş gibi hissediyordum. Bana baktı ve gülümsedi:

- “Hoş geldin, edebiyatla ilgisi kalmamış kişi!” dedi.

- “Sana yazdığım eleştiri son uyarındı. Bir daha yazma.”

Bu söz karşısında çok şaşırdım, sanki donakaldım. Sakin bir şekilde cevap verdim:

- “Peki, ne yapayım? Sadece okuyayım mı?”
- “Okuma.”
- “Peki, ne yapayım?”
- “Bizim gibi konuş, sözle eleştir. En etkili yol budur.”

Sessiz kaldım. Efruz Bey’in beni arkadaşları arasına almak istediğini anladım. Gerçekten bu az bir onur değildi. Ama bana uygun değildi. Uzun açıklamalardan sonra geliş nedenimi söyledim. Önce “şeytanminareleri” konusundaki bilgisinden sonra “Beyaz Serçe” keşfinin öneminden söz ettim. Çok hoşuna gitti. İçten içe gururlandı. Ama ona göre yaptığım dil yanlışı sadece hayal gücüyle ilgili değil, halkın doğru kabul ettiği bir konuymuş. Bunu söyleyince çok sinirlendi. Taşkınılık yaptı:

- “Halk önemli değildir. Dil konusunda halk bana uymalıdır, ben onlara değil.” diye bağırdı.

Öğrencileri başlarını sallayarak onu onaylıyordu. Ama ben onun öfkesinden korkmadım. Eskiden “Onlar on iki kişi. Ben birim ama haklıyım.” diyen Ernest Renan’ın cesaretini hissettim. Sabah evde yaptığım gözlemleri anlattım. Ayrıntılı bilgiler verdim, çok uğraştım, terledim. Masallardan ve halk türkülerinden örnekler verdim. Ama nafileydi... Efruz Bey ve öğrencileri hep birlikte:

- “Çimen otlanmaz, yenir.” diyordu.

Terlerimi silerken gözüm bahçe kapısına kaydı. Ne göreyim! Zayıf bir keçi, bahçedeki çimenleri yiyordu. Yavaşça yaklaştım. Fark ettirmeden Efruz Bey’in yanına yaklaştım:

- “Doğa hakkında konuşacağız” diyerek onu keçinin görünmediği pencereye götürdüm.

Çiçek olmayan bahçe köşelerini gösterdim:

- “Şu kötü bahçe köşelerindeki otlar saz mı, yonca mı, arpa mı, yulaf mı?” diye sordum.

Efruz Bey dikkatlice baktı:

- “Hiçbiri değil.” dedi.
- “Peki, nedir?”
- “Çimen.”
- “Tamam!” dedim.

Diğer koluna girip keçinin görüldüğü pencereye götürdüm:

- “Koyunlar ne yapıyor?” diye sordum.

- “Ot yiyorlar.”

- “Ne yiyorlar?”

- “Çimenleri.” dediği anda halk gibi doğru konuştuğunu anlayınca öyle bir bağırdı ki.

- “Hayır, hayır! Onlar ot yemiyorlar!”

Arkadaşları da heyecanla onun bağırmasını tekrar ediyorlardı. Efruz Bey şaşkınlıktaydı. O şaşkınlıkla hemen sordum:

- “Peki, bu keçi çimenleri otlamıyor da ne yapıyor?” diye sordum.

- “İçiyor.” diye cevap verdi!

Heyecanla düşünen öğrenciler Efruz Bey’in bu hatasını doğru sandılar. Efruz Bey’le birlikte hepsi çimenlerin yenmediğini, içildiğini savunmaya başladılar.

Bir saat sonra Efruz Bey ve arkadaşlarına karşı kaybetmiş olmanın yorgunluğuyla vapura koşarken çamlığa çıkan birkaç eşek gördüm. Bu hayvanlara artık eskisi gibi büyük bir sevgiyle, hayranlıkla bakamadım. Hatta bakmak bile istemedim. Çünkü “İnat eşekte olur.” sözü artık bana doğru gelmiyordu. Efruz Bey ve öğrencileri keçinin çimen yediğini görmelerine rağmen hâlâ çimenin yenmeyip içildiğini savunuyorlardı. Bu durum onların ne kadar inatçı olduklarını açıkça gösteriyordu. Eşeklerin inatçılığı yüzünden artık onlara duyduğum o derin saygıyı kaybettim. Şimdi bu duyguyu kime karşı hissettiğimi söylememe gerek var mı bilmem.

Ek-2: Sadeleştirilen Sivrisinek Metni

Kırk gündür burada çok rahat yaşıyordum. Ne ses var ne insan, kimse yok. Gürültü yoktu. Yorgunluk da yoktu. Bizi yoran, yüzümüzü solduran, saçlarımızı döken o hırs yoktu. O kadar rahattım ki sanki hiçlik gibiydi.

Her sabah derin uykumdan horozun kanat çırpmasıyla uyanıyor ve onun güzel ötüşünü dinliyordum. Bütün günümü berrak bir derenin başında geçiriyordum. Bu berrak suyun akışı, bu su sanki uzak bir cennetten çıkıp masal gibi bir ülkeye doğru akıyordu. Gözlerimden içime işliyordu. Bütün gün nereye baksam ağaçlara, yerlere, gökyüzüne ve geçen hayvanlara bakıyordum. Her şey gözümün önünde berrak bir dere gibi akıyordu. Şehirde dostlarım tarafından kırılan kalbimdeki bütün üzüntüler gözlerimden akıyor, çevredeki güzelliklere karışıyordu; maviler, pembeler ve isimsiz renkler gibi parlıyordu.

Dün sabah yine dere kenarındaydım. O kadar sakindim ki dikkat etsem kalp atışımı bile duyabilirdim. Birden arkamdan biri:

- “Hey, Ahmet Ağa'nın misafiri!” diye seslendi.
- Döndüm, bir jandarma silueti gözümün önünde belirdi.
- “Sana bir mektup getirdiler, al bakalım.”
- “Bana mı? Bir yanlışlık olmalı.” dedim ve kalktım.

Çünkü İstanbul'da kimse yerimi bilmiyordu. Karım bile bilmiyordu. Jandarmadan mektubu aldım ve baktım. Gerçekten bana gelmişti. Mektubu açtım. Senin imzanı görmeseydim hemen yırtardım. Bu köyde kaldığım sürece hiçbir şey okumamaya ve yazmamaya söz vermiştim. Ama senin mektubunu okumamak mümkün mü, sevgili Efruz?

Jandarma gidince yeniden dere kenarına oturdum. Mektubunu okumaya başladım. Okudukça, günlerdir içimden gözlerime akan berraklık durdu. Her şey karardı. Rahatladığımı sandığım kalbim yeniden üzüntüyle doldu. Keşke anlattığın rastlantı sana nerede olduğumu göstermeseydi. Bu şikâyetler sadece birkaç gün dinlenmek isteyen birine söylenir mi? Bu bağırışlar, sadece doğayı dinleyerek rahatlamaya çalışan birine söylenir mi? Hazır ol Efruzcuğum, bu saygısızlığının cezası olarak seni biraz eleştireceğim.

Sanırım yine zor bir dönemden geçiyorsun. Saygıdeğer kişilere söylediğin sert sözler de neydi? Bu ne biçim tavır? Bu dedikodular neden? Ben sana hep “Bireyleri

önemseme.” demiyor muydum? İnsanlarla tek tek uğraşmaya değmez. Bireyler, denizdeki dalgalar gibidir. Asıl önemli olan denizdir, yani toplumdur. Dalgalar yani bireyler, gelip geçici görüntülerdir. Biraz düşünen biri dalgaların bazen büyük bazen taşkın olmasına önem verir mi? Bilgi, eğitim ve görgü bakımından senden daha zayıf kişilerin yüksek yerlere geldiğini söylüyorsun. Ama bu çok normal. Çünkü sende olmayan bir özellik onlarda var: Yeterlilik. Yeterlilik varsa, ne bilginin ne eğitimin ne de yeteneğin bir önemi kalır. Eminim şimdi burayı okurken başını sallıyor ve “Bende yeterlilik yok mu?” diyorsun.

Bana kızsan da olur, Efruz. Seni düşündürmemek için açıkça söyleyeceğim: “Sende yeterlilik yok.” “Nereden biliyorsun?” mu diyeceksin? Dur, sana kanıtlayayım. Ortaokuldayken bir mantık öğretmenimiz vardı. Şöyle derdi: “Bilgi, tanım yapmaktır. Bir kişi gerçekten bildiği bir şeyi mi anlatıyor? Anlamak ister misiniz?” Kullandığı sözcükleri tanımlamasını isteyin. O zaman onun bilgili mi, yoksa bilgisiz mi olduğunu anlarsınız.

Bu eski yöntemi çocukken öğrenmiştim ve İstanbul’da sana sık sık uyguladım. Sen her konuşmada sıkça kullandığın “Medeniyet, birey, toplum, tarih, değişim, birleşim, çözümleme.” gibi kelimelerden birini bile —ister yanlış olsun— bana tanımlayamadın. Hatta hiç unutmam bir kere “Şiir tanımlanamaz.” demiştin.

Hatırlıyor musun? Ama “liyâkat” böyle bilimsel bir kelime değildir. Bu neredeyse altın gibidir. Kimde varsa o kişi ne olduğunu açıkça bilir ve tanımlar. Örneğin bir bankacıya “Lira nedir?” desen “Yuvarlak ve sarı bir madendir.” der. Bu tanımlı yapamayan kişi ya çok cahildir ya da uygarlık nedir bilmez. Şimdi Efruzcuğum, eminim hâlâ başını sallayıp “Bende yeterlilik yok mu?” diyorsun. Söyle bakalım:

- “Yeterlilik nedir?”
- “Söyle hadi, söyle!”
- “Söyle bakalım!”
- “Hadi, söyle!”

Gördün mü Efruzcuğum, susuyorsun ve cevap veremiyorsun. Çünkü bilmediğin ve sende olmadığını hissettiğin bir şeyi tanımlayamazsın. Merak etme, bu sefer sana yeterliliğin ne olduğunu anlatıp bilgi kazandırmaya çalışmayacağım. Sadece sende yeterlilik olmadığını sana göstereceğim.

Yeterliliğin karşıtı güçsüzlüktür. Kim güçsüzse o kişi gösteriş yapar ve sınırları zorlar. O kişi kurallara karşı gelir, gösteriş yapar ve sadece kendini düşünür. Kısacası o memnun olmayan biridir. Don Kişot gibi hayali düşmanlara savaş açar. Şimdi dur, kelimeleri değiştirme: Aczin karşıtı güçtür.

Hayır, güç zayıflığın karşıtıdır. Yeterlilik, güçten daha değerli ve daha yüce bir şeydir. Güç bedense, yeterlilik ruhtur. Anladın mı Efruzcuğum? Sende yeterlilik olmadığını, güçsüzlüğünden anlıyorum. Güçsüz olduğumu gösterişlerinden anlıyorum. Bu gerçeği sana ispatlamadan, küçük bir hikâyeyle anlatayım. Akşamları misafir olduğum evin bahçesinde toplanan yaşlılar bazen öyle hikâyeler anlatıyor ki... Sanki burası kitapsız bir okul gibi. Tam da senin sevdiğin gibi, yalnızca zevk ve ilgiyle öğrenilen bilgi burada var. Geçen akşam “Rüzgâr ile Sivrisinek” hikâyesini anlattılar. Şimdi ben de sana bu hikâyeyi yazacağım ki, gösterişli güçsüzlüğün ne kadar yanıltıcı olduğunu gör. Gör ama istersen anlamazlıktan gel.

Güçlü ama görünmeyen rüzgâr bir gün kırlar, çiçekler ve ormanlardan topladığı güzel kokuları yayarak esiyormuş. Herkesi sokan ve iğnesiyle övünen sivrisinek onu görmüş ve hiç düşünmeden “Puf... puf...” diye gülmüş. Rüzgâr “Belki bana gülmüyordur.” diye düşünmüş ve yoluna devam etmiş. Ama sivrisinek arkasından daha çok gülmeye, eğlenmeye ve hatta kötü sözler söylemeye başlamış. Rüzgâr sabırlı insanların gösterdiği o sakinlikle yavaşça dönüp sivrisineğin yanına gelmiş. Kızmadan sormuş:

- “Bana mı gülüyorsun?”
- “Evet, sana.”
- “Benimle mi dalga geçiyorsun?”
- “Evet, seninle.”
- “Bana mı kötü söz söylüyorsun?”
- “Evet, sana.”

Güçlü rüzgâr, bu zayıf sivrisineğin böyle küstah davranmasına önce şaşırmış sonra üzülmüş. Böyle konuşmaya başlamışlar:

- “Ne cesaret! Deli mi oldun? Bir kere esersem seni parçalayıp savururum!”
- “Beni mi?”
- “Evet, seni.”
- “Senin bu düşüncene gülerim! Bir uçmaya başlasam karşımda duramaz ve kaçarsın.”

- “ Ben mi?”

- “Evet, sen.”

- “Bu küçüklüğünle beni korkutacak mısın?”

- “Benim küçüklüğümü beğenmiyor musun?”

- “Senin hiç büyüklüğün yok ki...”

- “Ben rüzgârım, bedenim görünmez. Hızla estiğimde, fırtına, bora ya da kasırga olduğumda en güçlü şeyler bile önümde yıkılır. Denizleri birbirine katar, nehirlerin yollarını değiştirir, dağları sarsar, ormanları yere sererim.”

- “Puf, puf... Beni korkutamazsın. Eğer kızarsam sana neler yaparım neler...” demiş sivrisinek, öyle kötü sözler söylemiş ki anlatılamaz.

O zaman yüce gönüllü rüzgâr kızmadan ona küçük bir ders vermek istemiş ve biraz hızlı esmiş, sivrisineği önüne katmış. “Buvvv, buvvv...” Tesadüfen bir çatının önünden geçiyormuş. Sivrisinek korkuyla çatıya atlamış, iki kirişin arasına saklanmış ve yine “Puf, puf, puf...” diyerek rüzgârı alay etmeye başlamış. Rüzgâr sinirlenip daha hızlı esmiş. “Buvvv, buvvvv...”. Daha hızlı. “Buvvvvvv, buvvvvvv...”. Sonra daha hızlı esmiş. Ama kirişin arasına iyice saklanan sivrisineği yerinden çıkaramamış. Öfkeyle fırtınaya dönüşmüş. Sonra kasırga, bora ve sonunda tayfun olmuş. Çatıyı sallamaya başlamış. Artık gülmeyi bırakan sivrisinek, korkudan özür dilemek yerine:

- “Hey rüzgâr! Ne yapıyorsun? Fakir adamın çatısını mı yıkacaksın?” demiş.

Düşünsene, rüzgâr çatıyı yıkamıyor ama sivrisinek ince bacaklarıyla çatıyı sökecek! Bu hikâyeden çıkarılacak ders şu: Güçsüz olan genelde gösteriş yapar.

İşte sevgili Efruz, senin iç dünyadaki durum da böyle. Yapman gereken tek şey önce yeterliliğin ne olduğunu öğrenmek, sonra da ona sahip olmaya çalışmaktır. Şikâyet etmek ve kötü söz söylemek en yararsız şeylerdir. Bir şair insanlara “Kurbağalar gibi bağırmayın” diyor. Bu öğüt anlayan için çok değerlidir. Dinle ve sessiz ol. En azından bu köyde kaldığın sürece, lütfen beni dere kenarında rahat bırak. Çünkü doğanın güçlü ve güzel büyüklüğü karşısında yavaşça huzur bulan ruh, güçsüzlüğün ve küçüklüğün çırpınışlarını çok çirkin buluyor.